

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

SUOMALAINEN SOTILAALLINEN KRIISINHALLINTA

Neljän sanomalehden pääkirjoituksissa vuosina 2000–2011

Pro gradu -tutkimus

Yliluutnantti
Olavi Laitinen

Sotatieteiden maisterikurssi 2
Maasotalinja

Huhtikuu 2013

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

Kurssi Sotatieteiden maisterikurssi 2	Linja Maasotalinja
Tekijä Yliluutnantti Olavi Laitinen	
Tutkielman nimi SUOMALAINEN SOTILAALLINEN KRIISINHALLINTA Neljän sanomalehden pääkirjoituksissa vuosina 2000–2011	
Oppiaine johon työ liittyy Strategia	Säilytyspaikka Kurssikirjasto (MPKK:n kirjasto)
Aika Huhtikuu 2013	Tekstisivuja 73 Liitesivuja 5
TIIVISTELMÄ <p>Sosiaalisen konstruktivismin teoriaa mukaillen media vaikuttaa ihmisten mielikuviin ja tätä kautta asennoitumiseen sotilaallisesta kriisinhallinnasta. Usein keskusteluissa kuulee kriisinhallinnan muuttuneen ja sen olevan nykyisin muuta kuin perinteistä rauhanturvaamista. Tässä työssä tutkittiin, miten painettujen sanomalehtien pääkirjoituksilla on vaikutettu lukijan näkemykseen sotilaallisesta kriisinhallinnasta.</p> <p>Tavoitteena oli vastata tutkimusongelmaan <i>minkälainen näkemys suomalaisesta sotilaallisesta kriisinhallinnasta on syntynyt painettujen sanomalehtien pääkirjoitusten perusteella ja miten se on muuttunut vuosina 2000–2011?</i></p> <p>Tutkimusongelmaa selvitin sosiaalisen konstruktivismin teorian avulla muodostetuilla apukysymyksillä. Tutkittavan aineiston muodostivat Aamulehden, Helsingin Sanomien, Keski-suomalaisen ja Turun Sanomien suomalaista sotilaallista kriisinhallintaa koskevat pääkirjoitukset vuosilta 2000–2011. Juttuja kertyi kokonaisuudessaan 289 kappaletta.</p> <p>Tutkimuksessa on käytetty niin laadullisia kuin määrällisiä menetelmiä. Sisällönanalyysi kuvaa kokonaisuutta parhaiten. Teemoittelin aineiston, minkä jälkeen analysoin sen käyttäen retorista analyysiä kokonaisuuden näkökulmasta.</p> <p>Sotilaalliseen kriisinhallintaan liittyvät pääkirjoitukset ovat kasvaneet määrällisesti tutkittuun ajanjaksolla. Poliitiikan osuus kirjoituksissa on varsin huomattava. Poliittisten päättäjien tekemät päätökset ja tapahtumat politiikan pelikentillä antavatkin eniten sisältöä pääkirjoituksille. Pääkirjoituksilla halutaan välittää tietoa puolueettomasti tai herättää lukija ajattelemaan asioita eri kannoilta. Kirjoituksissa ei otettu selkeästi kantaa sotilaallisen kriisinhallinnan puolesta tai sitä vastaan.</p>	
AVAINSANAT Konstruktivismi, kriisinhallinta, pääkirjoitukset, rauhanturvaaminen, sanomalehdet, sisällönanalyysi.	

SUOMALAINEN SOTILAALLINEN KRIISINHALLINTA

Neljän sanomalehden pääkirjoituksissa vuosina 2000–2011

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	1
1.1. TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHTA, TUTKIMUSONGELMA JA -KYSYMYKSET	1
1.2. TUTKIMUKSEN RAKENNE, RAJAUS JA KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY	3
1.3. SANOMALEHDET JA AIKAISEMPI TUTKIMUS AIHEESTA	7
2. SOTILAALLINEN KRIISINHALLINTA 2000–2011	11
2.1. JOHDATUS JA OPERAATIOT	11
2.2. LAINSÄÄDÄNTÖ	13
2.3. ERI JÄRJESTÖJEN TOIMINTAAN OSALLISTUMINEN	14
3. KONSTRUKTIVISTINEN TEORIA	16
4. METODIT, LÄHDEAINEISTO JA TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	21
4.1. LÄHTÖKOHDAT JA TUTKIMUSMENETELMÄT	21
4.2. ANALYYSISÄÄNNÖT JA TEEMOITTELURUNKO	25
4.3. LÄHDEAINEISTO	26
4.4. TUTKIMUKSEN KOKONAISUUDEN MUODOSTUMINEN	27
5. PÄÄKIRJOITUSTEN TEEMAT JA NIIDEN MUUTOKSET	29
5.1. HELSINGIN SANOMAT	29
5.2. AAMULEHTI	31
5.3. TURUN SANOMAT	32
5.4. KESKISUOMALAINEN	33
5.5. YHTEENVETO PÄÄKIRJOITUSTEN TEEMOISTA	35
6. PÄÄKIRJOITUSTEN ANALYSOINTI	41
6.1. MIELIKUVAT	41
6.1.1. SÄVYJEN MUODOSTUMINEN	42
6.1.2. SÄVYJEN MUUTOKSET JA MIELIKUVIEN RAKENTUMINEN	53
6.2. POLITIIKAN JA MEDIAN VUOROVAIKUTUS	59
6.2.1. CASE LIBYA	60
6.2.2. CASE AFGANISTAN	63
6.2.3. TOTEUTUIKO VUOROVAIKUTUS	66

7. PÄÄTELMÄT JA LOPPUSANAT	68
7.1. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET TUTKIMUSKYSYMYKSISTÄ.....	68
7.2. TUTKIMUSONGELMA	70
7.3. TUTKIMUKSEN ARVIOINTI JA JATKOTUTKIMUS	71
TUTKIMUKSEN AINEISTO JA LÄHTEET	74

LIITTEET

KUVA- JA TAULUKKOLUETTELO

Kuva 1. Tutkimuksen viitekehys.	28
Taulukko 1. Tutkimuksessa käytettyjen juttujen määrä Helsingin Sanomissa ajanjaksollisesti.	30
Taulukko 2. Tutkimuksessa käytettyjen juttujen määrä Aamulehdessä ajanjaksollisesti.	31
Taulukko 3. Tutkimuksessa käytettyjen juttujen määrä Turun Sanomissa ajanjaksollisesti.	32
Taulukko 4. Tutkimuksessa käytettyjen juttujen määrä Keski-suomalaisessa ajanjaksollisesti.	34
Taulukko 5. Tutkimuksessa käytettyjen juttujen määrä ajanjaksollisesti.	35
Taulukko 6. Sävyjen jakaantuminen vuosina 2000–2003.	43
Taulukko 7. Sävyjen jakaantuminen vuosina 2004–2005.	44
Taulukko 8. Sävyjen jakaantuminen vuonna 2006.	46
Taulukko 9. Sävyjen jakaantuminen vuonna 2007.	48
Taulukko 10. Sävyjen jakaantuminen vuonna 2008.	49
Taulukko 11. Sävyjen jakaantuminen vuonna 2009.	50
Taulukko 12. Sävyjen jakaantuminen vuonna 2010.	51
Taulukko 13. Sävyjen jakaantuminen vuonna 2011.	52
Taulukko 14. Sävyjen jakaantuminen vuosina 2000–2011.	54

SUOMALAINEN SOTILAALLINEN KRIISINHALLINTA

Neljän sanomalehden pääkirjoituksissa vuosina 2000–2011

1. JOHDANTO

1.1. Tutkimuksen lähtökohta, tutkimusongelma ja -kysymykset

Suomi on useissa yhteyksissä, ainakin kotimaassa, mainittu rauhanturvaamisen suurvallaksi. Julkisissa puheissa tuodaan usein esille pienen Suomen panosta maailmanrauhan hyväksi. Miten tällainen keskustelu vaikuttaa kansalaisten ajatteluun ja sitä kautta Suomessa rakentuvaan kansalliseen identiteettiin sotilaallisissa kriisinhallintatehtävissä palvelevista henkilöistä?

Palvellessani kriisinhallintaan liittyvissä työtehtävissä uutiset, joita esitettiin kotimaan mediassa, herättivät minut monesti ajattelemaan median vaikutusta. Miksi asia tuntuu minusta erilaiselta, kuin miten se mediassa esitetään? Suomessa ihmisten ajatukset tilanteesta saattavat olla aivan päinvastaiset kuin reilun 4000 kilometrin päässä. Niin hyvässä kuin huonossa mielessä. Ihmisten mielikuvat rakentuvat heidän kokemustensa pohjalta. Monesti kaukaisissa valtioissa toteutettavat operaatiot jäävät kuitenkin tavalliselle suomalaiselle omien kokemusten kautta etäisiksi. Mielikuvat ja näkemykset perustuvat siis pääasiassa muilta saatuun tietoon. Sanomalehdet ovat osaltaan tuottamassa tätä tietoa kansalaisille.¹

Tutkin suomalaisen sotilaallisen kriisinhallinnan uutisointia kotimaan päälehdissä. Haluan selvittää, minkälaisena suomalaiset ovat nähneet sotilaallisen kriisinhallinnan edeltävänä vuosikymmenenä. Tavoitteena on selvittää, miten juttujen aihepiirit ovat muuttuneet 2000-luvun ensimmäisen vuosikymmenen aikana. Strategian opinnoissa politiikan ja sotilaallisten toimien

¹ Määriteltäessä viestinnän termiä puhe suuntautuu usein moderniin yhteiskuntaan. Yhteiskunnan käsitys muodostuu viestinnän välittämistä kuvauksista. Voidaan sanoa joukkoviestimien rakentavan sotilaallisen kriisinhallinnan kansallista luonnetta ja esittävän sotilaallisen kriisinhallinnan ”luonnetta” omalla tavallaan. Ks lisää Kunelius 2002, s. 9–12.

suhde on keskeisenä asiakokonaisuutena esillä. Siksi tällä tutkimuksella pyrin selvittämään aiemmin mainitun lisäksi pääkirjoitusten ja politiikan vuorovaikutusta kyseisenä ajanjaksona.

Tutkimukseni liittyy niin viestintätieteiden kuin sotilasstrategian alaan. Vaikka en tutki tässä työssä varsinaista sotilasstrategiaa, koen työn olevan mielenkiintoinen katsaus siihen, miten uutisoinnilla vaikutetaan näkemykseen suomalaisesta sotilaallisesta kriisinhallinnasta. Uskon viestinnän ja kommunikaation merkityksen vain kasvavan tulevaisuudessa. Uudet tekniset ratkaisut ovat muuttaneet ja muuttavat viestinnän tapaa ja nopeutta. Omien kokemuksieni pohjalta uskallan väittää ihmisten viestinnän määrän kasvaneen huomasti parina viime vuosikymmenenä.

Tutkimuksellani haen vastausta seuraavaan tutkimusongelmaan:

Minkälainen näkemys suomalaisesta sotilaallisesta kriisinhallinnasta on syntynyt painettujen sanomalehtien pääkirjoituksien perusteella ja miten se on muuttunut vuosina 2000–2011?

Ongelmaa voi lähestyä käyttäen montakin eri teoriaa ja menetelmää. Analysoin ongelmaa niin, että voin antaa yleisnäkemyksen lisäksi asiasta päätelmiä, joissa asiaa katson lukijan silmin. Miten ihmiset kokevat asian? Mielestäni sosiaalisen konstruktivismin teoria palvelee tällaista ajatusmaailmaa parhaiten. Valitsemani teoria muokkasi apukysymyksiä, joihin vastaan käyttäen niin laadullisia kuin määrällisiä menetelmiä.

Apukysymykset

1. Millä teemoilla sotilaallista kriisinhallintaa on kuvattu lehtien pääkirjoituksissa vuosina 2000–2011?

Sanomalehtien pääkirjoitusten aihealueista muodostuu teemoja. Nämä ovat niitä palasia, jotka vaikuttavat näkökannan ja käsityksen syntymiseen suuresti. Teemojen löytämisen myötä pääsen tarkastelemaan niiden muutosta kyseisellä ajanjaksolla.

2. Miksi teemat ovat muuttuneet käsiteltävänä ajanjaksona?

Kysymys sisältää olettamuksen uutisoinnin muutoksesta. Tässä tutkimuksessa ei ole tarkoitus vastata tyhjentävästi jokaiseen teemojen muutokseen vaan hakea taustatekijöitä juttujen muutoksiin.

3. Mitä mielikuvia kirjoitukset saavat aikaan lukijassa?

Kysymys liittyy näkemyksen muodostamisen syvempään käsittelyyn. Haluan selvittää tällä kysymyksellä, mitkä ovat ensimmäiset ajatukset, joita teksti herättää lukijassa. Tutkin myös mielikuvien muutosta tutkittavalla ajanjaksolla.

4. Miten jutuilla on vaikutettu erilaisten mielikuvien syntymiseen?

Tutkin, miten kirjoituksen sisältö ja rakenne vaikuttavat syntyvään mielikuvaan.

5. Miten kirjoituksissa ilmenee politiikan ja median vuorovaikutus?

Kysymys on muodostunut sotilaallisen kriisinhallinnan vahvasta kytköksestä poliittisiin päätöksiin. Kysymykseen vastaan analysoimalla eduskunnan keskustelua ja pääkirjoituksia kahdessa eri tapauksessa.

1.2. Tutkimuksen rakenne, rajausta ja käsitteiden määrittely

Tutkimuksen neljä ensimmäistä lukua taustoittavat tarvittavilta osin työtä. Viidennessä luvussa vastaan kahteen ensimmäiseen apukysymykseen. *Millä teemoilla sotilaallista kriisinhallintaa on kuvattu lehtien pääkirjoituksissa vuosina 2000–2011? ja miksi teemat ovat muuttuneet käsiteltävänä ajanjaksona?.* Kuudennessa luvussa analysoin läpikäydyn ja järjestetyn aineiston sekä vastaan loppuihin apukysymyksiin. Tutkimuksen viimeisessä luvussa vastaan tutkimusongelmaani sekä arvioin tutkimuksen tekoprosessia kokonaisuudessaan.

Tutkimuksen rajaaminen ajallisesti vuosille 2000–2011 on laajahko. Tällä ajanjaksolla on eri järjestöjen johtamia ja myös toteuttamia operaatioita eri maanosissa. Myös terrorisminvastaisen sodan esilletulo sekä paljon puhuttu ”suomalaisen rauhanturvaamisen muutos” ajoittuvat tähän ajanjaksoon. Suomi lähetti erityyppisiä joukkoja ajanjakson aikana ulkomaanpalvelukseen ja eri puolustushaarat tulivat mukaan kriisinhallinnan kentälle, ainakin retoriikan muodossa. Tällä ajanjaksolla saan siis riittävästi vertailupohjaa ja erilaiset aihepiirit tulevat kirjoittelussa varmasti esille. Suomessa on myös ollut kyseisellä ajanjaksolla useita hallituksia, joten politiikan mahdolliset muutokset kirjoittelussa saan esille.

Valitsin tutkimukseni mediaksi painetut sanomalehdet. Television käyttäminen aineistona olisi ollut valitulla ajanjaksolla tutkimukseen varattu aika huomioiden liian haasteellista. En myöskään kokenut radion tai sähköisen median tarjoavan yhtä informatiivista ja analyyttistä keskustelua. Otin tutkittavakseni Aamulehden (AL), Helsingin Sanomat (HS), Turun Sanomat

(TS) ja Keski-suomalaisen (KSML). Perusteena näiden valitsemiselle on lehtien suuri lukijakunta eri puolilla Suomea², lehtien nykyinen poliittinen riippumattomuus³ ja kuuluminen suurimpien eri mediakonsernien alaisuuteen⁴. Tarkoitukseni ei ole vertailla lehtiä keskenään, vaikkakin eroja tuon esille. Valitsemallani aineistolla kuvaan mahdollisimman kattavasti valitsemaani juttutyyppiä vuosien 2000–2011 välisenä aikana.

Olen rajannut tutkimukseen mukaan otettavat jutut sellaisiin, jotka ovat lehtien pääkirjoitusvulla. Suurin osa jutuista on pääkirjoituksia, joukossa on myös muutama kolumni ja vieraskynäkirjoitus. Varsinaisia uutisia en ottanut mukaan lainkaan, koska aineisto olisi paisunut liian suureksi. Pääkirjoitukset kuitenkin liittyvät yleensä lehdessä olevaan uutiseen. Mukaan ottamani juttutyyppit edustavat kirjoitustyyppiä, jossa voidaan esittää mielipiteitä, usein nimettömänä. Pääkirjoitus on nimenomaan mielipidekirjoitus, jolla on yleensä päätoimittajan hyväksyntä⁵. Tällöin lehden uutisoinnin kanta tulee esille. Tutkin jutuista ainoastaan kirjoitusosan, en kuvia. Eri lehdissä kuvien julkaisun suhteen oli eroavaisuuksia. Halusin pitää tutkimuksen nimenomaan aineistoa yhtenä kokonaisuutena käsittelevänä.

Rajaan tutkimuksen koskemaan vain sotilaallista kriisinhallintaa. Jutun pitää käsitellä kriisinhallintaoperaatiota suomalaisten kannalta tai joitakin päätöksiä, joiden arvellaan vaikuttavan tai vaikuttaneen suoraan suomalaiseen sotilaalliseen kriisinhallintaan. Rajausta ei ole aivan selkeä, koska aineistossa on muutamia sotilastarkkailijoita käsitteleviä juttuja. Sotilastarkkailijathan ovat sotilaita, mutta aseettomina eivät ole sotilaallisen kriisinhallinnan ydintoimijoita. Juttujen mukanaolo johtuu siitä, että jutuissa on puhuttu myös sotilaallisesta kriisinhallinnasta. Tarkkailijat ovat toimineet osana sotilaallista kriisinhallintaoperaatiota, tai tarkkailijoiden toiminta on rinnastettu sotilaalliseen kriisinhallintaan. Harjoitukset, jotka ovat liittyneet sotilaalliseen kriisinhallintatoimintaan, ovat mukana tutkimuksessa samoin kuin varsinaiset operaatiotkin. Harjoituksien mukaan ottaminen liittyy vahvasti Euroopan Unionin (EU) nopean toiminnan joukkoihin. Näiden joukkojen harjoituksista uutisoitiin paljon, ja keskustelu liittyi mahdollisiin tuleviin operaatioihin.

² Tilastokeskus 2012, s. 65. Lehdet ilmestyvät eri paikkakunnilla ja niiden lukijamäärät ovat olleet vuosien 2000–2010 välisenä aikana levikiltään suurimpien päivälehtien kahdeksan parhaan joukossa. Tuossa joukossa oli mukana myös kaksi iltapäivälehteä, talousasioita käsittelevä lehti sekä Pohjois-Suomessa ilmestynvä sanomalehti.

³ Holmberg 2004, s.70.

⁴ Tilastokeskus 2012, s. 60. Valittujen lehtien kustantajat olivat vuonna 2010 neljä suurinta sanomalehti-yhtiötä. Tilastokeskus 2000, s. 209. Vuonna 1999 valitut lehdet olivat kuuden suurimman kustantajan joukossa. Yksi näistä kuuden suurimman joukossa olevasta liittyi tarkastelujaksolla toiseen tarkasteltavaan.

⁵ Nieminen ja Pantti 2012, s. 15 toteavat median ohjaavan päivittäistä toimintaa. ”Pääkirjoitukset ja kolumnit ehdottavat mielipiteitä ja näkökulmia”.

Suurin syy aineiston karsimiseen pois tutkimuksesta oli Suomen näkökulman puuttuminen. Halusin jutussa asiaa käsiteltävän Suomen kannalta tai Suomi vahvasti huomioiden. En ole ottanut mukaan kirjoituksia, joissa käsitellään jonkin muun maan toimia kriisinhallitsijana, vaikkakin Suomi olisi ollut mukana samassa operaatiossa. Näissä kirjoituksissa ei kuitenkaan tuotu näkyvästi esille Suomen osallisuutta⁶.

Seuraavaksi esittelen tärkeimmät tutkimukseeni liittyvät käsitteet. Käsitteet kuvataan sellaisiksi, kuin ne tässä työssä ymmärrän. Tämä auttaa lukijaa ymmärtämään, kuinka työni rajaan ja ymmärrän. Käsitteet esitän aakkosjärjestyksessä.

Juttu. ”Yleisnimitys kaikille journalistisille tuotoksille tai esityksille⁷.” Käytän tässä työssä tätä nimitystä kuvaamaan kirjoituksia, joita käytän aineistonani.

Kolumni. Utustoimittajan tai alan asiantuntijan kannanotto johonkin yhteiskunnalliseen asiaan. Kirjoituksessa näkyy usein kirjoittajan oma mielipide asiaan.⁸

Konstruktivismi. Teoria, jonka mukaan ihminen näkee ympärillään olevan sellaisena, kuin se aikojen saatossa on muokkautunut. Muokkautumiseen vaikuttavat kanssakäyminen toisten ihmisten kanssa sekä kokemukset materiasta.

Lehdistö. Visuaalisten joukkotiedotusvälineiden vakiintunut nimitys. Jaetaan perinteisesti sanomalehtiin ja aikakausilehtiin.⁹

Media. Joukkoviestintää, yksittäistä välittäjää tai välinettä kuvaava termi. ”*Merkitysten välittämistä, jakamista ja tulkintaa*”¹⁰.

Mielikuva. ”*Mieleen jäänyt vaikutelma jostakin, mielle*”¹¹. Mielikuvan muodostumista ja sen tutkimisesta tässä työssä enemmän luvussa kuusi.

⁶ On huomioitava kuitenkin olemassa oleva mahdollisuus rinnastaa juttu Suomeen. Kirjoituksen käsitellessä Yhdysvaltojen sotatoimia Afganistanissa lukija samaistaa helposti toiminnan suomalaisiin kriisinhallintajoukkoihin. Tätä ei kuitenkaan tässä työssä tutkittu.

⁷ Kuutti 2006, s. 84.

⁸ Kuutti 2006, s. 97.

⁹ Nurmi, Rekiaro ja Rekiaro 1992, s. 317 ja Kuutti 2006, s. 113.

¹⁰ Nieminen ja Pantti 2012, s. 14. Ks myös Wiio ja Nordenstreng 2001, s. 9.

¹¹ Nurmi, Rekiaro ja Rekiaro 1992, s. 371.

Näkemyks. ”Periaatteellinen suhtautuminen...mielipide...käsitys jostakin”¹². Tässä työssä tutkimusongelmassa käytetyllä *näkemys* sanalla tarkoitetaan laajempaa käsitettä, miten pääkirjoitusten lukijat suhtautuvat sotilaalliseen kriisinhallintaan omien tulkintojen mukaan. Näkemystä käsitellään aiheiden (teemojen) ja mielikuvien kautta.

Pääkirjoitus. ”Kirjoitus, jossa lehti virallisesti ja instituutiona ottaa kantaa johonkin ajankohtaiseen yhteiskunnalliseen kysymykseen.” Kirjoitetaan usein nimettömänä. On yleensä päätoimittajan laatima.¹³

Sanomalehti. ”Sanomalehti on paperisen sanomalehden ja siihen mahdollisesti liittyvien verkkolehden ja sähköisten uutis- ja ilmoituspalvelujen kokonaisuus. Painetun sanomalehden kriteereitä ovat maksullisuus, ilmestyminen vähintään kerran viikossa, tarkastettu levikki sekä monipuolinen ja ajankohtainen sisältö”.¹⁴

Sisällönanalyysi. Käytetään järjestellyn tiedon avulla kysymyksiin vastaamisiin.

Sotilaallinen kriisinhallinta. ”Sotilaallisin keinoin tapahtuvaa kriisinhallintatoimintaa (rauhanturvaamista). Toiminta tähtää ensisijaisesti vakauden ja turvallisuuden palauttamiseen ja säilyttämiseen kriisialueella, tavoitteena edellytysten luominen yhteiskunnan muiden toimintojen käynnistämiseksi.”¹⁵ Tässä työssä kriisinhallinnalla tarkoitetaan samaa kuin rauhanturvaamisella.

Sävy. Kirjoituksen sävy kuvaa tunnelmaa, joka lukijalle syntyy jutusta. Sanaa *sävyinen* on kuvattu myös seuraavalla tavalla ”*kaltainen, tyylinen, vivahteinen*”¹⁶.

Teemoittelu. Asioiden jakaminen kategorioihin.

Vieraskynä. Usein pääkirjoitusten ohessa julkaistavia asiantuntijakirjoituksia, jotka lehti valitsee julkaistavaksi.

¹² Nurmi, Rekiaro ja Rekiaro 1992, s. 415.

¹³ Kuutti 2006, s. 180.

¹⁴ Sanomalehtien liiton verkkosivujen sanasto. Luettu 5.4.2013

¹⁵ Ulkoasiainministeriön verkkosivut. Keskeisiä käsitteitä liittyen EU:n sotilaalliseen kriisinhallintaan. Viitattu 18.2.2013.

¹⁶ Nurmi, Rekiaro ja Rekiaro 1992, s. 678.

1.3. Sanomalehdet ja aikaisempi tutkimus aiheesta

Median merkitys on korostunut tutkimukseen valitulla ajanjaksolla. Viestinnän nopeutuessa ihmiset kaikkialla maapallolla voivat jakaa samoja merkityksiä entistä nopeammin. Yksi median tehtävistä on tuottaa informaatiota¹⁷. Etenkin informaatiota tuottaessaan media muokkaa ja rakentaa ympäristöämme. Ollessaan osa ympäröivää maailmaa media tuottaa usein tietoa näkökulmasta, joka ympärillämme vallitsee. Tällöin tasa-arvo ei toteudu parhaalla mahdollisella tavalla. ”*Medialla on kasvava rooli siinä, miten ihmiset merkityksellistävät todellisuutta ja suuntaavat toimintaansa ja arvomaailmaansa*”.¹⁸ Pääkirjoitukset käsittelevät tämän perusteella asioita, jotka suomalaisessa yhteiskunnassa koetaan tärkeiksi. Jutut voivat olla tärkeitä myös kirjoittajalle tai hänen taustavoimilleen. Joka tapauksessa pääkirjoituksilla on oma roolinsa lukijoiden maailmankatsomuksen muokkaajana.

Median tarjoamien näkemyksien nopeutumisessa on myös haittapuolensa. Esimerkkinä toimii politiikan uutisointi. Niin sanottu ”perinteinen media” eli lehdet, radio ja televisio tuottavat enenevässä määrin viihdettä. Poliitiikan viestinnästä on katoamassa ydinsanoman välittäminen. Poliitikkoa ei enää nähdä niin arvovaltaisena henkilönä kuin 40 vuotta sitten. Uutisointiin kaivattaisiin muutosta, mutta verkossa tapahtuvan uutisoinnin nopeutuessa henkilöiden persoonat korostuvat sisällön jäädessä vähemmän analyttiseksi. Kaikki tämä saattaa vaikuttaa uutisoinnin luotettavuuteen. Tärkeintä on, kuka tarjoaa skandaalin ensimmäisenä.¹⁹ Itse näen edellä mainittujen tekijöiden koskevan vähäisesti määrin painettujen sanomalehtien pääkirjoituksia. Painetut lehdet ilmestyvät ennalta määrättyinä aikana, ja pääkirjoitusten ei tarvitse kilpailla nopeudessa verkkomedian tavoin. Kirjoitusten sisältö toki muuttuu ympäristön mukana. Ympäröivän median tuottaessa keveämpiä aiheita pääkirjoituksetkaan eivät ole samanlaisia linjakirjoituksia vuonna 2011, kuin ne olivat vuonna 2000²⁰.

Pääkirjoitusten informatiivisuuden puolesta puhuu myös Elina Nopparin artikkeli Media & viestintä -lehdessä. Hänen artikkelissaan tuotiin esille päättäjien ja toimittajien luottamukselliset suhteet. Toimittajat, joiden kanssa tällaisia suhteita rakennettiin, olivat päätoimittajia ja erikoistoimittajia. Päättäjät näkivät tällaisilla toimittajilla olevan mahdollisuus vaikuttaa median sisällä. Päätoimittajilla nähtiin olevan valta tasoittaa uutisointia mahdollisten kriisien

¹⁷ Yhteiskunnan näkökulmasta median tarkoitus voidaan jakaa informaation tai viihteen tuottamiseen tai sosiaalisen rakentamisen paikaksi. Ks tarkemmin Nieminen ja Pantti 2012, s. 12.

¹⁸ Nieminen ja Pantti 2012, s. 11–14.

¹⁹ Massinen 2009, s. 44–46. Ks myös Noppari 2010, s. 33–36. Noppari kertoo journalistien sukupolven vaihdoksesta 1980-luvun vaihteessa. Henkilökohtaiset suhteet poliitikkojen ja toimittajien kesken löystyivät ja politiikasta uutisoitiin entistä kriittisemmin.

²⁰ Karhuvaara Eero, henkilökohtainen tiedonanto 5.4.2013.

sattuessa. Heidän esille nostamansa asiat myös siirtyvät uutisten puolelle, jolloin niillä on entistä enemmän vaikutusta. Artikkelissa nousi esille suhteiden välinen luottamus ja molempuolinen hyöty. Arvokasta tietolähdettä ei haluttu menettää sensaationhakuksilla uutisilla.²¹

Edellä kirjoitetun perusteella painettujen lehtien pääkirjoituksetkin ovat muuttumassa maailman muuttuessa niiden ympärillä. Lehdillä ei ole enää samankaltaisia poliittisia sidonnaisuuksia kuin 20 vuotta sitten. Päättäjien taholla nähdään kuitenkin isoimpien lehtien päätoimittajilla olevan kyky vaikuttaa uutisointiin laajemminkin. Tällöin on kannattavaa pitää yllä luottamuksellisia suhteita. Pääkirjoittajat eivät toimi ilman omia tarkoitusperiä, ja medially on kyky vaikuttaa ihmisten ajattelutapoihin. Tämä nostaa mielestäni laajalevikkisten sanomalehtien pääkirjoitukset yhteiskunnallisiksi vaikuttajiksi.

Suomalaiset suosivat lehtiä. Suhteutettuna muihin Pohjoismaihin tilaamme ja luemme paljon sanomalehtiä. Ennen 2000-lukua lehtien yhdistyminen eteni nopeasti. Lehtikonsernit yhdistyivät ja sama ketjuuntuminen jatkuu edelleen. Lehtikonsernienkin omistukset menevät ristiin ja on hankala sanoa, että joku kustantaja olisi täysin erillään toisesta.

Sanomalehdet jaetaan eri luokkiin ilmestymistiheydensä mukaan. Päivälehdet ilmestyvät 4–7 kertaa viikossa. Tutkimuksessani käytetyt sanomalehdet ovat nimenomaan päivälehtiä. Päivälehdet pitävät normaalisti hallussaan oman alueensa suurinta levikkiä. Kuten aikaisemmin jo totesin, media – sanomalehdet siinä joukossa – on siirtynyt verkkoon. Kaikilla päivälehdillä (2012) on ollut jo pitkään verkkoversionsa.²²

Sanomalehtiä voidaan jakaa eri luokkiin myös vaikuttavuutensa perusteella. Sitran raportin *Media uudistuvassa yhteiskunnassa* mukaan sanomalehtien jako tapahtuisi ”suoraan tai välillisesti valtakunnallisesti vaikuttavaan sanomalehdistöön, voimakkaaseen maakunta-/aluelehdistöön sekä paikalliseen/muuhun lehdistöön”. Tätä jakoa käyttäen HS edustaa valtakunnallisesti vaikuttavaa lehteä muiden ollessa voimakkaita maakuntalehtiä.²³

Sanomalehdet osallistuvat aktiivisesti keskusteluun ajankohtaisista asioista ja pyrkivät vaikuttamaan ja ohjaamaan niin ”normaalia” kansaa kuin poliittisia päättäjiäkin. Vaikka suurin osa

²¹ Noppari 2010, s. 40–48.

²² Tilastokeskus 2012, s. 9 ja 49.

²³ Sitra 2006, s. 21. Samantyyppistä jakoa käyttää myös Jyrkiäinen ja Savisaari 2001, s. 66–67.

lehdistä on korostanut poliittista sitoutumattomuuttaan, kuitenkin monien päätoimittajien julkiset ilmoitukset jonkin puolueen tai järjestön tukemisesta herättävät keskustelua.²⁴

Aikaisempi tutkimus aiheesta.

Suoraan tämäntyyppistä tutkimusta en löytänyt niitä etsiessäni. Tutkimuksia, joissa on käytetty samoja tutkimusmenetelmiä tai teoriaa, löytyi paljon yliopistojen viestintätieteiden laitoksille tehtynä. Itse hyödynsinkin alkuvaiheessa eri yliopistojen viestintätieteiden laitoksien tutkimustöitä hakiessani omalle työlleni suuntaviivoja.

Maanpuolustuskorkeakoululla oli tutkimuksia, joissa oli käytetty samantyyppisiä lähteitä tai metodeja, mutta tarkasteltavana oli Nato, EU tai joku muu järjestö. Useimmissa tutkimuksissa tarkasteltava ajanjakso oli lyhyempi tai aineiston määrä pienempi. Tämä johti taas erilaisiin menetelmiin.

Nato vaikutti varsin tutkitulta aiheelta muuallakin kuin Maanpuolustuskorkeakoulussa. Juho Rahkonen on kirjoittanut vuonna 2004 julkaistussa ”*Nato ja media. Suomen turvallisuuspolitiikassa käyty julkinen keskustelu 2003–2004*” tutkimuksessaan Nato-keskustelusta sanomalehtien jutuissa. Aineistomäärä oli hänellä moninkertainen minun työhöni verrattaessa. Taivoitteena hänellä oli selvittää, miten media on aiheesta puhunut.

Samuel Raunion työssä ”*VIRALLINEN, VAROVAINEN - VAIETTU Nato-keskustelu neljän puoluelehden pääkirjoituksissa vuonna 2001: vaikuttamiskeinot ja retoriikka*” aineisto oli samankaltainen kuin minulla. Jyväskylän yliopistossa viestintätieteiden laitoksella tehty pro gradu julkaistiin 2003. Tässä työssä aineisto oli pienempi, mutta analyysissä mentiin retorikan osalta syvemmälle kuin omassa työssäni.

”*NRF-joukot ja vuoden 2006 presidentinvaalit. Suomalaisten presidentinvaalien ulkopoliittisen keskustelun ja julkisuuden päiväjärjestyksen tarkastelua*” -nimisessä työssä Niko Antin on käsitellyt yhtä tiettyä juttutyyppiä useissa eri sanomalehdissä. Pro gradu valmistui vuonna 2007.

Maanpuolustuskorkeakoulun pro gradu -töistä Kalle Järven 2009 valmistunut pro gradu ”*Luonnollisesti sotilasliittoon - sotilasliittoon luonnollisesti*” käsittelee Helsingin Sanomien Nato-kirjoittelua sosiaalisen konstruktivismin näkökulmasta. Työhön on valittu pääkirjoituk-

²⁴ Kuutti 2006, s. 193–194.

sia vuoden ajalta. Tässä työssä menetelmänä oli diskurssianalyysi, joka aineiston pienen koon vuoksi sopi työhön.

Samaan aikaan tämän tutkimuksen kanssa Maanpuolustuskorkeakoulun Strategian laitoksella tehdään esiupseerikurssin tutkielmaa, joka käsittelee sotilaallisen kriisinhallinnan uutisoinnin määrää. Lähdeaineistona on Helsingin Sanomien ulkomaan toimituksen tuottamat tekstit ja aikarajaus on vuosien 2000–2012 välillä.

Tutkimuksia, jotka olisi tehty samankaltaisin rajauksin ja ainoastaan sotilaallisen kriisinhallinnan näkökulmasta, en löytänyt.

2. SOTILAALLINEN KRIISINHALLINTA 2000–2011

2.1. Johdatus ja operaatiot

Tässä kappaleessa kerron taustatietoa suomalaisesta sotilaallisesta kriisinhallinnasta. Käyn asioita läpi siltä osin, kuin koen tarpeelliseksi tutkimuksen kannalta. Esittelen sotilaalliset kriisinhallintaoperaatiot, joissa Suomi on ollut mukana. Työssäni käyttämän sosiaalisen konstruktivismin teorian mukaan näkemyksemme muokkautuvat erilaisten kokemusten kautta. Tämän takia esittelen operaatiot. Tämä auttaa lukijaa sisäistämään tapahtuneen paremmin. Niihin liittyvä lainsäädäntö ja politiikka käydään myös läpi. Nimenomaan päättäjähän muokkaavat kriisinhallinnan käytännön tapahtumia. Viimeisenä valotan taustaa järjestöistä, joiden kanssa Suomi on työtään tehnyt. Mielestäni kaikki nämä asiat ovat muokanneet suomalaisten näkemyksiä kriisinhallinnasta ja sen identiteetistä.

Kriisinhallinta nähdään Suomen turvallisuuden lisääjänä, joten se on merkittävä osa maamme ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Virallisesti Suomi pyrkii osallistumaan niin YK:n, Naton kuin EU:nkin operaatioihin tasapuolisesti.²⁵

Alla olevaan listaan on kerätty ne sotilaalliset kriisinhallintaoperaatiot, joihin Suomi on osallistunut tarkastelujaksolla. Täytyy ottaa huomioon, että useassa operaatiossa varsinaiset operatiiviset joukot ovat ehkä olleet alueella vain vähän aikaa ja muulloin Suomen panostuksena on saattanut olla esimerkiksi muutama esikunnassa työskentelevä tai tarkkailijana toimiva upseeri. Tällaisia operaatioita listasta ei välttämättä löydy. Listassa ei ole lueteltu puhtaita tarkkailuoperaatioita. Olen keskittynyt operaatioihin joissa operatiivisten joukot ovat olleet pääosissa. Siitä löytyvät Euroopan Unionin nopean toiminnan joukot, joihin Suomi on myös osallistunut. Vaikka joukkoja ei ole lähetetty varsinaisiin operaatioihin, on kouluttautuminen ja mukanaolo aiheuttaneet paljon keskustelua ja kirjoittelua.²⁶

²⁵ Ulkoasiainministeriön verkkosivut. Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka. Viitattu 18.3.2013.

²⁶ Puolustusvoimien verkkosivut. Kriisinhallintaoperaatioiden historia. Viitattu 18.2.2013.

Ulkoasiainministeriön verkkosivut. EU:n sotilaallinen kriisinhallinta, Suomen osallistuminen Nato-johtosiin kriisinhallintaoperaatioihin ja Suomen osallistuminen YK:n rauhanturvatoimintaan. Viitattu 18.2.2013.

Naton verkkosivut. SFOR -operaatio. Viitattu 18.2.2013. Kullberg 2009, s. 237.

- 1964–2005 UNFICYP (United Nations Peacekeeping Force in Cyprus), YK-operaatio, Kypros.
- 1981–2001 UNIFIL (United Nations Interim Force in Lebanon), YK-operaatio, Libanon.
- 2006–2007 Sama operaatio.
- 2012– Sama operaatio.
- 1996–2003 SFOR (Stabilisation Force), Nato-operaatio, Bosnia ja Hertsegovina.
- 1999– KFOR (Kosovo Force), Nato-operaatio, Kosovo.
- 2000–2008 UNMEE (United Nations Mission in Ethiopia and Eritrea), YK-operaatio, Etiopia ja Eritrea.
- 2001– ISAF (International Security Assistance Force), Nato-operaatio, Afganistan.
- 2003 EUFOR Concordia (European Union Force Concordia), EU-operaatio, Makedonia.
- 2003– UNMIL (United Nations Mission in Liberia), YK-operaatio, Liberia.
- 2004– EUFOR Althea (European Union Force Althea), EU-operaatio, Bosnia-Hertsegovina.
- 2005 AMIS (African Union Mission in Sudan), Afrikan Unionin operaatio, Sudan.
- 2005–2011 UNMISS (United Nations Mission in the Republic of South Sudan), YK-operaatio, Etelä-Sudan.
- 2006 EUFOR (European Union Force RD Congo), EU-operaatio, RD Kongo.
- 2006–2007 EU BG Alankomaiden taisteluosasto
- 2007–2008 EU BG Pohjoismaiden taisteluosasto
- 2008–2009 EUFOR Tshad RCA (European Union Force Chad/CAR), EU-operaatio, Keski-Afrikan Tasavalta.
- 2008– EU NAVFOR Atalanta (European Union Naval Force Somalia), EU-operaatio, Somalian merialue.
- 2009–2010 MINURCAT (United Nations Mission in the Central African Republic and Chad), YK-operaatio, Tsad/ Keski-Afrikan tasavalta.
- 2010– EUTM (European Union Training Mission in Somalia) Somalia, EU-operaatio, Uganda.
- 2010–2011 EU BG Alankomaiden taisteluosasto
- 2010–2011 EU BG Pohjoismaiden taisteluosasto

2.2. Lainsäädäntö

Tässä osuudessa valotan käsiteltävän ajanjakson aikaista sotilaallisen kriisinhallinnan lainsäädäntöä. Yksi syy, miksi tuon tämän puolen esille aiheesta, on sen runsas esiintyminen pääkirjoituksissa tiettyinä ajanhetkenä. Lisäksi lainsäädännön muuttaminen kuvastaa senhetkisiä vaatimuksia toiminnalle. Alun perin Suomen osallistumista säädeltiin erillislailla. Vuonna 1984 säädettiin laki Suomen osallistumisesta Yhdistyneiden Kansakuntien rauhanturvaamistoimintaan. Lakia uudistettiin sen jälkeen useasti, pääasiassa oli tarve mukauttaa lakia uusiin operaatioihin.

Entisen Jugoslavian alueen rauhanturvaoperaatiot vahvistivat vaatimuksia toiminnan uudistamiselle. YK:n turvallisuusneuvostossa yksittäiset maat saattoivat estää veto-oikeudellaan rauhanturvaoperaatioiden käynnistämisen. Laki Suomen osallistumisesta Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön päätökseen perustuvaan rauhanturvaamistoimintaan muutettiin rauhanturvaamislaki. Laki astui voimaan 31.12.2000. ”*Suomi voi osallistua sellaiseen Yhdistyneiden Kansakuntien (YK) tai Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (ETYJ) päätökseen perustuvaan sotilaalliseen kriisinhallintaan ja rauhanturvaamiseen (rauhanturvaamistoiminta), joka tähtää kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseen tai humanitaarisen avustustoiminnan ja siviiliväestön suojaamiseen*”.

Kyseinen laki ei koskenut sotilaallisiin pakotetoiimiin osallistumista, minkä Suomi edelleen rajasi toimintansa ulkopuolelle. Muu rauhaanpakottamiseksi katsottava toiminta tuli osaksi tehtäviä ja Suomi pystyi osallistumaan operaatioihin muun toimijan pyynnöstä. Operaatiolla tuli edelleen olla YK:n tai ETYJ:n mandaatti. Eduskunta edellytti hallituksen selontekoa, mikäli toimivaltuuksia suunniteltaisiin perinteistä rauhanturvaamistoimintaa laajemmiksi. Kansallisten varaumien poistamispyrkimysten taustalla oli halu saada turhat päätökset pois suomalaiselta kriisinhallintajoukon komentajalta. Tämän lisäksi ministeriötason käytännön tehtäviä siirrettiin puolustusvoimille.²⁷

Suomen osallistuminen EU:n yhteiseen puolustukseen ja sen myötä unionin nopean toiminnan joukkoihin asetti uusia vaatimuksia lakimuutoksille 2000-luvun puolivälissä. EU järjestönä ei ollut vaatimassa yhtä painokkaasti YK:n mandaattia, kuin mitä Suomi oli aikaisemmin linjannut. Laissa haluttiinkin mahdollistaa osallistuminen operaatioihin, joista YK:n turvallisuusneuvosto ei ole päättänyt. Vaikka YK nähtiin edelleen operaatioiden valtuuttajana, voisivat kansainväliset järjestöt (YK, ETYJ, EU ja Nato) ja liittoumat tehdä päätöksiä omista operaati-

²⁷ Finlex verkkosivut. Lainsäädäntö, säädökset alkuperäisinä 750/2000. Viitattu 19.2.2013

oistaan ja toteuttaa niitä. Samassa yhteydessä rauhanturvaamistoiminnan nimike muutettiin sotilaalliseksi kriisinhallinnaksi. Tämän nähtiin kuvastavan tulevia tehtäviä paremmin. Keskeisin muutos laissa on mahdollisuus kriisinhallintaoperaation toteuttamiseen ilman YK:n turvallisuusneuvoston päätöstä.²⁸ Laki sotilaallisesta kriisinhallinnasta astui voimaan 1.4.2006²⁹.

2.3. Eri järjestöjen toimintaan osallistuminen

Suomen aivan ensimmäinen rauhanturvaoperaatio oli YK:n lipun alla toteutettu. Siitä lähtien YK:n asema on ollut hyvin vahva operaatioissa, joihin Suomi on lähtenyt mukaan. Suuri osa operaatioista on ollut tarkkailuoperaatioita, ja alueelle on lähetetty sotilaiden lisäksi myös siviiliasiantuntijoita. Kriisien luonteen muuttumisen vuoksi YK-operaatioiden rinnalle on noussut muiden toimijoiden hyväksynnällä toteutettuja operaatioita.³⁰

EU:n kriisinhallintakyvyn lisäämiseen on vaikuttanut oleellisesti Balkanin hajoamissodat 1990-luvulla. EU ei tuolloin kyennyt omien voimavarojensa puutteen vuoksi estämään tapahtumia. Unioni haluaa tehdä tiivistä yhteistyötä YK:n sekä muiden organisaatioiden, kuten Afrikan Unionin (AU) kanssa, ja olla tällä tavoin vaikuttamassa kriisien selvittämiseen. EU:lle määriteltäisiin kriisinhallintatehtäviin perustettiin niin kutsutut taisteluosastot. Unionilla on kaksi osastoa kerrallaan toimintavalmiudessa puoli vuotta kerrallaan. Toimintavalmius näillä nopean toiminnan osastoilla saavutettiin vuona 2007. Suomi on kouluttanut osastoihin oman osansa joukkoja. Valmiusvuorot Suomella on ollut vuosina 2007, 2008 ja vuonna 2011 kahdessa osastossa yhtä aikaa. Nämä EU:n osastot ovat olleet Suomelle tärkeä osa politiikkaamme. Tämä näkyy myöhemmin esiteltävissä jutuissa sekä tässä kappaleessa esitetyssä lakiosuudessa.³¹

”Suomi liittyi Naton rauhankumppanuusohjelmaan (Partnership for Peace, PfP) vuonna 1994 ja siihen liittyvään joukkojen suunnittelu- ja arviointiprosessiin (Planning and Review Process, PARP) vuonna 1995. PfP-toimintoja ohjaavana elimenä ja poliittisena konsultaatioforumina toimii vuonna 1997 perustettu Euroatlanttinen kumppanuusneuvosto (Euro-Atlantic Partnership Council, EAPC), jonka jäseniä ovat kaikki Naton jäsenvaltiot ja rauhankumppanit, yhteensä 60 maata”.

²⁸ Eduskunnan verkkosivut. Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi sotilaallisesta kriisinhallinnasta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Viitattu 19.2.2013.

²⁹ Finlex verkkosivut. Perustuslakikiistan aiheuttanut sotilaallinen kriisinhallintalaki tuli voimaan. Viitattu 11.4.2013.

³⁰ Ulkoasiainministeriön verkkosivut. Suomen osallistuminen YK:n rauhanturvatoimintaan. Viitattu 18.2.2013. Puolustusvoimien verkkosivut. Operaatioiden toimeenpanijat. Viitattu 19.2.2013.

³¹ Ulkoasiainministeriön verkkosivut. EU:n sotilaallinen kriisinhallinta. Viitattu 19.2.2013

Jäsenvaltiot osallistuvat toimintaan omien valintojensa mukaan ja mukanaolo ei aseta Suomelle virallisia velvoitteita.³²

Suomi on ollut mukana vuodesta 2008 lähtien Naton nopean toiminnan joukkojen (NATO Response Force, NRF) täydentävässä toiminnassa. Käytännössä tämä tarkoittaa joukkojen osallistumista yhteisiin harjoituksiin ja arvioimista, jotta halutessaan Suomi kykenee asettamaan joukkoja valmiuteen ja tarjoamaan niitä Naton operaatioihin. NRF- toiminta ei ole kuitenkaan riippuvainen täydentävässä toiminnassa mukana olevista joukoista.³³ Tässä kappaleessa esitetyistä Suomen kriisinhallintaoperaatioista voidaan nähdä Suomen olleen mukana Nato-johtoisissa operaatioissa tarkastelujakson alusta saakka.

³²Ulkoasiainministeriön verkkosivut. Naton rauhankumppanuus. Viitattu 19.2.2013.

³³ Suomen erityisedusto Natossa verkkosivut. Suomi ja Nato - usein kysyttyä. Viitattu 12.4.2013.

3. KONSTRUKTIVISTINEN TEORIA

Teoria voi olla työlle ajatuspohja, jonka ympärille tutkimus rakentuu³⁴. Tutkimuksessani teoria on apukeino, joka auttaa hahmottamaan kaikkein olennaisimman tässä työssä. Teoria ohjaa kysymyksiäni ja lopulta myös tapaa, jolla vastaan tutkimusongelmaan.³⁵

1980-luvulta lähtien kansainvälisen politiikan tutkimukseen tuli voimakkaasti mukaan uusia teorioita. Konstruktivismi kuvannee parhaiten näitä teorioita. Se ei ole yksittäinen teoria vaan viitekehys ”*yhteisten merkitysten ja tulkintojen sosiaalisen rakentumisen ymmärtämiseksi ja selittämiseksi*”³⁶.

Linssi, jonka läpi näitä teorioita katsotaan, näyttää muuttuvia tekijöitä ja ympäristöä. Nämä muokkaavat itseään, toisiaan ja ympäristöään ollessaan vuorovaikutuksessa toistensa kanssa. Ihmisten ja valtioiden päämäärät vaihtuvat myös tässä muutoksen prosessissa. Merkitysten antaminen kansainvälisessä politiikassa eri tekijöille määrää niiden painotuksen. Konstruktivismi ei välttämättä haasta muita tutkimussuuntauksia vaan pyrkii löytämään myös yhtäläisyyksiä näiden kanssa.³⁷

Konstruktivismi korostaa arvoperusteita sekä materiaalista rakennetta osana ihmisten identiteettiä, joka taas muokkaa kansainvälistä politiikkaa. Vastavuoroisuuteen perustuvat välit eri vaikuttajien ja järjestelmien välillä muokkautuvat konstruktivistisessä ajattelussa myös arvoperusteiden ja materiaalistien rakenteiden kautta.³⁸

Konstruktivismin nousuun voidaan löytää ainakin neljä syytä. Pönkittääkseen omaa asemaansa johtavat rationalistit haastoivat kriittisen teorian kannattajat siirtymään eteenpäin teoreettisesta kritiikistä analysoimaan oleellista. Konstruktivistit näkivät tässä tilaisuutensa esitellä epäformaalia tapaansa käsitellä asioita ei-rationaalisesta näkökulmasta. Myös kylmän sodan päättymisen vaikutti heikentävästi moneen teoriaan. Tätä ei ollut osattu aavistaa. Kolmas syy oli nuorien tutkijoiden esiintulo 1990-luvulla. Nämä olivat omaksuneet kriittisen teorian näkemyksiä kansainvälisestä politiikasta mutta halusivat kehittää ajatuksellista uudistamista ja kokemuseräisesti tuotettua teoreettista kehitystä. Viimeisenä tekijänä alaa edustavat oppineet, jotka olivat tuskastuneet rationaalisten teorioiden kyvyttömyyteen selittää kylmän sodan

³⁴ Eskola ja Suoranta 2003, s. 80.

³⁵ Eskola ja Suoranta 2003, s. 79–83.

³⁶ Raitasalo 2008, s. 10.

³⁷ Lintonen 1996, s. 50–52.

³⁸ Burchill, Linklater, Devetak, Donnelly, Paterson, Reus-Smit ja True 2005, s. 188.

jälkeisiä tapahtumia, ottivat omakseen uuden katsantokannan palasia tehden siitä valtavirtaan kuuluvan.³⁹

Konstruktivismin haastajaksi tai oikeamminkin vastakkaiseksi teoriaksi on esitetty realismia. Realismi kertoo, mitä todellisuus on, kun taas konstruktivismi paneutuu enemmän tuon todellisuuden rakentamiseen. Erkki Karvonen käsittelee näiden kahden teorian yhteensovittamista *Tieteessä tapahtuu* -lehden artikkelissa. Hänen mukaansa teorioita tulee käsitellä erillisellä aikakäsityksellä. Realismilla kuvataan jo tapahtuneita asioita, kun taas konstruktivismi keskittyy tulevaisuuteen. Olemassa oleva maailma nähdään tietynlaisena. Tämä taas rakentaa mielikuvia, jotka ohjaavat toimintaamme kohti uutta ”olemassa olevaa maailmaa”. Tällöin tiedon kiertokulku olisi turvattu. Toki molemmilla teorioilla on omat lähtökohtansa. Realismin kuvaamat asiat ovat ”oikeasti” olemassa. Rakennamme saamastamme informaatiosta kuvauksia, jotka tarvittaessa päivittyvät. Konstruktivismissa ihmismieli päättää, minkälaisen totuuden se rakentaa saamastaan informaatiosta. Koska ihmismieliä on erilaisia, myös ihmisten käsitykset todellisuudesta ovat erilaisia. Aina on olemassa useampi tulkinta maailmasta.⁴⁰

Edellisen lauseen mukaan mielikuvien ja näkemysten osuus todellisuuden muokkaamisessa on suuri. Konstruktivistinen teoria siis puoltasi tältä osin median mahdollisuutta muokata olemassa olevaa maailmaa. Media antaa osaltaan meille ohjeistuksia ja vaatimuksia, joiden perusteella määritämme oman toimintamme. Toimintamme tullessa todeksi olemassa oleva maailma muokkautuu.

Perimmäiset eroavaisuudet vertailtaessa konstruktivismia realismiin löytyvät verrattaessa näiden kahden teorian katsomusta siitä, mitä maailma on. ”*Ontologia- käsitys olevasta, todellisuuden luonteesta*”⁴¹. Ontologioissa on luonnollisesti erilaisia suuntautumisja, ja konstruktivismi edustaa sosiaalista ontologiaa.

Konstruktivismi pyrkiikin ymmärtämään, miksi asiat muuttuvat ja ovat siten kuin ovat. Ihmisten käsitykset ja näiden käsitysten muokkautuminen kiinnostavat konstruktivismia käyttävää tutkijaa. Nämä käsitykset kuitenkin antavat materiaalisille resursseille käyttötarkoituksensa. Käsitykset valtioiden välillä ovat ajan saatossa muokkautuneita mielikuvia siitä, mitä todellisuus on. Nämä käsitykset toimivat ikään kuin sanattomina sopimuksina. ”Näin on ennenkin tehty, tehdään nytkin”. Tällaisten käsitysten muotoutuminen yhteiseksi ymmärrykseksi edel-

³⁹ Burchill, Linklater, Devetak, Donelly, Paterson, Reus-Smit ja True 2005, s. 195–196.

⁴⁰ Karvonen 2013, 18–22

⁴¹ Koivula ja Sipilä. Tutkimusmenetelmäopintojen luennot Maanpuolustuskorkeakoulun Strategian laitoksella 26.9.2011. Luentomuistiinpanot tekijän hallussa.

lyttää tietysti kaikkien osapuolten hyväksyntää. Näitä yhteisiä olettamuksia tulisi nimenomaan tutkia konstruktivistisessä tutkimuksessa.⁴²

Alexander Wendt kirjoittaa juuri ennen vuosituhannen vaihtumista painetussa kirjassaan *Social Theory of International Politics* kehittämästään kansainvälisten suhteiden teoriasta. Tätä teoriaa hän kutsuu sosiaalisesti konstruktivismiksi. Hänen mielestään akateemisissa piireissä kansainvälistä politiikkaa on viime aikoina⁴³ kuvattu sosiaalisesti rakentuneeksi. Hän sanoo kansainvälisen politiikan opiskelun sisäistäneen vahvemmin seuraavan ajatuksen: ”Materiaalinen voima ei määrittele yhteiskuntaa vaan sen jaetut ajatukset. Ihmisten identiteetti ja kiinnostuksen kohteet määrittävät näiden ajatusten myötä”.⁴⁴

Wendt korostaa, että jokaisen täytyy tutkia hieman ontologiaa. Jos haluaa tutkia kansainvälisiä suhteita, täytyy ymmärtää, mistä ne on tehty ja miten ne rakentuvat. Hän puolustaa tapaa ajatella kansainvälistä politiikkaa ensin ideoiden ja kulttuurin jakautumisella yhteiskunnan sisällä ja ottaa vasta sitten mukaan materiaallinen voima.⁴⁵

Konstruktivismi pyrkii tutkimaan tulkintojen muotoutumista ja muuttumista. Nämä yhteiset tulkinnat ovat muovautuneet ja vakiintuneet kenties pitkienkin aikojen kuluessa.⁴⁶

Vaikka konstruktivismi on tavattoman laaja käsite ja ottaa harteilleen mitä moninaisimpia suuntautumisita, voidaan joukosta erottaa kaksi pääsuuntausta: modernistit ja postmodernistit. Nämä kaksi suuntausta jakavat kolme yhteistä ajatusta siitä, mitä maailma on. Näiden ajatusten myötä he uskovat pystyvänsä tutkimaan kansainvälistä politiikkaa paremmin kuin muiden teorioiden edustajat. Ensinnäkin arvokenteet ovat täysin vertaisessa asemassa materiaalsiin rakenteisiin. Arvot muodostuvat jaetuista ideoista ja uskomuksista, jotka ovat yleisesti hyväksyttyjä. Näillä on suuri vaikutus sosiaaliseen ja poliittiseen toimintaan. Normit muokkaavat ihmisten identiteettiä, ja poliittisten toimijoiden tulee ottaa tämä huomioon. Materiaalinen ylivoima voidaan saavuttaa heidän mukaansa vain ihmisen toiminnalla, jota arvot muokkaavat.

Toiseksi konstruktivistit haluavat ymmärtää poliittisten toimijoiden kiinnostusten muotoutumisen. Rationalistit eivät sisäistä tätä täysin, mutta konstruktivistien mielestä tämä on tärkeää,

⁴² Raitasalo 2008, s. 10–13.

⁴³ Kirja painettu 1999.

⁴⁴ Wendt 1999, s. 1.

⁴⁵ Wendt 1999, s. 370–371.

⁴⁶ Raitasalo 2008, s. 10.

jotta koko kansainvälinen politiikka avautuu. Valtioiden tai yksilöiden sosiaalinen identiteetti on avainasemassa tutkittaessa kiinnostuksien muotoutumista.

Kolmanneksi toimijoiden ja rakenteiden täytyy muotoutua yhdessä. Jotta arvorakenteet voivat muokata identiteettiä, täytyy esimerkiksi valtion sisällä olla vuoropuhelua yksilöiden välillä. Muuten arvot eivät rakennu yhteisen hyväksynnän varaan.⁴⁷ Ihmiset muodostavat yhteiskunnan, jota he muokkaavat. Tämä on ikään kuin kaksisuuntainen prosessi. Tämän prosessin välissä ovat säännöt, tai ne voidaan ymmärtää myös aiemmin mainittuina arvorakenteina.⁴⁸

Konstruktivismia vastaan esitetty kritiikki kohdistuu pääasiassa normien tärkeyteen. Näiden normien tärkeyttä ei pidetä kovinkaan keskeisenä asiana voimakkaiden valtioiden välisissä suhteissa. Samoin valtioiden välisiä ystävyyssuhteita ei pidetä todellisena vaihtoehtona. Kriisitilanteiden tutkimukseen konstruktivismi soveltuu erityisen huonosti epävarmuuden tuoman lisäelementin myötä. Valtiot eivät välttämättä ole ”hyviä”. Konstruktivismin vastustajien mielestä teoria epäonnistuu kertomaan, kuinka teoriassa paljon esiin tuodut normit, identiteetit ja kiinnostukset muotoutuvat ja syntyvät.⁴⁹

Itse koen konstruktivismin soveltuvan tutkimukseni teoriaksi hyvin. Ihmisten kokemukset muodostuvat myös heidän lukemansa kautta. Tällä tavoin he rakentavat itselleen näkemyksen jostain asiasta. Mitä enemmän asiasta ollaan sosiaalisessa kanssakäymisessä ja mitä enemmän ajatuksia jaetaan, sitä enemmän kyseiselle asialle tulee painoarvoa. Painoarvoltaan suuret asiat tulee ottaa myös politiikassa huomioon.

Mielestäni, teoriaan hiukan perehtyneenä, on totta, että konstruktivismi ei ole paras teoria joka tilanteessa. En ole teorian vankkumaton ”ihailija”. Tutkimusta aloittaessani tämä teoria tuntui hyvältä. Lisää perehdyttyäni tuntui, että koko käsite on liian laaja ja konstruktivismiin ”hukkuu”, se ei auttaisi rajaamaan työtä tarpeeksi. Lopulta löysin mielestäni tasapainon teorian suhteen, ja konstruktivismi alkoi vaikuttaa oikein sopivalta.

Karvonen toteaa myös konstruktivismin sosiologisissa versioissa yhteiskunnallisen vallan olevan merkittävässä asemassa. Eri tahot rakentavat ja tulkitsevat maailmansa siltä kannalta, mikä heitä hyödyttää. Tätä näkemystä pyritään jakamaan niin, että siitä tulisi vallitseva näkemys, jolloin ylivallan omistava saa hyödyn itselleen.⁵⁰

⁴⁷ Burchill, Linklater, Devetak, Donnelly, Paterson, Reus-Smit ja True 2005, s. 196–197.

⁴⁸ Onuf 1998, s. 59.

⁴⁹ Jackson ja Sorensen 2007, s. 172–175.

⁵⁰ Karvonen 2013, 22

Sanomalehtiin liitettynä voidaan ajatella aina olevan joku taho, joka pyrkii hyötymään käyttämällä mediaa, tässä tapauksessa sanomalehtien pääkirjoituksia. Voiko kirjoittaja olla niin neutraali, ettei ole saanut ulkopuolisia vaikutteita tai oman halun pohjalta pyri edistämään jonkin tahon hyötyä? Karvosta mukaillen voisi todeta mediankin olevan jonkin tahon hyödyn edistäjä. Onhan medialla kyky jakaa näkemyksiä.

Omassa tutkimuksessani teoria ohjasi apukysymyksien muodostamista tutkimusongelman ratkaisemiseksi. Apukysymykset muodostuivat ihmisten käsitysten ympärille. Miten kriisinhallinnasta kirjoitetut jutut koetaan ja miten niillä vaikutetaan ympäristöön. Tämä tietenkin vaikuttaa tapaan, jolla ongelmaan vastataan ja siihen liittyviä asioita pohditaan. Merkitysten tuottaminen, vuorovaikutus ja intressien tarkoitusperäinen muokkaaminen on sosiaalisen konstruktivismin ydintä.

4. METODIT, LÄHDEAINEISTO JA TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

4.1. Lähtökohdat ja tutkimusmenetelmät

Tässä luvussa käsittelen ja perustelen käyttämäni tavat tutkia lähdeaineistoa eli keskityn valitsemiini tutkimusmenetelmiin (metodeihin). Metodologia ja metodi saattavat olla hankalasti ymmärrettäviä asioita. Parhaiten tätä asiaa selventää mielestäni seuraava lainaus: ”*Metodi siis perustelee tutkimuksessa syntyneen tiedon, mutta metodologia kysyy, onko tämä perustelu eli käytetty menetelmä järkevä*”⁵¹.

Laadullinen tutkimus - määrällinen tutkimus. Kvalitatiivinen tutkimus - kvantitatiivinen tutkimus. Tällaisia termejä menetelmäoppaista löytyi niitä lukiessa. Pelkistettynä näiden termien eron voi määritellä siitä, miten tutkimuksessa käytössä olevaa aineistoa käsitellään. Laadullisessa tutkimuksessa aineistoa kuvataan yleensä tekstin muodossa. Määrällisessä tutkimuksessa aineisto järjestetään usein numeraalisesti tulkittavaan muotoon. Tässä työssä laadullisen tutkimuksen metodit ovat pääroolissa. Aiemmin esittämäni eroavaisuus on äärimmilleen pelkistetty. Ja tuo raja ei ole täysin pitävä. Laadulliseen tutkimukseen voi sekoittaa kvantitatiivisia työtapoja, niin kuin tässä pro gradussa tullaan tekemään aineiston analyysin ja tulosten esittämisen osalta.⁵²

Oikein valitulla tutkimusmenetelmällä pyritään tiivistämään sekalaisena oleva tieto sellaiseen muotoon, että sitä on helppo tulkita⁵³. Sisällönanalyysi, jota voidaan pitää perusanalyysimenetelmänä käsiteltäessä aineistoa laadullisesti⁵⁴, toimii tutkimuksessani keinona, jonka avulla voin löytää lähdeaineistosta vastaukset kysymyksiin. Kyseessä on kuitenkin laaja lähdeaineisto, josta etsitään vastauksia käytetyn kielen sisältöön. Yhdysvaltalaisen laadullisen tutkimuksen mukaan käytettävät metodit muotoutuvat tutkijan kiinnostuksen kohteiden mukaisesti. Eli tutkimusongelmamme ja kysymyksemme muovaavat metodin valintaa. Käsitellessäni pääkirjoituksia tutkittavana on kieli kirjoitetussa muodossa ja sen eri piirteet. Kieli toimii kommunikatiovälineenä kansalaisille.⁵⁵

⁵¹ Tuomi ja Sarajärvi 2003, s. 11.

⁵² Eskola ja Suoranta 2003, s. 13–15.

⁵³ Eskola ja Suoranta 2003, s. 137.

⁵⁴ Tuomi ja Sarajärvi 2003, s. 93.

⁵⁵ Tuomi ja Sarajärvi 2003, s. 48.

Sisällönanalyysin toteuttaminen tutkimuksessani tapahtui seuraavasti:

1. Valitaan ne asiat, jotka aineistossa kiinnostavat tutkijaa, eli määritellään teemojen tyypit.
2. Käydään aineisto läpi ja merkataan kiinnostuksen kohteet sekä kerätään ne yhteen.
3. Aineisto teemoitellaan/ kvantifioidaan.
4. Kirjoitetaan analyysi/ johtopäätökset.

Kohdassa kolme teemoittelu palvelee parhaiten tarpeitani tutkimuksessa. Vaihtoehtoina olisivat olleet aineiston luokittelu tai tyypittely. Päädyin teemoitteluun, koska halusin luoda aineistolle tietyt kategoriat osittain jo etukäteen. Lisäksi aineiston suuren määrän johdosta tämä käsittelytapa tuntui hyvältä keinolta vastata osaan tutkimuskysymyksistä. Aineiston syvällisempi läpikäyminen olisi ollut aikaa vievää, kun taas nopeampi analyysi ei olisi auttanut vastaamaan tutkimusongelmaan.

Ymmärrän teemoittelun keinona järjestää aineisto osin määrällisen tutkimuksen ja osin laadullisen tutkimuksen kautta. Pääkirjoitusten sisältö kuitenkin ratkaisee, mihin teemaan aineisto lopulta sijoitetaan. Ennen teemoittelua loin aineistolle analysointisäännöt. Teemojen määrän pidin pienenä. Syitä tähän oli aineiston suuri koko ja halusin tulosten olevan luotettavia. Teemoitteluluokkien määrän nostaminen olisi lisännyt monimutkaisuutta ja virhemarginaalia. Teemoittelun perusteella tehtävällä analysoinnilla teen johtopäätöksiä, joilla voin vastata tutkimuksen apukysymyksiin aikajanaan sitoen. Luokittelun suoritin kahdesti virhemarginaalin pienentämiseksi.⁵⁶

Analyysiyksikkönä toimii pääkirjoituksessa oleva kappale tai virke ja sen muodostama asiakokonaisuus. Yksittäisten sanojen tai lauseiden sanomaa en ole pitänyt niin vahvana, että sillä perusteella pääkirjoitus voitaisiin sijoittaa johonkin teemaan. Yksi pääkirjoitus sisälsi keskimäärin kaksi erilaista teemaa. Jotta teema voitiin sijoittaa analyysiyksikköön, asian piti nousta kirjoituksessa selkeästi esille. Pääkirjoituksista teemoiteltiin vain ne asiat, joilla pystyisin vastaamaan tutkimuskysymyksiin. Kirjoituksen tuli käsitellä kriisinhallintaa, jolloin pelkkä kriisinhallinnan maininta ei riittänyt siihen, että kirjoitus olisi otettu mukaan tutkimukseen. Esimerkiksi puolustusvoimien historiaa käsittelevä kirjoitus, jossa kriisinhallinta nostettiin ylös jonain aikakautena, ei päässyt mukaan tutkimukseen.

⁵⁶ Tuomi ja Sarajärvi 2003, s. 94–96 sekä Eskola ja Suoranta 2003, s. 164–169.

Joissain jutuissa Suomen osuus oli oma lukunsa, jolloin juttu on teemoiteltu vain yhden kappaleen osalta. Monesti kuitenkin jutussa pohjustettiin esimerkiksi olosuhteiden kautta Suomen toimia, jolloin teemoja täytyi ottaa laajemmin mukaan. Tutkimus ei mielestäni vastaisi tutkittavaan ongelmaan, jos pääkirjoitusta ei nähtäisi kokonaisuutena.

Lähdekirjallisuudessa sisällönanalyysin toteuttamisen muoto jaetaan kolmeen eri luokkaan⁵⁷: aineistolähtöinen, teoriaohjaava ja teorialähtöinen analyysi. Omaan tutkimukseeni olen valinnut käytettäväksi teoriaohjaavan analyysimuodon. Konstruktivistinen teoria on ohjannut ongelmanasettelun ja tutkimuskysymykseni, jolloin teoria kertoo, mikä minulle on lähdeaineistossa tärkeää. Teemat, joihin aineiston jaoin, muodostin osittain aineiston pohjalta ja analysointi tapahtui teoriaan nojaten.⁵⁸

Itse teemojen (analyysirungon) muodostaminen tapahtui aineistolähtöisesti. Tällöin pystyin muodostamaan sellaisia teemoja, joilla voin kuvata pääkirjoituksia mahdollisimman kattavasti. Käytännössä loin muutaman teemaluokan etukäteen ja perehdyin yhden lehden pääkirjoituksiin koko valitulta ajanjaksolta. Sitä mukaa kun uusia asiakokonaisuuksia nousi esille, loin uuden teeman tai muokkasin olemassa olevan teeman merkityksiä.

Luettuani aineiston läpi oli teemojen määrä 19 kappaletta. Osa teemoista toistui liian harvoin, ja osa ei kuvannut sisältöä riittävän tarkasti. Jätin osan teemoista pois ja osia yhdistelin, jolloin määräksi muodostui 10⁵⁹. Uusilla teemoilla aineisto käytiin läpi mahdollisimman yhtäjaksoisesti, jolloin teeman sisältö ei muuttunut tutkijan mielessä ja aineisto on tasavertaista keskenään.

Suoritin kirjoitusten koodauksen seuraavalla tavalla. Ensin ryhmittelin aineiston vuosittain lehtikohtaisesti. Jutut tulostettiin ja luin kirjoitukset läpi lehtikohtaisesti ja koodasin pääkirjoitus kerrallaan. Alleviivasin analyysiyksikön ja kirjoitin viereen esille nousseen teeman. Samalla kirjasin tietokoneelle tehtyyn excel-tilukkeen teeman. Taulukossa oli teemat sekä vuosiluvut ja teemojen määrää muutin tutkimuksen edistyessä. Tällä tavoin sain perusteita laadulliselle ja määrälliselle analyysille. Kuten aikaisemmin mainitsin, teemoittelin aineiston kah-

⁵⁷ Tuomi ja Sarajärvi 2003, s. 97.

⁵⁸ Tuomi ja Sarajärvi 2003, s. 95–102 ja 116–121.

⁵⁹ Tutkimuksesta jäi kokonaan pois seuraavat teemat: perinteinen rauhanturvaaminen ja ”uusi” rauhanturvaaminen. Alkuperäisistä teemoista EU, YK ja NATO sekä yhteistyö yhdistyivät *järjestöjen* teemaksi, sotilaiden onnistuminen, ei kentän onnistuminen ja tarpeellisuus yhdistyivät *perustelun* teemaksi. Sotilaiden epäonnistuminen ja ei kentän epäonnistuminen sijoitettiin *kyseenalaistamisen* teeman alle. Rahan teema sekä välineet ja olosuhteet muodostivat *resurssien* teeman. Kaatuneet ja haavoittuneet nimettiin *menetyksen* teemaksi.

desti. Silti mielessä pitää olla pieni kritiikki. Koodaus on tietyllä tavalla sattumanvarais-
ta. Vaikka toisella kerralla teemoittelun suoritin mahdollisimman yhtäjaksoisesti, ovat tulok-
set riippuvaisia tutkijasta. Jutut sijoittuvat juuri niiden teemojen alle, joihin tutkijana olen nii-
den kokenut sopivan. Mielestäni tärkeintä on juttujen vertailtavuus, samankaltaiset jutut sa-
man teeman alle. Lisäksi tutkijan pitää osata kuvata teemojen sisältö riittävän tarkasti lukijal-
le, jotta tälle syntyy riittävän hyvä käsitys, mitä kullakin teemalla aina tarkoitan.

*” Perusajatus on, että kieli ei ole...sosiaalisen todellisuuden neutraali heijastaja. Kieli on
sosiaalisen todellisuuden tuote samalla kun se itse tuottaa tätä todellisuutta”⁶⁰*

Teemoittelun avulla aineisto, tässä tapauksessa pääkirjoitukset saadaan järjestettyä tiettyyn
muotoon. Se ei vielä riitä tulokseksi. Aineisto täytyy analysoida, jotta siitä voidaan tehdä joh-
topäätöksiä. *”Sisällönanalyysissä etsitään tekstin merkityksiä...”⁶¹.*

Sisällönanalysointi ja sisällönerittely on monesti ymmärretty samoin tavoin. Vaikka tutki-
muksessani järjestän aineistoa käyttäen apuna taulukoita ja kaavioita, itse analysointi tapahtuu
tekstiä lukemalla ja tulkitsemalla. Joudun siis lukemaan joka ikisen tekstin kauttaaltaan läpi
ennen kuin voin järjestellä sen. Sisällönanalyysi ei ole siis pelkkää numerointia aineiston si-
sällöstä.⁶² Teemoittelun jälkeen selvittäessäni vastauksia tutkimuskysymyksiin tekstien luke-
minen ja juttujen keskenään vertailu korostui entisestään.

Kieli ei ole vain puhetta, vaan sillä muodostetaan tekemisellemme merkitys. Ilman puhetta
osa tekemisistämme olisi merkitystä vailla. Kieli rakentaa omaa sosiaalista elämäämme. En
suhtaudu tutkimuksessani kieleen varmana totuutena. Ajasta ja paikasta riippuen kielellä on
erilaisia merkityksiä. Tuottamamme kieli on aina tapauskohtainen. Voisi uskoa, että vanha ja
nuori ihminen käsittävät lujaa juoksemisen yleensä eri tavalla. Kieli on minisyinen asia, mutta
kuitenkin keskeinen tekijä kvalitatiivisessa tutkimuksessa.⁶³

⁶⁰ Eskola ja Suoranta 2003, s. 140.

⁶¹ Tuomi ja Sarajärvi 2003, s. 106.

⁶² Tuomi ja Sarajärvi 2003, s. 105–109.

⁶³ Eskola ja Suoranta 2003, s. 138–144.

4.2. Analyysisäännöt ja teemoittelurunko

Tässä kappaleessa esittelen teemat ja perusteet (analyysisäännöt) siitä, milloin analyysiyksikön sijoitin jonkin tietyn teeman alle. Alla olevat teemat olen ryhmitellyt aakkosjärjestykseen.

Fakta. Asioista kerrotaan neutraalisti. Kirjoitus saattoi olla esimerkiksi taustatietoa jostain operaatiosta. Juttu sisälsi monesti lukuja ja määriä, haluttiin lisätä perustietämystä. Kirjoituksessa ei ilmennyt kirjoittajan selkeää omaa mielipidettä.

Juridiikka. Oikeudellisista tai lakiin liittyvistä asioista kirjoittaminen.

Järjestöt & valtiot. YK, EU, NATO- järjestöjen esiintyminen tekstissä oleellisena tekijänä. Myös muiden järjestöjen ja valtioiden kanssa tehtävä yhteistyö.

Kyseenalaistaminen. Operaation tai Suomen tavoitteiden kyseenalaistaminen ja/tai jonkin toiminnon arvosteleminen sekä arvioinnin tarpeen esille tuominen. Kannanotto muutoksen puolesta ja vaatimusten esittäminen toimintojen muuttamiseksi. Ihmettely. Jonkin henkilön toiminnan arvostelu. Asiat nähdään vaikeina toteuttaa.

Menetykset. Kirjoituksessa nousee esille kaatuneet tai haavoittuneet suomalaiset sotilaat. Myös mahdolliset tulevat uhrit.

Olosuhteet. Keskitytään kuvaamaan olosuhteita (mieliala, maasto, kulkutaudit yms).

Perustelu. Operaation ja/tai Suomen tavoitteiden tarpeellisuuden ja hyvyyden esiin tuominen. Toiminnon kehuminen. Kannanotto nykyisten toimintojen jatkumisen puolesta. Myötäily. Henkiöiden kehuminen. Oikeaksi nähdyn ratkaisun valitseminen. Asiat nähdään helppoina/välttämättöminä toteuttaa.

Politiikka. Aiheen politisoituminen kotimaassa tai ulkomailla

Resurssit. Operaation rahoitus, välineet tai henkilöstö (laatu/määrä)

Taistelu. Tapahtuneet taistelutehtävät, joissa on käytetty aseellista voimaa tai suomalaiset ovat joutuneet iskun kohteeksi. Myös mahdollisuus joutua niihin tulevaisuudessa.

4.3. Lähdeaineisto

Lähdeaineistona on Aamulehden, Helsingin Sanomien, Keski-suomalaisen ja Turun Sanomien painettujen versioiden pääkirjoitukset. Lähdeaineisto oli saatavilla Kansalliskirjaston kautta. Lehdet oli siirretty mikrofilmeille, joista kävin kaikki pääkirjoitukset läpi ja kopioin tutkimustani koskevat kirjoitukset sähköisesti itselleni. Kaikki tutkimuksen pääkirjoitukset on tulostettu paperimuotoon ja taltioitu. Aloitin juttujen etsimisen käymällä manuaalisesti läpi jokaisen Helsingin Sanomien pääkirjoituksen vuoden 2000 osalta.

Huomasin tämän olevan liian hidasta ja päätin rajata läpi käytävien mikrofilmien määrää. Käytin Helsingin Sanomien kohdalla lehden internetsivuilla olevaa arkistopalvelua. Etsin hakusanoilla tutkimukseen sopivia pääkirjoituksia, minkä jälkeen luin otsikon ja osan kirjoitusta ja päätin, koskeeko se tutkimustani. Näin sain nopeammin kasaan ne päivämäärät, joiden lehdissä saattoi olla tutkimustani koskevaa aineistoa. Helsingin Sanomien osalta kävin läpi mikrofilmeiltä jokaisen pääkirjoituksen vuosien 2000 ja 2011 osalta. Vertasin tutkimuskäyttöön ottamiani kirjoituksia niihin, joita olin kartoittanut sähköisellä haulla. Yksikään pääkirjoitus, joka liittyi tutkimukseen, ei jäänyt huomiotta.

Sähköisen haun perusteella tehty tarkempi selaus Kansalliskirjastossa karsi noin 1/3 sähköisen haun kirjoituksista pois. Pidänkin sähköistä hakua esikarsijana tarpeeksi tarkkana tutkimukseni kannalta. Käytettävissä olleet aikaresurssit huomioiden kootun lähdemateriaalin määrä ja laatu ovat mielestäni täysin riittäviä tutkimukseeni. On sanottu, että laadullisessa tutkimuksessa aineiston määrä ei takaa tutkimuksen onnistumista, vaan aineiston rajaamisella on suuri merkitys⁶⁴. Lopullinen aineiston määrä on 289 juttua.

Aamulehti, Keski-suomalainen ja Turun Sanomat on kartoitettu sähköisen haun perusteella ja tämän jälkeen hankittu pääkirjoitus Kansalliskirjastosta. Jokaisen lehden kohdalla sähköisen haun perusteella tehdyistä valinnoista osa karsiutui kuitenkin tutkimukseen sopimattomana pois.

⁶⁴ Eskola ja Suoranta 2003, s. 69–70.

Aineistolla on omat heikkoutensa ja vahvuutensa. Jutut, joita tutkin, ovat yhden henkilön valitsemia. Tällöin valintakriteeri on ollut kaikkien kohdalla samankaltainen. Toisaalta voidaan kysyä, onko kaikki jutut, joiden kuuluisi olla mukana, otettu tutkimukseen. Aina on mahdollisuus, että joku juttu on jäänyt pois, mutta mielestäni edellä kuvaamani juttujen valintaprosessi on ollut luotettava.

Lehtien sisältämät uutiset saattaisivat antaa erilaisen kuvan sotilaallisesta kriisinhallinnasta kuin nyt valitut kirjoitukset. Tällöin aineiston määrä olisi kasvanut niin suureksi, että tarkastettava ajanjakso olisi ollut merkittävästi lyhyempi. Pääkirjoitukset antoivat riittävän määrän juttuja ja olivat tasalaatuisia sekä ”kovaa” luettavaa. Nyt juttujen luonne on samankaltainen, vaikka tarkastelussa on useampi sanomalehti. Toinen vaihtoehto olisi ollut näkökulman rajaaminen. Halusin nimenomaan sotilaallisen kriisinhallinnan kokonaiskuvan tarkasteluun. Lisäksi en halunnut sitoutua yhteen lehteen. Halusin näkemyksen lehdiltä, joilla on paljon lukijoita ja jotka ovat maantieteellisesti hiukan erossa toisistaan

4.4. Tutkimuksen kokonaisuuden muodostuminen

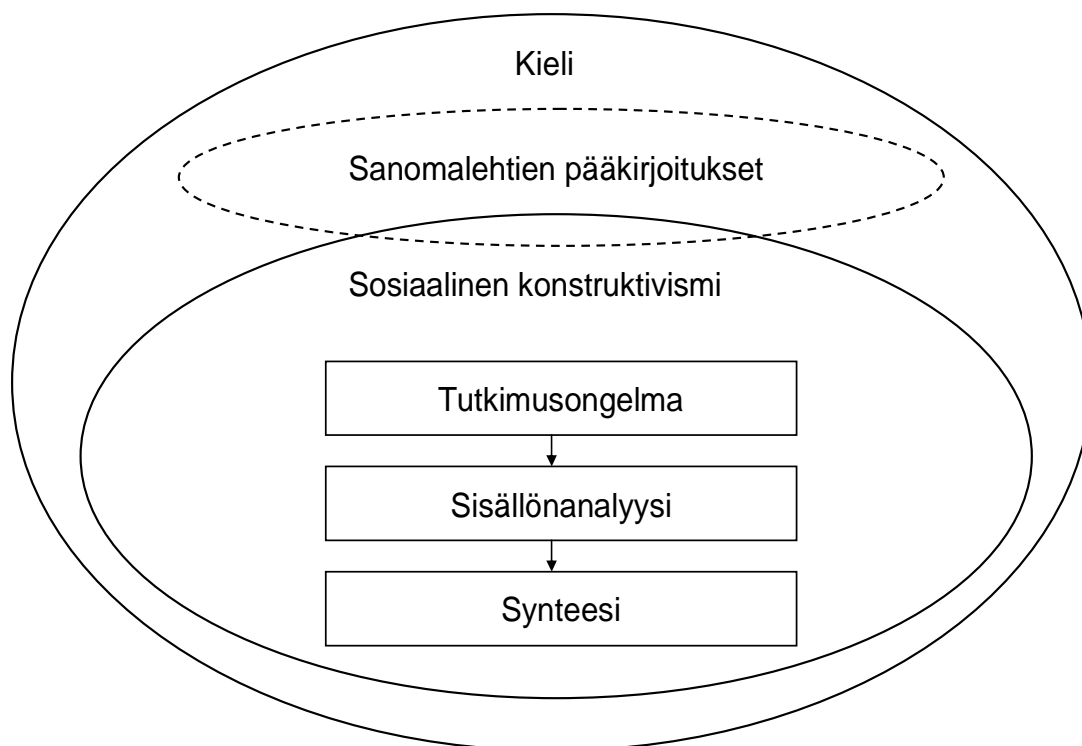
Tutkimuksen viitekehyksen tarkoitus on auttaa lukijaa ymmärtämään ja arvioimaan työtä. Viitekehysessä käytetty teoria ja sen osuus tuodaan esille. Jotta viitekehyksestä voidaan hahmottaa tutkimuksen kokonaiskuva, sen tulee olla selkeä.⁶⁵

Alla olevassa kuvassa olen kuvannut kaiken rakentuvan tutkittavan kohteen ympärille. Kohde on tässä tapauksessa kirjoitettu kieli. Tutkittavana on sanojen muodostama kokonaisuus ja sen muutos valitun ajanjakson sisällä. Tutkittava aineisto eli lehtien pääkirjoitukset edustavat kirjoitettua kieltä.

Kohteen tutkimisen mahdollistavaksi tieteenfilosofiseksi suuntaukseksi valikoitui sosiaalinen konstruktivismi. Konstruktivismi on linkittynyt tutkittavaan aineistoon. Teorian mukaan käytettävällä aineistolla rakennetaan ja muokataan omaa ympäristöämme joten pääkirjoitusten voidaan mieltää edustavan ihmisten mielikuvien rakentajaa. Konstruktivismi on muokannut tapaa käsitellä tutkimusongelmaa ja tutkimuskysymyksien muodostamista. Ongelmaan haen vastauksia kysymyksillä, joita teorian näkemykset tukevat. Näin teoria vaikuttaa myös tutkimusmenetelmän valintaan ja lopulta tapaan, jolla tutkimusongelmaan vastaan.

⁶⁵ Saaranen-Kauppinen Anita ja Puusniekka Anna 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Teoria ja tutkimus. Viitattu 31.3.2013.

Viitekehyksen muodostavat kirjoitettu kieli, sosiaalinen konstruktivismi ja lehtien pääkirjoitukset.



Kuva 1. Tutkimuksen viitekehys.

5. PÄÄKIRJOITUSTEN TEEMAT JA NIIDEN MUUTOKSET

Tämän luvun tarkoitus on valottaa lukijalle tapaa, jolla olen valinnut kirjoitukset tiettyyn teemaan kuuluvaksi. Tämä tarkoittaa erilaisten teemojen esittelyä sitaatteihin sitoen, mikä auttaa hahmottamaan tapaan poimia teemoja lehdistä. Seuraavissa kappaleissa teemoja ei ole valittu tietyistä lehdistä tutkimustuloksiin perustuen. Tarkoitus on avata kaikki teemat käytännön tekstiin sitoen.

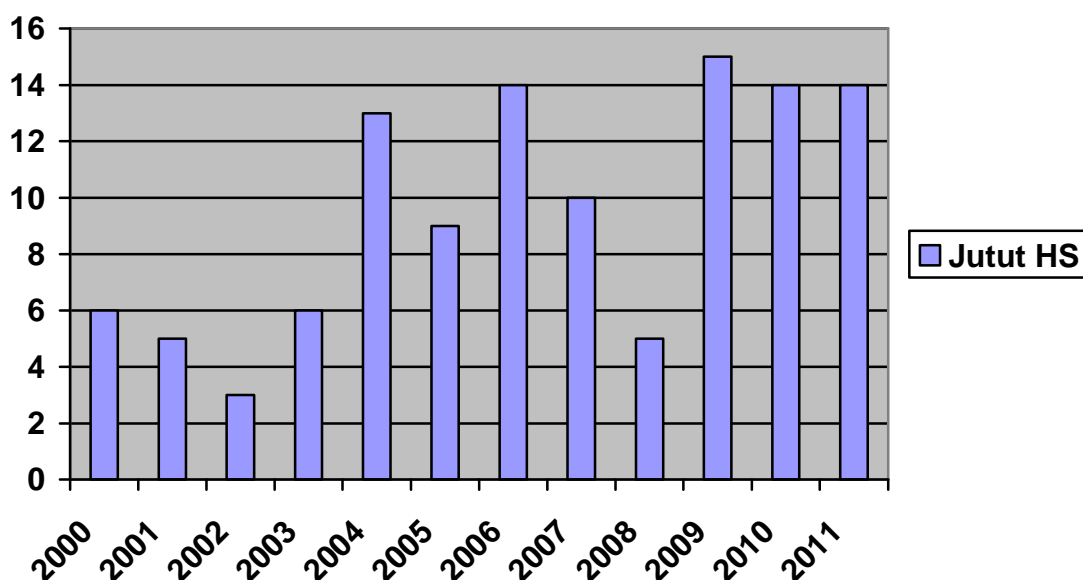
Tässä luvussa vastaan myös tutkimuksen kahteen ensimmäiseen apukysymykseen *millä teemoilla sotilaallista kriisinhallintaa on kuvattu lehtien pääkirjoituksissa vuosina 2000–2011? ja miksi teemat ovat muuttuneet käsiteltävänä ajanjaksona?*. Kysymyksiin vastaan luvun viimeisessä osassa, jossa kerron, mitkä olivat kaikkein keskeisimpiä teemoja lehtien pääkirjoitussivuilla vuosituhannen ensimmäisen vuosikymmenen aikana ja mitkä tekijät vaikuttivat niiden taustalla.

Puran teemoittelun tuloksia lehti kerrallaan kuitenkin painopisteen ollessa kappaleessa, jossa teemat on yhdistetty yhdeksi kokonaisuudeksi. Syy, miksi käyn teemoja läpi myös lehdittäin, on osittain siinä, että näin voin esittää jokaisen lehden noudattaneen pääpiirteittäin samanlaisia linjaa kirjoitettaessa suomalaisesta kriisinhallinnasta. Tietysti lehtien pienet poikkeamat nousevat eriteltynä esiin ja antavat oman osansa tutkimuksen määrällisiin tuloksiin.

Liitteissä esittelen teemojen keskinäiset esiintymistiheyksien suhteet aikajanaan sitoen niin yksittäisten lehtien osalta kuin koottunakin.

5.1. Helsingin Sanomat

Helsingin Sanomista tutkimukseen valikoitui yhteensä 114 juttua. Käytetyistä lähteistä Helsingin Sanomista kertyi eniten juttuja, mikä on luonnollista. Onhan kyseessä joukon suurin lehti. Hajautettaessa jutut käsiteltävälle ajanjaksolle voimme nähdä kaksi selkeämpää jaksoa, jolloin kirjoituksia on ollut enemmän ja kaksi jaksoa, jolloin määrä on ollut selkeästi vähempi. Sama trendi toistuu muissakin lehdissä.



Taulukko 1. Tutkimuksessa käytettyjen juttujen määrä Helsingin Sanomissa ajanjaksollisesti.

*”Miten menettelemme, jos EU itsenäisesti päättää ryhtyä toimiin kysymättä YK:lta lupaa? Täytyykö Suomen silloin kieltäytyä osallistumasta? Miksi pitää rajoittaa kansallista päätöksentekoa varauksin, jotka tekevät sen riippuvaisiksi unioniin kulumattomien valtioiden kannasta?”⁶⁶. Edellä oleva lainaus on sijoitettu *kyseenalaistamisen* teeman alle. Sitaatissa esitetään selkeästi kysymyksiä, joiden arvellaan olevan haitallisia Suomelle. Asiaa ei välttämättä käsitellä negatiivisesti, mutta kysymyksissä ilmenee kirjoittajan kummastus asiaa kohtaan.*

*”Suomen sotilaallinen panos EU:n nopean toiminnan osastoihin on kehittymässä hyvin nopeasti. Vanhasen maininta, että yhteistyöllä toisaalta Ruotsin ja toisaalta Saksan ja Hollannin kanssa on Suomelle ”selvä poliittinen merkitys”, näyttää uudelta esimerkiltä hallituksen ponisteluista antaa sotilaalliselle liittoutumattomuudelle niin vahvasti liittoutunut sisältö kuin mahdollista”⁶⁷. Sitaatti on sijoitettu *politiikan* teeman alle. Koko teksti käsittelee vahvasti politiikkaa. Lainauksesta ilmenee monta seikkaa, tiivistettynä, jotka puoltavat tätä teemaa. Pääministerin lainaus sekä kirjoitus, että koko hallitus on nimenomaan tämän takana, antavat sisällön *politiikan* teemaan.*

”Sotilasliitto Naton ehdotus yhteistyön tiivistämisestä kriisinhallintaoperaatioihin aktiivisimmin osallistuvien liiton ulkopuolisten maiden kanssa on herättänyt Suomessa vaimeahkoa keskustelua”⁶⁸. Edellä on osa tekstistä, jossa käsitellään sotilasliiton kanssa tehtävää yhteis-

⁶⁶ HS kolumni 29.8.2011 ”Uusi turvallisuusympäristö II”.

⁶⁷ HS pääkirjoitus 19.11.2004 ””Liittoutumaton” Suomi sai Vanhaselta uusia ääriviivoja”.

⁶⁸ HS pääkirjoitus 7.4.2006 ”Edistynyt Nato-kumppanuus vastaa Suomen toiveita”.

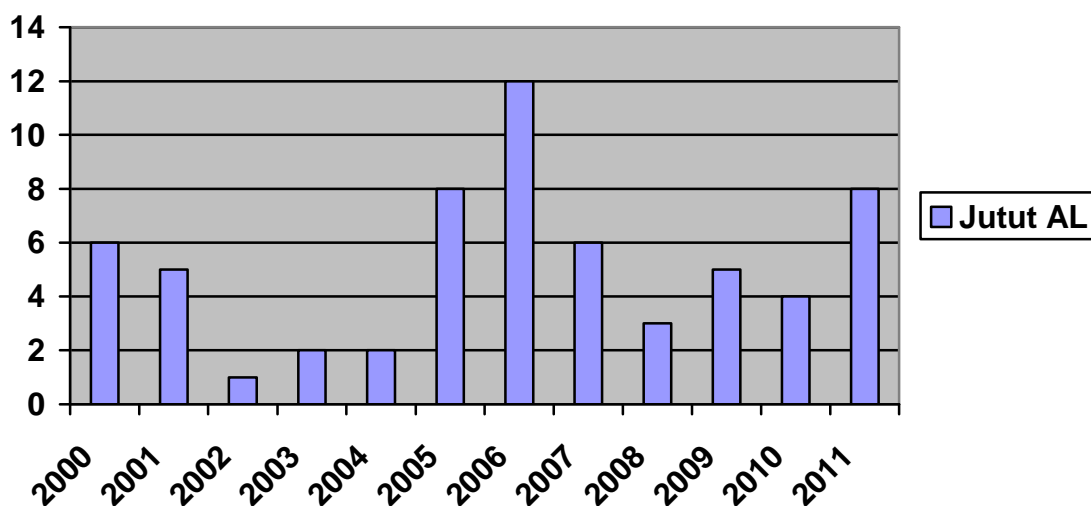
työtä. Sijoitin tekstin *järjestöt & valtiot* teemaan. Teeman keskiössä on nimenomaan liitot, järjestöt ja valtiot sekä yhteistyö näiden kanssa.

Viimeisimpänä teemana nostan Helsingin Sanomien osalta vielä kerran *kyseenalaistamisen*. Tällä kertaa hiukan erilaisen sitaatin muodossa. ”*Miten on mahdollista, että puolustusvoimien ylipäällikkö ei ole tietoinen siitä, kuinka pitkään suomalaiset sotilaat pysyvät sotilaallisessa tehtävässä vieraassa maassa?*”⁶⁹. Tässä kirjoituksessa kummasteltiin, miksi tieto ei välity päättäjien kesken kriisinhallintaoperaation aikataulutuksesta. Kirjoituksessa epäonnistumisen leimaa lyötiin henkilöihin ja organisaatioihin.

Helsingin Sanomien osalta *kyseenalaistaminen* sekä *järjestöt & valtiot* olivat hallitsevimmat teemat tarkastelujakson jälkimmäisellä puolikkaalla. Selkeäksi ykkösteemaksi nousi kuitenkin *politiikka*.

5.2. Aamulehti

Aamulehden 62 juttua jakautuvat aikajanelle alla oleva kuvan mukaisesti. Juttujen lukumäärää soittavat palkit piirtyvät samantyyppisenä kuin HS:n osalta.



Taulukko 2. Tutkimuksessa käytettyjen juttujen määrä Aamulehdessä ajanjaksollisesti.

”*Suomi osallistui aktiivisesti diplomaattiseen toimintaan Libanonin taistelujen lopettamiseksi, joten oli johdonmukaista, että Suomi otti myös seuraavan askeleen ja muutti puheet teoiksi. Noin 250 miehen pioneerikomppanian lähettäminen Libanoniin raivaamaan sodan jälkeä on*

⁶⁹ HS pääkirjoitus 23.10.2009 ”Kenelle eversti kirjoittaisi”.

juuri sopivan kokoinen rooli Suomelle”⁷⁰. *Perustelun* teeman alta nousee selkeästi esille Suomen oikeaksi koettu toiminta ja onnistuminen. Monesti otsikoissa nousee jo teeman keskeinen sisältö esille, niin myös tässä kirjoituksessa.

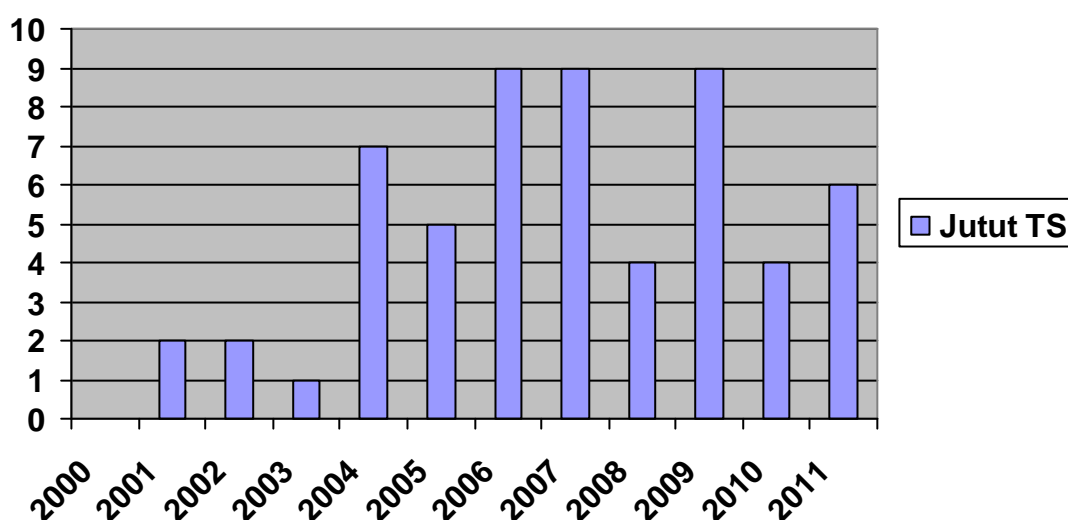
Taistelun teemaa ei Aamulehdessä esiintynyt ennen vuotta 2006. Sen jälkeen tuollakin teemalla oli oma pieni osuutensa lehdessä. ”*Myös suomalaiset ja ruotsalaiset rauhanturvaajat joutuivat kuluneella viikolla jälleen erilaisten hyökkäysten kohteeksi. Niissä kuoli yksi ruotsalainen sotilas ja kaksi haavoittui*”⁷¹. Tekstissä mainitaan selkeästi iskut, jotka ovat kohdistuneet suomalaisiin.

Aamulehden valitusta aineistosta otettiin *resurssi* teeman alle kirjoituksia vuosilta 2000–2002. ”*Suomi aseistautuu helikopterein voidakseen osallistua kansainväliseen kriisinhallintaan...*”⁷². *Resurssi* teeman alle kerääntyi lehdestä pääosin materiaali- ja talouskysymyksiä.

Aamulehdessä *perustelun* ja *politiikan* teemat ovat kaikkein hallitsevimmassa asemassa.

5.3. Turun Sanomat

Turun Sanomien teemojen määrällinen osuus toistuu hyvin samankaltaisesti kuin edellä mainittujen lehtien. Lopulta yhteensä 58 juttua päätyi teemoiteltavaksi.



Taulukko 3. Tutkimuksessa käytettyjen juttujen määrä Turun Sanomissa ajanjaksollisesti.

⁷⁰ Aamulehti pääkirjoitus 9.9.2006 ”Suomi teki velvollisuutensa”.

⁷¹ Aamulehti pääkirjoitus 18.10.2010 ”Talibanien jalka valtaoiven rakoon”.

⁷² Aamulehti pääkirjoitus 15.9.2001 ”Helikopterit ja strateginen isku”.

”...kun Israel vast-ikään surmasi varoituksista huolimatta rauhanturvaajia, suomalaisen heidän joukossaan”⁷³. ”Suomalaisen rauhanturvaajan haavoittuminen Afganistanissa on osoittautunut vahingoksi, joka oli erilaisten väärinkäsitysten ja erehdysten summa. Tapaus on ensimmäinen, jossa Isaf-joukkoihin kuuluvan suomalaisen sotilaan hengenlähtö on ollut lähellä”⁷⁴. Edellä kaksi lainausta *menetyksen* teemasta. Teema käsitteli kaatuneita ja haavoittuneita suomalaisia sotilaita tai kirjoituksessa oli maininta näiden mahdollisuudesta myös tulevaisuudessa.

Fakta teema kertoo nimensä mukaisesti tosiasioita neutraalisti. Kirjoitus ei ole puolueellinen. Monesti tämä teema sijoittui kirjoitukseen, kun siinä haluttiin alustaa pidempää juttua. ”Suomen runsaan sadan miehen vahvuinen kriisinhallintajoukko on sijoitettuna Afganistanin neljään maakuntaan Balkhiin, Jawzjaniin, Samanganiin ja Sar-e Poliin. He kuuluvat Ruotsin johtamaan jälleenrakennusryhmään, jonka tehtävänä on ylläpitää PRT Mazar-e-Shariffin vastualueen turvallisuutta”⁷⁵.

Juridiikan teema keskittyy lainsäädännöllisiin asioihin. TS:ssa vuodet 2004 ja 2005 olivat aikaa, jolloin teema oli pinnalla. ”Puolustusvoimain komentaja, Amiraali Juhani Kaskeala kiirehti jokin aika sitten joukkojen lähettämiseen liittyvän lainsäädännön saattamista ajan tasalle. Lainsäädäntötyöhön tuli kuitenkin yllättäen mutka matkaan, kun hallituksen esitys kriisinhallintalaiksi ei kelpannut eduskunnan perustuslakivaliokunnalle”⁷⁶.

Myös Turun Sanomissa *politiikan* teema toistuu useimmiten.

5.4. Keskisuomalainen

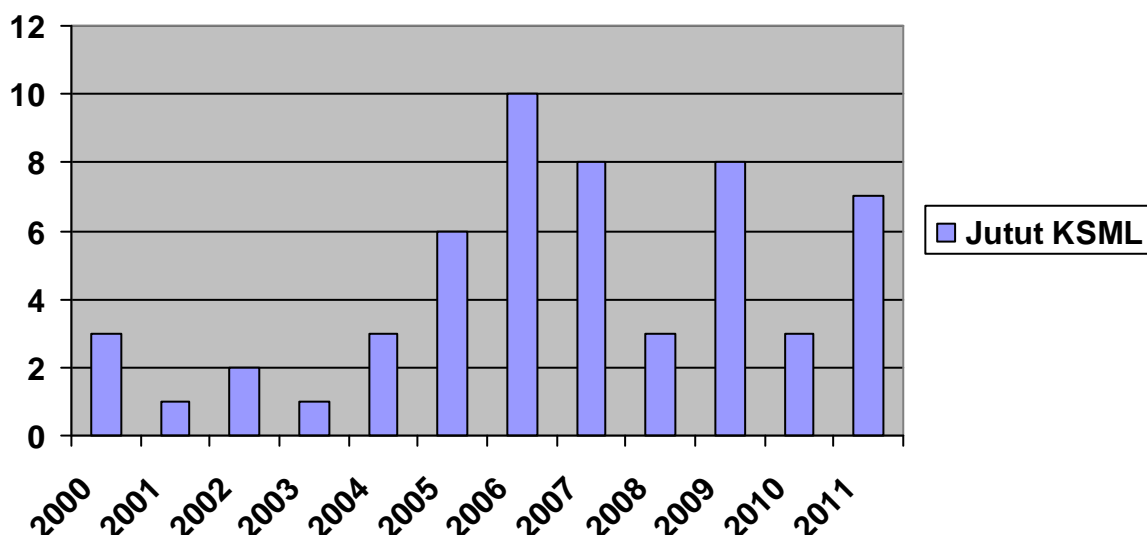
Keskisuomalaisesta tutkimukseen kertyi vähiten juttuja, 55 kappaletta. Tämä ei ollut yllätys, kyseessä on kuitenkin joukon pienin lehti. Tästäkin lehdestä aineistoksi valikoitunut juttujen määrä noudattaa samaa esiintymistiheyden kaavaa kuin muut tutkimuksessa olevat lehdet.

⁷³ Turun Sanomat pääkirjoitus 17.8.2006 ”Jäitä kypärään Suomi”.

⁷⁴ Turun Sanomat pääkirjoitus 7.10.2006 ”Rauhanturvaaja tarvitsee asianmukaiset varusteteet”.

⁷⁵ Turun Sanomat pääkirjoitus 7.11.2009 ”Kohti siviilivetoisuutta”.

⁷⁶ Turun Sanomat pääkirjoitus 26.11.2005 ”Hallitus voi syyttää itseään”.



Taulukko 4. Tutkimuksessa käytettyjen juttujen määrä Keski-suomalaisessa ajanjaksollisesti.

Suomalaiset rauhanturvaajat ovat joutuneet useita kertoja tulituksen kohteiksi. Äskettäin suomalaisia ajoneuvoja tulitettiin singolla. Tähän saakka suomalaisilla on ollut onnea”⁷⁷. Edellä poiminta taistelun teeman omaavasta jutusta ja seuraava poiminta fakta teemasta. ”Itsenäisyyspäivää viettää eri puolilla maailmaa kansainvälisissä rauhanturvatehtävissä noin 250 suomalaista. Kriisinhallintalain mukaan Suomi voi osallistua kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta ylläpitävään tai palauttavaan sekä humanitaariseen ja siviiliväestön suojaamiseen tähtäävään sotilaalliseen kriisinhallintaan, ja suomalaisia voi palvella kriisinhallintatehtävissä kerralla 2000”⁷⁸.

Olosuhteiden tema kertoo operaatioissa vallitsevista turvallisuushista, ihmisten mielialoista tai vaikkapa taudeista, jotka voivat vaikuttaa suomalaisiin. ”Afganistanin meno on edelleen täysin arvaamatonta, vaikka Taliban-hallinnon kukistumisesta on kulunut jo lähes viisi vuotta. Maan pohjoinen alue on rauhallisinta, mutta etelässä ja idässä kuohuu. Siellä jatkuvaa kahinaa aiheutuu erilaisten heimojen hallitsemilla seuduilla, missä heimopäälliköt pitävät asevoimin todellista valtaa ja keräävät rahaa huumekaupalla”⁷⁹.

Keski-suomalaisen teemojen määrällisistä tuloksista voi mainita teemojen hajautumisen. Juttujen hajautuminen useamman teeman alle on selkeämmin näkyvissä kuin muissa mukana olleissa lehdissä. *Politiikan* tema esiintyy kuitenkin useimmin.

⁷⁷ Keski-suomalainen pääkirjoitus 22.9.2009 ”Suomalaisten kotiuttaminen olisi perusteltua”.

⁷⁸ Keski-suomalainen pääkirjoitus 6.12.2011 ”Koulutus on Suomen vahvuusalueita”.

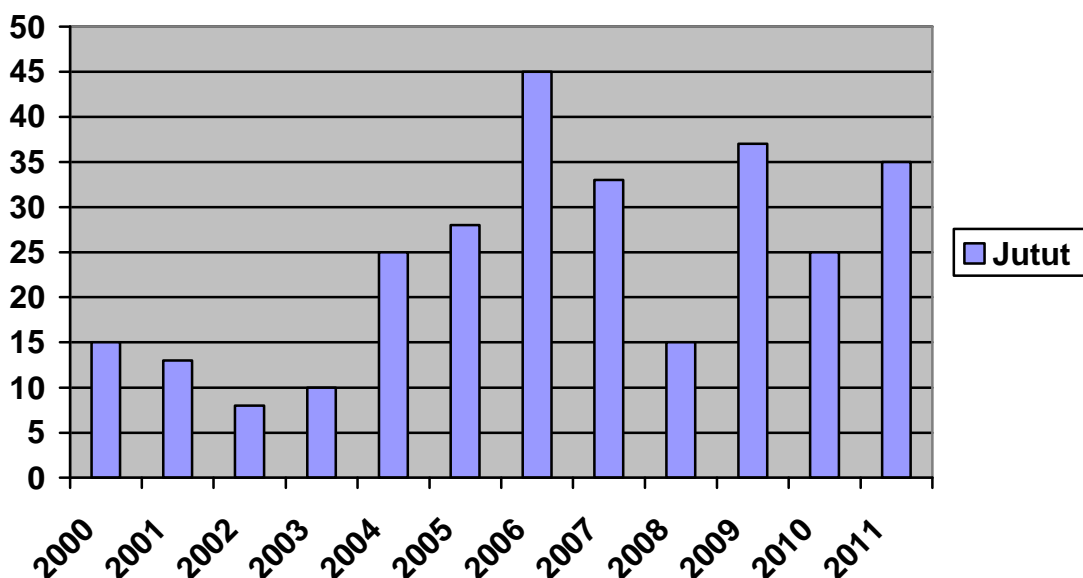
⁷⁹ Keski-suomalainen pääkirjoitus 15.9.2006 ”Afganistan vakautuu oletettua hitaammin”.

5.5. Yhteenveto pääkirjoitusten teemoista

Tässä kappaleessa vastaan kysymyksiin *millä teemoilla sotilaallista kriisinhallintaa on kuvattu lehtien pääkirjoituksissa vuosina 2000–2011 sekä miksi teemat ovat muuttuneet käsiteltävänä ajanjaksona?* Tarkastelussa ovat nimenomaan teemat, jotka ovat dominoineet ajanjaksolla ja sitä kautta asiakokonaisuudet, joita kyseisissä teemoissa on käsitelty. Juttujen määrän takia ei ole mahdollista syventyä jokaiseen kirjoitukseen tai kaikkiin teemoihin. Tutkimusongelma huomioiden se ei ole tarpeellistakaan.

Hallitsevan teeman ja sen sisältämien aihekokonaisuuksien läpikäymisellä vastaan ensimmäiseen kysymykseen. Toinen kysymys vaatii taustalla vallinneen tilanteen esilletuomista. Esitteen tarkemmin juttujen aiheiden taustat ja peilaan niitä kotimaan ja ulkomaiden tapahtumiin.

Alla olevasta taulukosta näkee juttujen määrän vaihtelun vuosittain. Tutkimus tehtiin yhteensä 289 jutun perusteella. Juttujen määrän vaihteluun en mene tässä kappaleessa vaan keskityn teemojen suhteeseen toisiinsa nähden. Liitteestä 5 löytyy taulukko, jossa tämä vertailu esitetään.



Taulukko 5. Tutkimuksessa käytettyjen juttujen määrä ajanjaksollisesti.

Vuosien 2000–2003 aikana kirjoitetut jutut edustavat tasaisesti kaikkia teemoja. Vaikka juttujen määrätkin ovat pieniä, aineistossa ei ole havaittavissa samanlaista tiettyjen teemojen piikkiä kuten myöhempinä vuosina. Ainoa poikkeava teema on *taistelu*. Tämä teema esiintyy vain

kerran, vuonna 2000, kun HS:ssa pohdittiin Unifil-joukkojen tulevaisuutta. Jutussa oli maininta suomalaisiin joukkoihin kohdistuvasta epäsuorasta tulesta ja vaaratilanteista, jotka olivat olleet uhkana⁸⁰.

Teemojen tasaisuuden johdosta selkeää painotusta ei löydy, vaikka asiaa tarkasteltaisiin vuoden välein. Teemojen sisältä löytyy juttuja monista aiheista. Kirjoitetuimpia olivat EU:n yhteinen kriisinhallinta. Syy, miksi mikään teema ei selkeästi noussut esille, on mielestäni uutisoinnin laajuus. Periaatteessa kaikesta kirjoitettiin. Uutisoinnin taustatapahtumia olivat rauhanturvaamislain syntyminen, EU:n kriisinhallinnan kehittäminen ja sen eri osa-alueet, Suomen vetäytyminen Unifil- operaatiosta, ISAF- operaation alkaminen Afganistanissa ja mahdollinen operaatio Irakissa. Kosovossa olleet suomalaissotilaat antoivat myös aihetta muutama juttuun. Teemojen tasaisuuden vuoksi käsittelen tutkimuksen myöhemmissä osa-alueissa vuosia 2000–2003 yhtenä kokonaisuutena.

Vuosina 2004–2005 kolme teemaa nousi jutun aiheeksi useammin kuin aikaisemmin. Nämä kolme teemaa muodostivat selkeästi suurimman osan teemoista noina vuosina. *Juridiikka, järjestöt & valtiot sekä politiikka*. Miksi näin? Tuon kahden vuoden hallitsevat jutut voidaan kiteyttää yhteen asiaan: Euroopan Unionin nopean toiminnan joukkoihin.

Vuoden 2004 alkupuolella politiikassa käytiin keskustelua Suomen sitoutumisesta Unionin yhteiseen puolustuspolitiikkaan, johon kuului oleellisena osana Euroopan käytössä oleva oma sotilaallisen kriisinhallinnan voimavara. Suomen linjan selkeytyminen silloisen pääministerin Matti Vanhasen puheessa⁸¹ näytti Suomen sitoutuneisuuden EU:n kriisinhallintaan. Samaan aikaan keskustelussa nousi pinnalle jo vuosituhaten vaihteessa, kun EU-joukkoja suunniteltiin, esille otettu asia: rauhanturvalaki⁸². Lakihan muuttui vuoden 2000 loppupuolella, kuten aikaisemmin olen kertonut, mutta laki ei vielä tässä vaiheessa mahdollistanut Suomelle operaatioon osallistumista ainoastaan EU:n valtuuttamana. Keskusteluissa otettiin tämä asia usein esille. Hallitus jätti esityksen kriisinhallintalaksi eduskunnan käsittelyyn vuoden 2005 loppupuolella. Tätä esitystä ei kuitenkaan hyväksytty, ja se aiheutti viivästystä prosessiin. Tätä kahden vuoden ajanjaksoa käsitellään yhtenä kokonaisuutena aiemmin mainittujen kolmen teeman vahvuuden ja toisiinsa liittymisen takia.

⁸⁰ HS pääkirjoitus 10.2.2000 ”Suomen Unifil-joukkojen tulevaisuus arvioitava”.

⁸¹ HS kolumni 8.4.2004 ”Pääministeri toimii” ja TS pääkirjoitus 6.4.2004 ”EU-varauksellisuus vaihtui yhteisvastuun julistamiseen”.

⁸² HS kolumni 22.3.2000 ”Rauhanturvalain vinoutuma”.

Vuonna 2006 juttujen määrä oli huipussaan ja teemat olivat muuttuneet edellisistä vuosista. Edellisvuosien teemapiikit olivat laskeneet, tosin kaksi teemaa oli lievästi muita vahvempia: *perustelu ja menetykset*. Edelliseen vuoteen verrattuna myös *olosuhteiden* teemassa oli tapahtunut rajua nousua. Jutuissa käsiteltiin paljon Naton nopean toiminnan joukkoihin (NRF) mukaan lähtemistä. Suurimpien teemojen takana olivat kuitenkin jutut Libanonissa menehtyneestä sotilastarkkailijasta sekä Afganistanissa haavoittuneesta suomalaissotilaasta. Israelin ilmaiskussa surmansa saanut sekä omien tullessa haavoittunut suomalaissotilas lisäsivät kirjoittamista operaatioiden vaarallisuudesta. Libanonin rauhanturvaoperaatiota ja sen vaativia olosuhteita käsiteltiin monipuolisesti todella useassa kirjoituksessa. *Menetyksen* ja *olosuhteiden* teema kumpusi suomalaisuhreista ja *perustelun* kirjoituksista, joissa uhreille haettiin merkitystä. Pyrittiin vakuuttamaan kriisinhallinnan tärkeyttä ja merkitystä Suomelle. Kestoaihe, EU:n kriisinhallinta, ei ollut enää hallitsevasti esillä. Varsinkin mandaattiasia tuntui jo käsitellyltä, vaikka uusi kriisinhallintalaki astui voimaan vasta lähempänä vuoden 2006 puoliväliä.

Vuonna 2007 teemat olivat entistäkin tasaisempia. *Politiikan* teema nousi tarkasteltavalla ajanjaksolla muita teemoja suuremmaksi. Olosuhteet ja kohdatut vaikeudet Afganistanissa olivat tämän teeman nostajia. Suurimmassa osassa juttuja Afganistan oli nimenomaan käsiteltävä aihe. Silloisen puolustusministerin Jyri Häkämiehen vierailu Afganistanissa sekä keskustelu mahdollisista aselahjoituksista oli sellainen toimenpide poliitikoiden omalta puolelta, joka nosti kirjoittelua aiheesta. Tuossakin asiassa päättäjillä oli erilaisia mielipiteitä. Yleinen Afganistanin tilanteen kehittyminen ja Suomen erilaiset vaihtoehdot jatkotoiminnasta olivat aiheita, joita jutuissa pohdittiin ilman päättäjien antamaa ”kimmoketta”.

YK:n mandaatilla toteutettava operaatio Afrikan Darfurissa ja Suomen osallistuminen siihen Tshadissa kirvoitti monenlaisia mielipiteitä. Kun poliitikoiden mielipiteissä oli eroja ja ne muuttuivat nopeasti, jutut tarttuivat tähän.

Keskusteluissa oli vahvasti mukana Suomen yhteistyö Naton kanssa. Kotimaan politiikassa NRF- toiminta herätti keskustelua Nato-jäsenyydestä. Syy, miksi juuri politiikan teema nousi esille vuonna 2007, on nimenomaan politiikan kentän oma toiminta, jolla se nosti asioita ”päiväjärjestyksessä” ylemmäksi. Toisten mielipiteiden kommentointi ja eriävät mielipiteet politiikan kentällä näyttävät kirvoittaneen juttuja lehtiin.

Suomalaisen sotilaan kaatuminen kyseisenä vuonna Afganistanissa oli poikkeuksellinen tilanne. Tämä ei kuitenkaan näkynyt valitsemissani jutuissa siten, että kyseisen uutisoinnin teemat

olisivat nousseet esille. *Juridiikan* teema hiipui jutuissa murto-osaan aikaisemmasta ja pysyi pienenä aina tutkimusajan loppuun saakka.

Vuonna 2008 juttujen määrä väheni ja teemat tasaantuivat. Vahvimpana oli *järjestöt & valtiot*. Asialistalla päällimmäisenä oli Suomen osallistuminen Naton NRF täydentävään toimintaan sekä Suomen ja Ruotsin välinen pohjoismainen yhteistoiminta. Nato-asia oli suomalaisen poliitikkojen päättämä asia, ja pohjoismainen yhteistyöasia taas oli keskusteluissa lahden molemmin puolin.

Seuraavana vuonna 2009 juttujen määrä nousi. *Taistelun* ja *menetysten* teemat tulivat pienenä osana taas mukaan, mutta on huomioitavaa, että nämä pysyivät kaikkina tarkastelujakson loppuvuosina mukana. *Politiikka* ja *kyseenalaistaminen* nousivat taas muita vahvemmiksi teemaksi. Käsitellyistä aihepiireistä selkeästi eniten juttuja oli tehty Afganistanin operaatiosta. Vaalivuosi Afganistanissa ja suomalaisten joukkojen lisääminen vaalien ajaksi sekä kyseisten joukkojen lähtöajankohdan suhteen sattunut epäselvyys päättäjien taholla olivat kirjoitettuja aiheita. Perusteluita Suomen osallistumiselle alettiin miettiä tilanteiden koventuessa. Taisteluilta ei välttytty ja niinpä keskustelu siitä, onko Suomi sodassa, oli alkanut. Yhdysvaltain muuttuva strategia ja joukkojen lisääminen maassa aiheuttivat poliittisia juttuja loppuvuodesta.

Vuonna 2010 teemaa hallitsi *politiikka*. Teeman nosti ykköseksi Suomen päätös lisätä joukkojensa määrää Afganistanissa sekä Ruotsin päätös vetäytyä maasta vuonna 2014. Ruotsin päätös antoi suuntaviivoja myös kotimaan poliittisille päättäjille. Suomen riippuvaisuus Ruotsin päätöksistä myönnettiin avoimesti. Poliittisella tasolla jutuiksi nousi myös Atalanta- operaatio. Päätös oli ensimmäinen kerta, kun Suomen merivoimien yksiköitä lähetettiin kansainvälisiin kriisinhallintatehtäviin. Poliitiikan teeman alla puhuttiin myös Suomen tavoitteista Afganistanissa ja pohdittiin niitä enemmän kuin edellisvuonna.

Vuonna 2011 teemoissa ei tapahtunut radikaaleja muutoksia. Juttuja hallitsivat Afganistan, EU:n nopean toiminnan joukot sekä merivoimien osallistuminen kriisinhallintaan sekä loppuvuodesta alkava operaatio Libanonissa. Uutena elementtinä mukaan tuli mahdollinen Libya- operaatio. Suurimpina teemoina tuona vuonna olivat *politiikan* ja *perustelun* teemat. Suomalaisen sotilaan kuolema Afganistanissa nosti myös noita teemoja. Jutuissa perusteltiin operaation merkitystä sekä kiinnitettiin huomiota myös laajempiin syihin, miksi Afganistanista ei

voi vetäytyä heti pois. Turvallisuuksilanteen heikentyessä suomalaisten vastuualueella operaatio nostettiin esille myös politiikassa.

EU:n Libya-operaatio oli politiikan kentällä paljon esillä. Operaation suunnitteluun osallistui muutamia suomalaisia, ja mietittävänä oli myös mahdollinen tilanne EU:n taisteluosaston käytöstä. Päivystysvuorossahan oli tuolloin myös suomalaisia sotilaita. Suomen ulkopoliittikan päättäjien Libya-kannasta kirjoitettiin paljon ja sitä verrattiin usein Ruotsin toimintaan. Atalanta-operaatio keräsi myös perusteluita jutuissa, vaikkakin suomalaisten kiinniottamat merirosvot jouduttiin lopulta vapauttamaan.

Edellä kuvattiin vuosien mittaan tapahtuneita muutoksia teemojen painotuksissa sekä teemojen sisältämiä juttuaiheita. Olen kertonut myös syitä, miksi juuri kyseisistä teemoista on kirjoitettu. Tiivistettynä voin todeta teemojen olleen tasaisia vuoteen 2003 asti. *Taisteluista* ja *menetyksistä* ei juurikaan puhuttu tuohon mennessä. Vuodesta 2004 juttujen määrä kääntyi nousuun ja teemojen esiintymisen kesken alkoi tulla eroja. *Juridiikka, järjestöt & valtio* sekä *politiikka* olivat vahvimpina aina vuoteen 2005 asti. Vuosina 2006–2011 hallitsevan kolmen teeman muodostivat *perustelu*, *politiikka* ja *kyseenalaistaminen*.

Koko tarkastelujaksolla *politiikka* ja *perustelu* ovat kaksi teemaa, jotka ovat aina olleet vahvasti mukana. Voidaan sanoa, että juuri noilla kahdella teemalla on kuvattu suomalaista sotilaallista kriisinhallintaa vuosien 2000–2011 aikana.

Teemat ovat muuttuneet tapahtumien myötä. Kuten todettua, politiikan vahva osa teemoissa tarkoittaa juttujen vahvaa sidettä politiikan maailmaan. Tapahtumat politiikassa antavat syötteitä kirjoituksiin. Lehdet kuvaavat tapahtumia omalla tavallaan. Joskus myös suhde on toisinpäin. Median kirjoittelu ajaa poliitikot ottamaan kantaa asioihin, ja tällä tavoin ruokitaan keskustelua niin kauan kuin se pysyy pinnalla ja on ajankohtainen asia. Esimerkkinä Afganistanin tilanteen taustalta herännyt toteamus Suomen olevan sodassa sai politiikan toimijat kommentoimaan asiaa laajasti.

Vaikkakin tarkastelujakson alussa teemat olivat tasaisia, se ei tarkoita, etteikö taustalla olisi ollut asioita, joita päättäjät olisivat käsitelleet. Jutut oli kirjoitettu vain siten, että asia ei ilmennyt niistä suoraan. Alun tasaisuuden jälkeen eroja alkoi tulla Suomen kriisinhallinnan linjanmuutoksen myötä. Jo pitkään jatkuneen YK-rauhanturvaamisen rinnalle nousi entistä vahvemmin EU:n ja Naton kyllästämä keskustelu. Loppuvaiheessa jutuissa nousi entistä

enemmän esille Suomen kriisinhallinnan ja siihen liittyvien ratkaisuiden perustelu tai kyseenalaistaminen. Pohdin syitä tähän ja tulin siihen tulokseen, että politiikan ja sen tekijöiden kommentointi ja arvostelu on muuttunut tällä tarkastelujaksolla avoimemmaksi. Jutuissa haastetaan ja arvostellaan aikaisempaa enemmän politiikan tekijöitä ja toisaalta tarjotaan enemmän omia mielipiteitä yhteiskunnan ulko- ja turvallisuuspolitiikan rakentamiseksi.

6. PÄÄKIRJOITUSTEN ANALYSOINTI

6.1. Mielikuvat

Tässä kappaleessa vastaan kysymykseen *mitä mielikuvia kirjoitukset saavat aikaan lukijassa?* Lähdin analysoimaan asiaa tutkimalla ensin *juttujen sävyeroja esiin nousevien teemojen osalta*.

Jotta esiin nousevista teemoista voidaan sanoa enemmän, niitä pitää tutkia tarkemmin. Voikseni analysoida, minkälaisia mielikuvia kirjoituksilla on haluttu tuottaa, jaan juttuja erilaisiin sävyihin. Lukiessani juttuja itselleni syntyi jo ensi rivien perusteella jonkinlainen mielikuva asiasta, vaikka tutkija yrittää suhtautua asiaan neutraalisti. Sosiaalinen konstruktivismi korostaa ihmisten muodostavan omat mielikuvansa, ja nämä mielikuvat muovaavat aikojen saatossa käsityksiämme. Kirjoitusten sävyt kertovat mielestäni osaltaan, minkälaisia mielikuvia jutuilla on haluttu tuottaa. Ihmisten lukiessa kirjoituksia, jotka on kirjoitettu tietyllä sävyllä, ja ollessa sen jälkeen sosiaalisessa kanssakäymisessä ajatukset leviävät ja asioista keskustellaan⁸³. Tämä kuvastaa tapaa, jolla teoria vaikuttaa tämän tutkimuksen kysymyksenasetteluun, ja tapaani tuoda vastauksia esille.

Sävyyn vaikuttavat eniten kirjoittajan sanavalinnat kussakin asiayhteydessä. Se, mihin sävyyn kuuluvaksi kirjoituksen sijoitin, riippui siitä, miten jutussa kirjoitettiin aihealueesta. Kaikki valitut jututhan käsittelevät tietenkin suomalaista sotilaallista kriisinhallintaa. Sävyt, joihin kirjoitukset jaoin, on muodostettu yksinkertaisesti. Muodostin neljä kategoriaa: positiivinen, neutraali, negatiivinen ja kysyvä sävy. Positiivisesti kuvatussa jutussa lukijalle syntyy mielikuva, jossa sotilaallinen kriisinhallinta on hyvä asia tai kirjoitettuun aiheeseen ollaan tyytyväisiä. Kirjoituksessa on kenties käytetty positiivisia adjektiiveja. Neutraali sävy ei herätä lukijassa mielikuvia suuntaan tai toiseenkaan, kun taas negatiivinen sävy synnyttää huonon mielikuvan. Kysyvä sävy herättää lukijassa kenties ristiriitaisiakin tunteita. Juttu voi olla kirjoitettu vastakkainasettelumielessä ja saa lukijan puntaroimaan mikä on hyvää ja mikä on huonoa. Tämä sävy on kuitenkin tunnelmaltaan lievempi kuin negatiivinen sävy.

⁸³ Lehtonen 2000, s. 16. Lehtonen kirjoittaa ihmisten kertovan tarinoita, joilla luodaan todellisuutta. Tarinoilla on osansa ihmisten tulevaisuuden päätöksissä. ”*Teemme päätelmiä todellisuudesta, sosiaalisista tilanteista ja itseltämme ja tuotamme tätä kautta itsellemme ja toisille käsityksiä siitä, mikä tämä maailma on ja mikä osa meillä siinä on*”. Lehtosen kuvaamat päätelmät todellisuudesta rakentuvat osaltaan median välityksellä.

Teemoitteluvaiheessa yksi juttu saattoi sisältää monta teemaa. Sävyjä analysoitaessa yhteen juttuun sisältyy vain yksi sävy. Analyysiyksikkönä toimii siis kokonainen juttu. Näin tulosten tulkitseminen on selkeämpää.

Analysoin juttuja samalla periaatteella kuin kävin läpi teemojakin edellisessä luvussa. Jutut on jaettu julkaisuvuoden perusteella omiin ajanjaksollisiin osiinsa, joista lähemmin tarkastelen useimmiten esiintyviä teemoja. Aina ajanjakson alussa esittelen sävyjen jakautumisen, minkä jälkeen pohdin mielikuvien muodostumista.

Jutut, joiden sävyjä analysoin, ovat aina aikakautensa voimakkaimpien teemojen edustajia. Näihin juttuihin käytän tässä kappaleessa retorista⁸⁴ analyysiä. Tutkin nimenomaan tapaa, jolla lukija halutaan tekstissä vakuuttaa. Millaisin sanoin ja mihin yhteyteen sidottuna juttu kerrotaan. Miten lukija sitoutetaan juttuun.⁸⁵ Mielestäni työn tämän vaiheen analyysissä painottuu tekstien suhde toisiinsa. Voidaan myös ajatella, että tällä tavalla analysoituna johtopäätöksillä päästään lähemmäksi varsinaista tutkimusongelmaa. Retorinen analyysi pitää sisällään useita eri tasoja. Tässä tutkimuksessa hyödynnän kokonaisuuden näkökulmaa. Siinä analysoidaan tekstin kokonaisuuden luomaa vaikutusta sekä retoriikan eri vaikutuskeinojen toteutumista.⁸⁶

6.1.1. Sävyjen muodostuminen

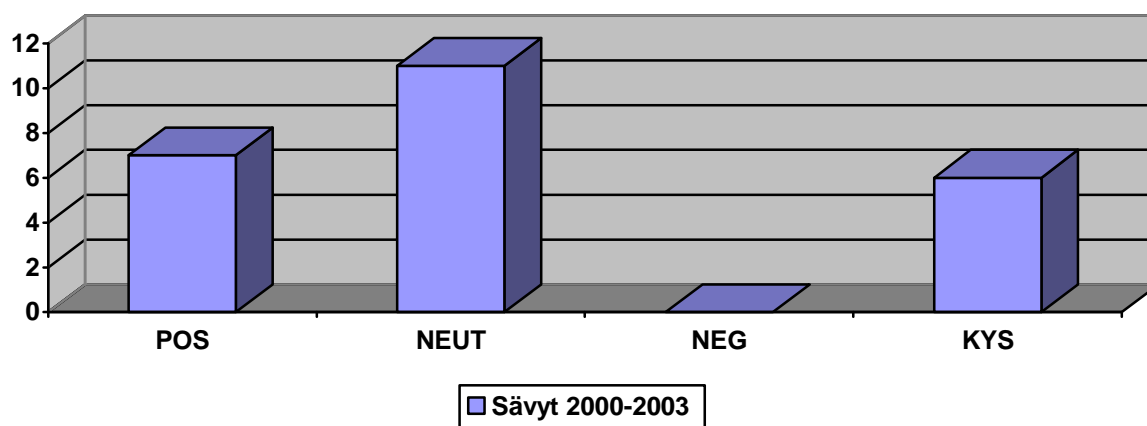
Tässä kappaleessa esittelen tapani sijoittaa jutut tiettyyn sävyyn kuuluvaksi. Teen sen esittämällä lainauksia jutuista, jonka jälkeen perustelen työtäni. Kirjoituksen sävy kertoo ikään kuin jutun tunnelman.

Kuten edellisessä luvussa totesin, vuosien 2000–2003 aikana kirjoitetut jutut edustavat teemoja tasaisemmin kuin tarkastelujakson myöhemmässä vaiheessa. Analyysin tätä vaihetta varten poimin tuosta aikakaudesta *perustelun* ja *politiikan* teeman alle menevät kirjoitukset. Perustelen tätä seuraavasti. Sain rajattua jutut käsiteltävämpään määrään ja nuo kaksi teemaa esiintyvät kyseisellä ajanjaksolla ja myöhemmin keskimääräistä useammin.

⁸⁴ Kakkuri-Knuuttila 2004, s. 233. Retoriikka käsitetään yleensä puhetaitona. Retoriikka jaetaan vaikutuskeinojen kautta kolmeen osaan. Näillä kaikilla pyritään tekstin tosiasioiden korostamiseen. Vaikutuskeinot ovat argumentointi, kirjoittajan käsitys (suhde) kohteesta ja yleisöstä sekä lukijan vastaanottokyky. Jos siis pääkirjoituksessa pystytään perustelemaan tieto, lähestymään valittua kohderyhmää oikein ja tieto saavuttaa lukijan oikeaan aikaan, on kirjoituksessa voitu hyödyntää kaikkia näitä retoriikan keinoja.

⁸⁵ Saaranen-Kauppinen ja Puusniekka 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Retorinen analyysi. Viitattu 27.2.2013.

⁸⁶ Kakkuri-Knuuttila 2004, s. 233–240.



Taulukko 6. sävyjen jakaantuminen vuosina 2000–2003.

”Kylmän sodan aikana YK:n rauhanturvatyö vahvisti maamme puolueettomuuspyrkimystä merkittävästi. On oikein pitää velvollisuutena osallistumista rauhanturvatoimintaan periaatteessa missä tahansa - voimavarojen mukaan. EU:n kriisinhallinta on uusi ulottuvuus, jonka todellisuus hahmottuu vasta vuosien kuluessa. Suomi on sitoutunut osallistumaan siihen aktiivisesti”⁸⁷. Positiivinen sävy ilmenee jutussa jo tapahtuneen työn kehumisena, nykyisin työ on velvollisuus. Velvollisuus tarkoittaa konstruktivismin kautta tarkasteltuna yhteisesti hyväksyttyä tapaa toimia oikein, yhteinen paine muodostaa velvollisuuden. Tulevaisuudessa tapahtuvaan toimintaan olemme sitoutuneet nimenomaan omasta halustamme. Valtio kokee sen oikeaksi ja tarpeelliseksi.

”Hallituksen uusin esityskään ei tarkoita suomalaisille rauhanturvaajille annettavaa avointa valtakirjaa tehdä sijaintipaikoissaan mitä tahansa. Voimankäyttövaltuudet on tarkoitus määritellä jo etukäteen joukkoja lähetettäessä ja eduskunta voisi lausua käsityksensä silloin kun kyseessä olisi perinteisiä rauhanturvatehtäviä laajempi komennus. Ilman YK:n tai Etyjin valtuutusta suomalaiset joukot eivät edelleenkään ulkotöihin lähtisi”⁸⁸. Neutraalissa sävyssä asia kirjoitetaan ilman tunnelatausta. Myöskään mainittaessa jokin tapahtunut asia siihen ei liitetä perään vastaväitettä tai positiivista ilmausta. Teksti voi toki olla elävää ja rikasta, mutta kokonaisuus muodostaa lukijalle ajatuksen ”ok, vai näin se asia on”.

”...Suomikin on valmis lähettämään rauhanturvajoukkoja Afganistaniin. Jos tällainen operaatio aloitetaan...siitä tulee erittäin vaativa...Pohjoinen liitto ei edes haluaisi kansainvälisiä valvontajoukkoja Afganistaniin. Jos kutsu tulee, siitä ei voi kieltäytyä. Suomalaisten rauhanturvaajien kokemuksella ja kyvyillä olisi varmasti käyttöä...Mutta aina ei olojen tuntemus ole

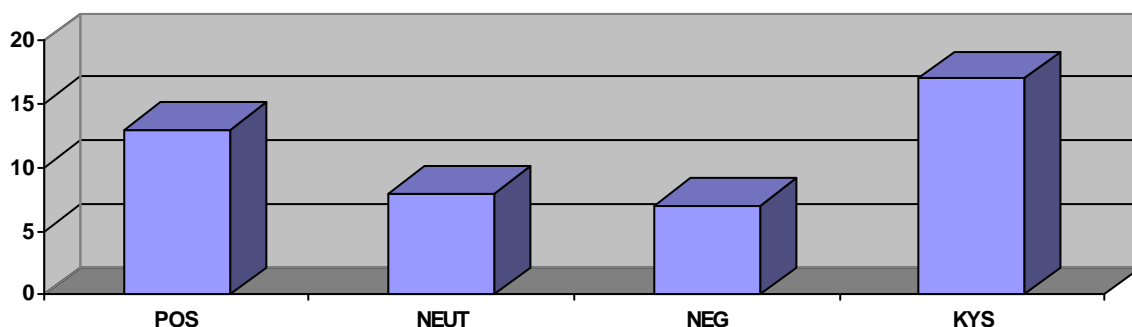
⁸⁷ HS pääkirjoitus 20.8.2001 ”Rauhanturvaamisen suurvalta vetäytyy Etelä-Libanonista”.

⁸⁸ KSMML pääkirjoitus 13.4.2000 ”Rauhanturvalaki venyy ja paukkuu”.

*YK:ta suuresti auttanut. Se on nähty Afrikassa”*⁸⁹. Kysymyksiä herätettäessä aihetta lähestytään useasta näkökulmasta. Toisaalta kerrotaan valtion olevan valmis toimintaan siihen sopivilla joukoilla. Joukoilla olisi tarkoitus toimilleen, ja operaatioon olisi pakko lähteä, jos kansainvälinen yhteisö niin näkee. Toisaalta tiedetään, että toimialue on monellakin tapaa vaativa. Aikaisemminkin on epäonnistuttu. Tällainen teksti pakottaa lukijan punnitsemaan vaihtoehtoja. Kirjoittaja ei tee päätöstä lukijan puolesta.

Vuosina 2000–2003 perustelun ja politiikan teemojen jutut antoivat paljon taustatietoa. Lukijoita kannustettiin ajattelemaan erilaisia vaihtoehtoja ja toisaalta yhtä paljon luotiin positiivista mielikuvaa.

Juridiikka, järjestöt & valtiot ja politiikka hallitsivat juttujen teemoja vuosien 2004–2005 aikana.. Edellä käsitellyn kaksivuotisen jakson sävyt jakautuivat seuraavasti:



Taulukko 7. Sävyjen jakaantuminen vuosina 2004–2005.

Taulukosta näkyy juttujen olevan sävyiltään kysymyksiä herättäviä positiivisuuden seurattessa vahvasti. Kysyvän sävyisiä juttuja oli pitkin kaksivuotiskautta. Tällä ajanjaksolla kyseinen sävy oli selkeästi vahvempi muihin nähden. Myöhemmin tämä sävy ei erottunut yhtä vahvasti.

Seuraavassa esimerkki, minkälaisin perustein juttu on valittu kuuluvaksi kysyvään sävyyn. Helsingin Sanomien pääkirjoitus vuoden 2004 lopulla käsitteli Suomen poliittista päätöksentekojärjestelmää mahdollisessa EU-operaatiossa. Pääkirjoitukseen oli otettu alkuun silloisen presidentin Tarja Halosen kehoitus keskustella joukkoihin liittyvistä ongelmista. Jutussa käytiin läpi Suomen poliittisten päättäjien päätöksentekoa sekä mahdollista lakimuutosta. ”Niinhän se menee normaalissa päätöksentekoketjussa: hallitus tekee esityksen ja presidentti tekee

⁸⁹ AL pääkirjoitus 30.11.2001 ”Vaativa tehtävä”.

sen mukaisen päätöksen. Mutta entäpä, jos hallitus ja presidentti ovat eri mieltä? Tuskinpa voidaan ajatella, että presidentti saisi ilman muuta tahtonsa läpi ja hallitus tyytyisi siihen”⁹⁰. Lainauksessa esitetään selkeä kysymys ongelmaan ja kerrotaan, että ongelmaan ei ole yksinkertaista ratkaisua. Jutun loppuosa koostui paljolti erilaisten skenaarioiden läpikäymisestä. Mitä seurauksia olisi, jos hallitus kannattaisi osallistumista, mutta presidentti ei, ja niin edelleen. Jutun lopussa viitattiin vielä hallituksen ja eduskunnan tiedonvaihdon tärkeyteen. Päivystysvuorossa olevia osastoja ei olisi mahdollista vetää kesken kaiken pois, mikäli yhteiseen operaatioon päädyttäisiin.

Kysyvään sävyyn kirjoitetuissa jutuissa halutaan nimenomaan herättää ihmiset ajattelemaan. Usein näissä politiikkaan liittyvissä jutuissa ei haluttu asettua kenenkään puolelle, vaan annettiin erilaisia vaihtoehtoja ja jätettiin lukija puntaroimaan, mikä olisi hänen mielestään oikein.

Positiiviseen sävyyn kirjoitetuissa jutuissa haluttiin monesti tuoda tietoa esille siten, että käsiteltävä asia olisi helpompi hyväksyä. ”Kansallisen puolustuksen kehittäminen ja kansainvälinen toiminta kytkeytyvät toisiinsa. Kansallisen puolustuksen kehittäminen ja kansainväliseen yhteistyöhön osallistuminen eivät ole vastakkaisia pyrkimyksiä, vaan ne tukevat toisiaan toiminnallisesti, taloudellisesti ja poliittisesti”, ”EU:n nopean toiminnan joukkojen perustamiselle on YK:n selkeä tuki”, ”Osallistuessamme nopean toiminnan joukkojen kehittämiseen emme menetä päätösvaltaamme, vaan saamme uusia mahdollisuuksia lisätä vakautta ja turvallisuutta maanosassamme” ja ”Yhteistyön tie on meille luonteva ja paras ratkaisu”⁹¹. Edellä mainitussa jutussa kirjoitettiin kansainvälisen yhteistyön edistämiseksi. Jutussa selkeästi perusteltiin positiivisilla seikoilla, miksi Suomen tulisi olla mukana kansainvälisessä yhteistyössä. Lukija pyritään sitouttamaan tällaisella tekstillä kansainväliseen yhteistyöhön löytämällä mahdollisimman paljon positiivisia yhtymäkohtia sen kanssa. Jutussa on tällöin mahdollisimman paljon perusteluita asiaan eri kohderyhmiä ajatellen.

Negatiiviset jutut olivat taas täysin päinvastaisia edellisen kanssa. ”Viime vuoden lopulla Suomen turvallisuuspolitiikassa alettiin ajautua tilanteeseen, jossa joutuisimme ottamaan kantaaksemme sotilaallisen liittoutumisen kielteiset vaikutukset saamatta osaksemme siihen liittyviä myönteisiä vaikutuksia”, ”...niissä sotilaitamme väistämättä kaatuisi ja vammautuisi”, ”Toisaalta EU:n löyhä ja tulkinnanvarainen turvatakuu ei antaisi tiukan paikan tullen Suomelle mitään sotilaallista turvaa” ja ”Tämä merkitsisi sitä, että meidän olisi luovuttava osallistumisesta taistelutehtäviin ulkomailla ja oltava nykyiseen tapaan mukana vain YK:n tai

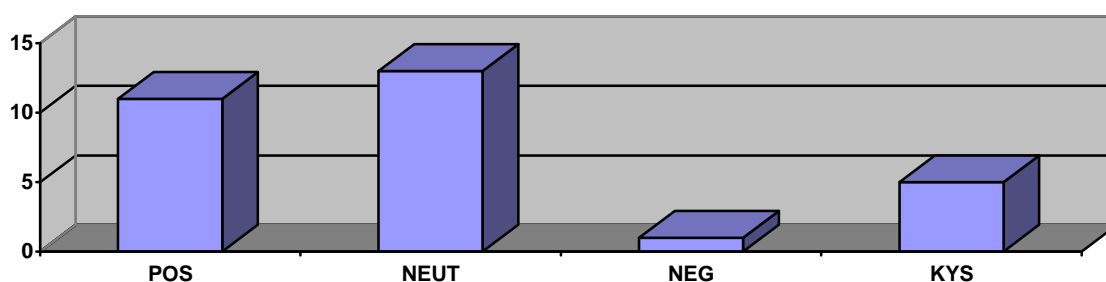
⁹⁰ HS pääkirjoitus 15.12.2004 ”Nopean toiminnan joukot ja päätöksentekojärjestelmä”.

⁹¹ HS vieraskynä 5.7.2004 ”Kansainvälinen toiminta tukee kansallista puolustusta”.

*Ety-järjestön hyväksymissä rauhanturvatehtävissä*⁹². Negatiivisen sävyn kirjoituksissa tuotiin asioita erittäin kriittiseen sävyyn esille. Edellä olevassa jutussa nostettiin joitakin myönteisiä puoliakin esille mutta jo otsikko viittaa negatiiviseen juttuun. Jutussa kuvataan, miten Suomi joutuu kantamaan maana liittoutumisen taakkaa, jolloin velvollisuuksien ja vastuiden määrä kasvaisi ilman mitään hyötyä. Sotilaiden menetykset ovat väistämättä edessä ilman todellista hyötyä Suomen turvallisuuspolitiikalle. Lopussa tuodaan esille oma mielipide, jossa halutaan muutosta silloiseen Suomen sotilaallisen kriisinhallinnan linjaan.

Neutraalin sävyn juttu on kirjoitus ilman selkeää mielipidettä. Mielipiteitä toki esiintyy, mutta ne eivät ole jyrkästi esitettyjä. Asioista tuodaan monesti esille useamman osapuolen näkemys. Harvoin kirjoitukset olivat pelkkää faktan luettelointia. Tuon esille esimerkin tältä ajanjaksolta. Aiheena olivat EU:n nopean toiminnan joukkojen voimankäyttöoikeudet. Alussa tuotiin esille faktaa taisteluosastoista. Seuraavaksi käytiin läpi asian käsittely eduskunnassa ja hallituksessa. Myös eri puolueiden edustajien kantoja tuotiin esille. Lopuksi todettiin, että kun mukaan on lähdetty, niin kaikilla osallistujavaltioilla tulee olla samat oikeudet, jotta toimintaedellytykset säilyvät. Juttuja toisiinsa verrattaessa tällainen sanankäyttö edusti neutraalia sävyä.

Minkälaisia sävyeroja kirjoituksissa oli vuonna 2006? Sävyt olivat hallitsevissa teemoissa erilaisia kuin vuosina 2004–2005. *Perustelu ja menetykset* olivat nyt aiheena.



Taulukko 8. Sävyn jakaantuminen vuonna 2006.

”Kahden esimiesasemassa olevan rauhanturvaajan allekirjoittama muistio on katkera tilitys pääesikuntaa vastaan...Afganistanissa tapahtui sellaista, mitä ei sodassa saisi koskaan tapahtua. Suomalainen vartiomies joutui kahden tulen väliin, ja häntä ampuivat omat joukot...On itsestään selvää, että näin poikkeuksellinen tapahtuman kulku on selvitetty-

⁹² HS vieraskynä 26.11.2004 ”Suomen ei ole viisasta osallistua taistelujoukkoihin”.

vä...*Rauhanturvaajat ovat oikeutetusti ihmeissään siitä, etteivät he ole saaneet kaikkia heille luvattuja varusteita*”⁹³. Kirjoitus tuo esille epäonnistumisia usealla tasolla. Jutussa kuitenkin luodaan muiden kuin kentällä toimivien sotilaiden harteille epäonnistumisen leima. Itse tapahtumaa ei käsitellä niinkään paljon kuin sotilaiden varusteita, joita heille ei ole kyetty toimittamaan. Kentällä toimiville sotilaille annetaan kirjoituksessa ikään kuin lupa olla tyytymätön tilanteeseen. Negatiivinen sävy.

”Suomi on muiden ohella saanut Israelilta selvityksen kaarinalaisen YK-tarkkailijan ja kolmen muun YK-sotilaan kuolemaan heinäkuussa johtaneesta iskusta. Israelin mukaan kyseessä oli operatiivinen erehdys. Israel korostaa, ettei se milloinkaan ottaisi tarkoituksella tähtäimeensä YK:n kohteita tai henkilöstöä”⁹⁴. Juttu oli kuvaus eri osapuolten näkemyksistä ilman kirjoittajan esiin tuomaa omaa mielipidettä, jolloin se luokiteltiin neutraaliksi.

”Suomi on pinta-alaltaan ja väkimäärältään pieni, mutta rauhanturvaajana suurmaa. Kokemuksemme on vuosikymmeninen ja luottamus toimiimme kiistaton. Meillä ei ole historian rasitteita, jotka estäisivät sotilaittemme osallistumista operaatioihin missä päin maailmaa tahansa...Esimerkiksi Kongoon on lähetetty vain kourallinen suomalaisia, mutta heidän kantamansa vastuut ovat merkittäviä...Pääministeri Matti Vanhanen on ilmoittanut, että rahat Libanon-operaatioon löytyvät kyllä, jos hallitus niin päättää”⁹⁵. Suomen mainostaminen rauhanturvaamisen suurvaltana ja sen perustelu ovat jutun pääosissa. Pienilukuiset joukkomme ovat toimineet vastuullisissa tehtävissä ja kykenevät toimintaan missä maailman kolkassa tahansa. Suomi kykenee osoittamaan vastuunsa rauhan kantamisessa, jos vain päättäjät haluavat osoittaa rahaa siihen. Kirjoituksessa tuotiin runsaasti esille suomalaisen sotilaan osaamista. Kirjoituksen luokittelin positiiviseksi.

”Siksi osallistuminen Etelä-Libanonin operaatioon osuu huonoon ajankohtaan ja tietää merkittävää ylimääräistä taloudellista rasitusta...operaatio mietityttää tietysti vaativuutensa ja riskiensä kannalta...onko tehtävä jo alun perin lähes mahdoton tai joka tapauksessa äärimmäisen vaarallinen...EU:n nykyisenä puheenjohtajamaana Suomen ei pidä torjua osallistumista YK:n turvallisuusneuvoston päättämään operaatioon...Suomen on vain haettava operaatiossa itselleen luontuva rooli”⁹⁶. Kysyvässä jutussa asiaa tarkastellaan kahdesta näkökulmasta: miksi operaatioon tulisi osallistua ja toisaalta mitkä syyt puoltavat poisjääntiä. Vaakakupissa ovat raha ja riskit sekä toisella puolella vastuunkanto.

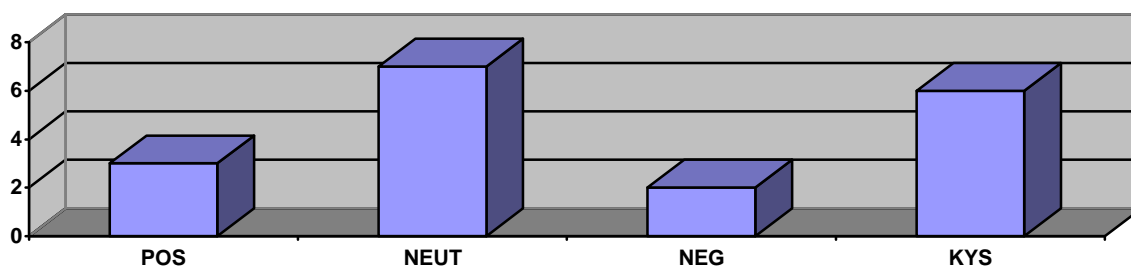
⁹³ HS pääkirjoitus 27.10.2006 ”Rauhanturvaajat kahden tulen välissä”.

⁹⁴ TS pääkirjoitus 15.9.2006 ”Operatiivinen erehdys”.

⁹⁵ KSML pääkirjoitus 18.8.2006 ”Libanoniin lähtö päätettäneen tänään”.

⁹⁶ HS pääkirjoitus 16.8.2006 ”Suomen ei nyt sovi jättää vastaamatta YK:n kutsuun”.

Vuonna 2007 *politiikan* teema oli sävyjen tarkastelun kohteena.



Taulukko 9. Sävyjen jakaantuminen vuonna 2007.

”...Suomella ei ole nyt mahdollisuutta lähettää rauhanturvaajia Sudaniin. Viime päivinä on kuitenkin virinnyt keskustelua siitä, että osallistuminen operaatioon olisi perusteltua...Keskustelu osuudesta rauhanturvaoperaatioon on ymmärrettävää...Viime kädessä kysymys on pienen Suomen resursseista. Darfur-operaatiosta tulee hyvin todennäköisesti vaikea...Nähtäväksi jää, osallistuuko Suomi Darfurin YK-operaatioon”⁹⁷. Kysymyksiä herätetään taas antamalla lukijalle väitteen jälkeen erilaisia syitä operaatioon lähdön puolesta ja vastaan.

”Lievää eripuraisuutta valtiojohdossa näytti olevan Suomen osuudesta Darfurin rauhanturvaoperaatiossa. Halosen mukaan päätöksiä ei ole vielä tehty, mutta Vanhanen rajasi Suomen roolin joihinkin erityistehtäviin. Suomi voisi tukea hanketta epäsuorasti osallistumalla EU:n nopean toiminnan joukkojen mahdolliseen operaatioon Darfurin naapurimaissa”⁹⁸. Neutraalissa jutussa kirjoitetaan eri henkilöiden kannanotoista asiaan. Tässä sävyssä ei kuitenkaan jatketa pidemmälle. Jos kirjoitus luokiteltaisiin ajatusta herättäväksi tulisi jutussa ilmetä enemmän kirjoittajan omaa pohdintaa.

”Tällä haavaa 800 suomalaista on mukana YK:n operaatioissa eri puolilla maailmaa. Määrää voidaan pitää Suomen osalta riittävänä, joten sotilaiden ja poliisien lähettäminen Darfuriin on tarpeetonta. Sen sijaan on hyvä, että hallitus harkitsee voimavarojen käyttöä Darfurin pakolaisten auttamiseksi...Suomelle on tärkeää olla mukana heidän hyväkseen tehtävässä työssä”⁹⁹. Positiivisessa jutussa nähdään Suomen osallistuminen sotilaalliseen kriisinhallintaan olevan kokonaisuutena hyvällä tasolla. Vaikka jutussa suhtauduttiinkin uuteen sotilaalliseen kriisinhallintaoperaatioon epäilevästi, jutun sanoma kokonaisuudessaan oli myönteinen.

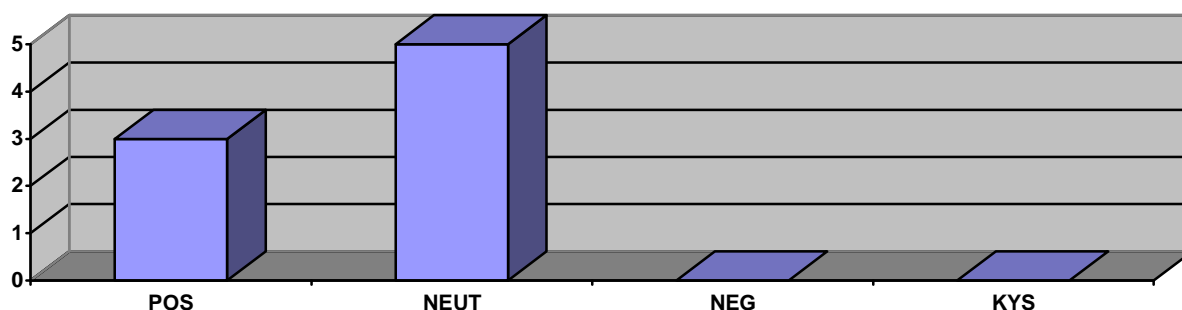
⁹⁷ KSML pääkirjoitus 13.8.2007 ”Rauhanturvaamisesta ei politiikan kiistakapulaa”.

⁹⁸ AL pääkirjoitus 15.8.2007 ”Valtakunnan johto julkisuusapajilla”.

⁹⁹ TS pääkirjoitus 3.8.2007 ”Suomen apu Darfurin pakolaisille”.

”Suomalaisen rauhanturvaajan surmasta tuomitut viisi afganistanilaismiestä on yllättävän armahdettu...ehtivät istua 20 vuoden tuomiosta vain kolmisen kuukautta...oudon armahduksen taustoja ja perusteluita. Afganistanille on jätetty nootti...Tapaus antaa sangen karsean kuvan Afganistanin oikeusoloista...ilmeisen alttiita ulkopuolisten puuttumiselle ja painostukselle...Afganistanissa vahvan valtion rakentaminen on työläs urakka, joka ei ole edennyt juuri alkua pitemmälle”¹⁰⁰. Negatiivinen juttu antaa huonon kuvan kehityksestä, jonka eteen sotilaallinen kriisinhallinta on työtään tehnyt. Juttu sidotaan menehtyneeseen suomalaiseen sotilaaseen, jonka jälkeen Afganistanin olosuhteita kuvataan kriittisesti. Jättää miettimään, kannattaako työtä ylipäätään jatkaa.

2008 vallitsevana teemana oli *järjestöt & valtiot*.



Taulukko 10. Sävyjen jakaantuminen vuonna 2008.

”Tasavallan ulkopoliittinen johto urakoi perjantaina kaksi merkittävää ja kauaskantoista ratkaisua...ja lähteä mukaan Naton NRF-joukkojen niin sanottuun täydentävään toimintaan...Hallitus on luvannut antaa eduskunnalle NRF-selonteon mahdollisimman pian”¹⁰¹. Neutraalissa jutussa asiat kerrotaan ilman suuria mielipiteitä, vaikka jutun alussa ratkaisuja kuvattiinkin merkittäviksi.

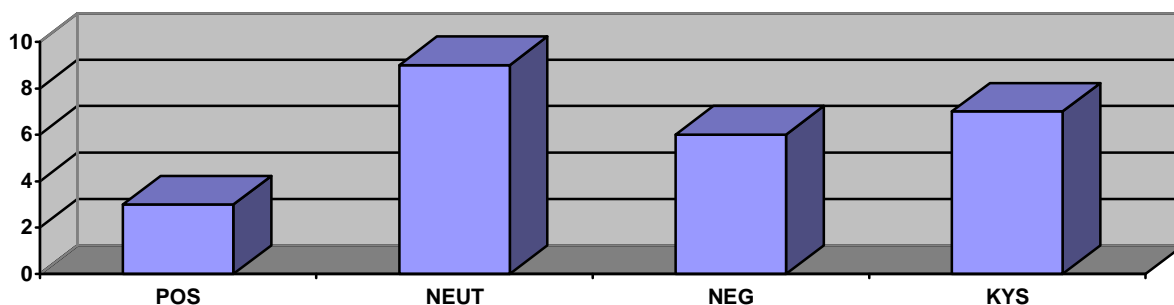
”Pääministeri Matti Vanhanen oli oikeassa, kun hän luonnehti ratkaisua luonnolliseksi osaksi Suomen ja Naton yhteistoimintaa...Ratkaisu täydentää Suomen vahvaa panosta EU:n ja YK:n rauhanturva- ja kriisinhallintatehtävissä...ei vain sanoissa vaan myös teoissa ja hankkii samalla suomalaisjoukoille tärkeää kokemusta, josta on hyötyä myös omassa maassa”¹⁰². Positiivinen sävy tulee ilmi, kun politiikan sanomisia kommentoidaan. Juttu ei ole vain kerrontaa mitä kukin on sanonut. Jutussa ilmenee myös selkeä kirjoittajan näkemys asiasta. Positiivisuus sidotaan kansainvälisten yhteisöjen kanssa suoritettavaan työhön sekä sotilaalliseen osaamiseen, jota voimme hyödyntää myös Suomessa.

¹⁰⁰ TS pääkirjoitus 29.11.2007 ”Afganistanilaista oikeutta”.

¹⁰¹ TS pääkirjoitus 8.3.2008 ”Ulkopoliittisen päätöksenteon superperjantai: Kosovo ja NRF”.

¹⁰² AL pääkirjoitus 8.3.2008 ”Luontevia valintoja ulkopoliitikassa”.

Vuonna 2009 *kyseenalaistaminen* ja *politiikka* olivat ne teemat, joista etsittiin erilaisia sävyjä.



Taulukko 11. Sävyjen jakaantuminen vuonna 2009.

”Viime syksynä ulkoministeri Alexander Stubb kehotti harkitsemaan Suomen läsnäolon lisäämistä Afganistanissa kansainvälisen vastuunkannon merkeissä...Tarve on ilmeinen...Suomen ulkopoliittinen johto teki oikean ratkaisun, kun se hyväksyi perjantaina päätöksen...ei voi sulkea pois kansainvälistä solidaarisuutta...Suomen lupaus lisärakentajista on tärkeä kädenojennus afganistanilaisille”¹⁰³. Juttu ottaa positiiviseen sävyyn kantaa ministerin sanomisiin. Lukija pyritään vakuuttamaan lisäjoukkojen tarpeesta vetoamalla hyvinvointiyhteiskunnan velvollisuuteen tukea heikommin pärjääviä.

”Mazar-e-Shariffin jälleenrakennusryhmän alistaminen siviilijohtoiseksi edellyttää käytännössä sotilaiden määrän lisäämistä, koska kansalaisten suojaksi tarvitaan lisää joukkoja. Puolustusministeriön arvioissa on puhuttu Suomen osalta jopa 200 sotilaasta”¹⁰⁴. Neutraalissa kirjoituksessa kerrotaan tulevista suunnitelmista ja niiden aiheuttamista muutoksista sotilaallisessa kriisinhallinnassa. Välitetään toisen ilmoittamaa asiaa eteenpäin.

”...istuvan presidentin Hamid Karzain kannattajat syyllistyivät tyrmistyttävän laajaan ja julkeaan vaalivilppiin...YK:n järjestämästä Afganistan kokouksesta...Vielä ei tiedetä, olisivatko Suomen kaltaiset, pienempiä joukko-osastoja lähettäneet maat ylipäättään mukana...menestykselle Afganistanissa ei löydy taikasanoja eikä yksinkertaista strategiaa...tie menestykseen on hyvin kapea ja vaikea”¹⁰⁵. Sotilaallisen kriisinhallinnan kohdemaan johto ei ole toiminut odotusten mukaisesti. Suomi ei myöskään itse välttämättä pääse vaikuttamaan päätöksiin, jotka koskettavat suomalaisten omia joukkoja. Koko operaatio todetaan tässä negatiivissävytteisessä jutussa hankalaksi niin poliittisella tasolla kuin kentälläkin.

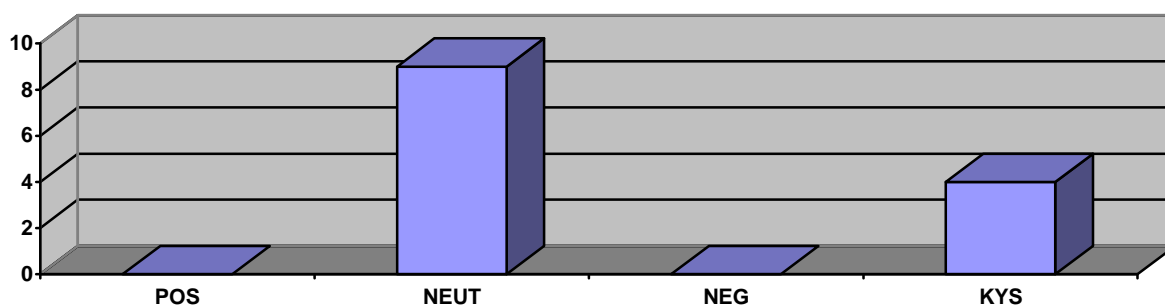
¹⁰³ AL pääkirjoitus 10.1.2009 ”Suomi kantaa yhteisvastuutaan”.

¹⁰⁴ TS pääkirjoitus 7.11.2009 ”Kohti siviilivetoisuutta”.

¹⁰⁵ HS pääkirjoitus 10.9.2009 ”Afganistanin kriisinhallinnan onnistumiselle on ahtaat ehdot”.

”Toisenlaista linjaa edustavat Saksa ja Suomi, joissa painotetaan Afganistanin yhteiskunnan rakentamisen merkitystä...Tarvitaan ”kovaa kriisinhallintaa”...Suomi tukee Afganistanissa yhtä sisällissodan osapuolta...Paikallisten turvallisuusviranomaisten koulutuksen tukeminen on Suomen näkökulmasta tehokkain tapa parantaa turvallisuustilannetta...menestystä olisi ensin saavutettava sotilaallisesti...Suomella on Afganistanissa neljä vaihtoehtoa...”¹⁰⁶. Kysymyksiä herätellään tuomalla esiin uusi näkökulma. Kirjoituksessa Suomi tukee sodan osapuolta. Jutussa puhutaan sekä kovemmistä että pehmeämmistä keinoista ja pohditaan Suomen linjaa. Lopuksi esitetään selkeästi erilaisia vaihtoehtoja jatkon kannalta ja annetaan lukijalle mahdollisuus miettiä omaa mielipidettään.

Vuonna 2010 *politiikan* teema jatkoi yksin sävyjen arviointiin.



Taulukko 12. Sävyjen jakaantuminen vuonna 2010.

”Suomalaisten rauhanturvaajien määrä...Suomi osallistuu lähitulevaisuudessa laivayksiköllään...Viime vuonna Suomi julkaisi kriisinhallintastrategian...”¹⁰⁷. Neutraalissa jutussa luetaan Suomen tekemiä tai tulevaisuuden valintoja sotilaallisen kriisinhallinnan suhteen.

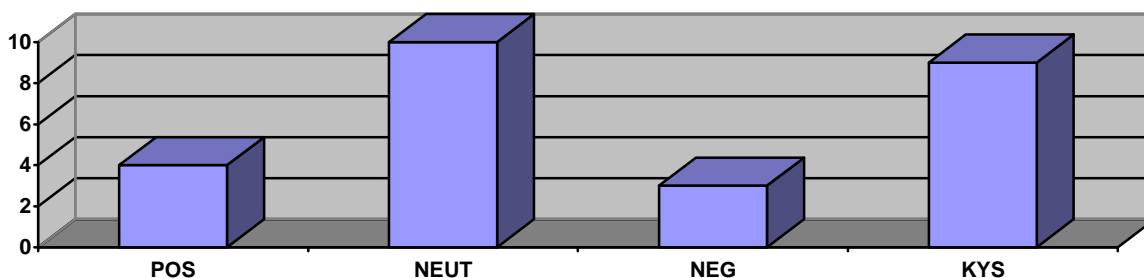
”Mitä peliä keskusta nyt pelaa?...Jos jatkossakin tarvitaan eduskunnan, hallituksen ja presidentin saumaton yhteisymmärrys kriisinhallintapäätöksissä, voi ratkaisujen tekeminen muuttua ajoittain tuskallisen hankalaksi jollei peräti mahdottomaksi...Herää kysymys...pitkästä sekä vaikeasta työstä ylisummaan saatu hyöty...Herää myös kysymys...Haetaanko tässä nyt...”¹⁰⁸. Kysyvässä jutussa tartutaan useilla kysymyksillä poliitikoiden sanomisiin ja tekemisiin. Vaikka jutussa on osittain negatiivinen sävy, on pääpaino silti runsaassa pohdinnassa ja kysymysten asettelussa.

¹⁰⁶ HS vieraskynä 1.10.2009 ”Afganistanin-operaatioon osallistumista arvioitava uudelleen”.

¹⁰⁷ HS vieraskynä 28.7.2010 ”Kriisinhallintamme kaipaa selviä tavoitteita”.

¹⁰⁸ AL pääkirjoitus 11.3.2010 ”Mitä peliä keskusta nyt pelaa?”

Vuoden 2011 jutuista sävyjä tarkasteltiin *perustelun* ja *politiikan* teemoista.



Taulukko 13. Sävyjen jakaantuminen vuonna 2011.

”Suomen pitää osallistua aktiivisesti kriisinhallintaan, jos siihen on voimavaroja ja jos se todennäköisesti vahvistaa kohteessaan Suomen vaalimia arvoja...Pitäisikö diktaattori Muammar Gaddafin vastaista kansannousua tukea...Suomen nihkeys on outoa...Suomen johdolla on ainakin yksi hyvä peruste vastahakoisuudelleen...Pelkkien kokouskutsujen takia ei pidä lähteä riskialttiisiin operaatioihin...”¹⁰⁹. Jutussa arvostellaan Suomen toimia ja pohditaan, pitäisikö yhteiseen liittoumaan lähteä mukaan. Heti perään kirjoituksessa esitetään näkökulmia, joiden perusteella poliittiset päättäjät ovat toimineet oikein. Jutussa lukija pakotetaan katsomaan asioita eri kannoilta. Kirjoitus sijoittuu kysyvän sävyn alle.

”Suomi aloittaa ensi vuonna joukkojen vähentämisen Afganistanista, kun sotilasliitto Naton Isaf-operaatiosta kotiutetaan 50 sotilasta...Suomen päätös on linjassa muiden maiden kanssa...Operaatio on kaiken aikaa ollut Suomelle sisäpoliittisesti ongelmallinen...osallistumista on perusteltu useilla yleisinhimillisillä, humanitaarisilla mutta myös kansallisia interessejä korostaneilla tekijöillä...Suomi voi vielä katsoa kantavansa kansainvälisen vastuunsa...”¹¹⁰. Positiivisessa jutussa Suomen päätökset nähdään samankaltaisina muiden maiden kanssa. Suomi on täyttänyt vastuunsa, vaikka se on aiheuttanut haasteita myös politiikan saralla.

”toiminta Arabianmerellä sai farssin piirteitä torstaina...päästettävä kotioloihin valmistelemaan seuraavaa operaatiotaan...Atalanta-operaatiossa on se valuvika...Suomalaisten silmissä tapahtunut näyttää Pohjanmaan ja sen miehistön haaskaukselta. EU:n operaatiokin saataan mieltää pelleilyksi...Atalantan aiheuttama pelote voisi olla tuntuvampikin...”¹¹¹. Negatiivinen juttu luo mielikuvan turhasta operaatiosta. Suomalaiset kriisinhallitsijat ovat turhaan töissä ja operaation ylempi johto ja suunnittelu ei ole onnistunut konseptin luomisessa.

¹⁰⁹ AL pääkirjoitus 20.3.2011 ”Sanat eivät korvaa tekoja Libyassa”.

¹¹⁰ KSML pääkirjoitus 30.11.2011 ”Suomen joukkojen vähentämisspätös on perusteltu”.

¹¹¹ TS pääkirjoitus 22.4.2011 ”Jahtia pakko jatkaa”.

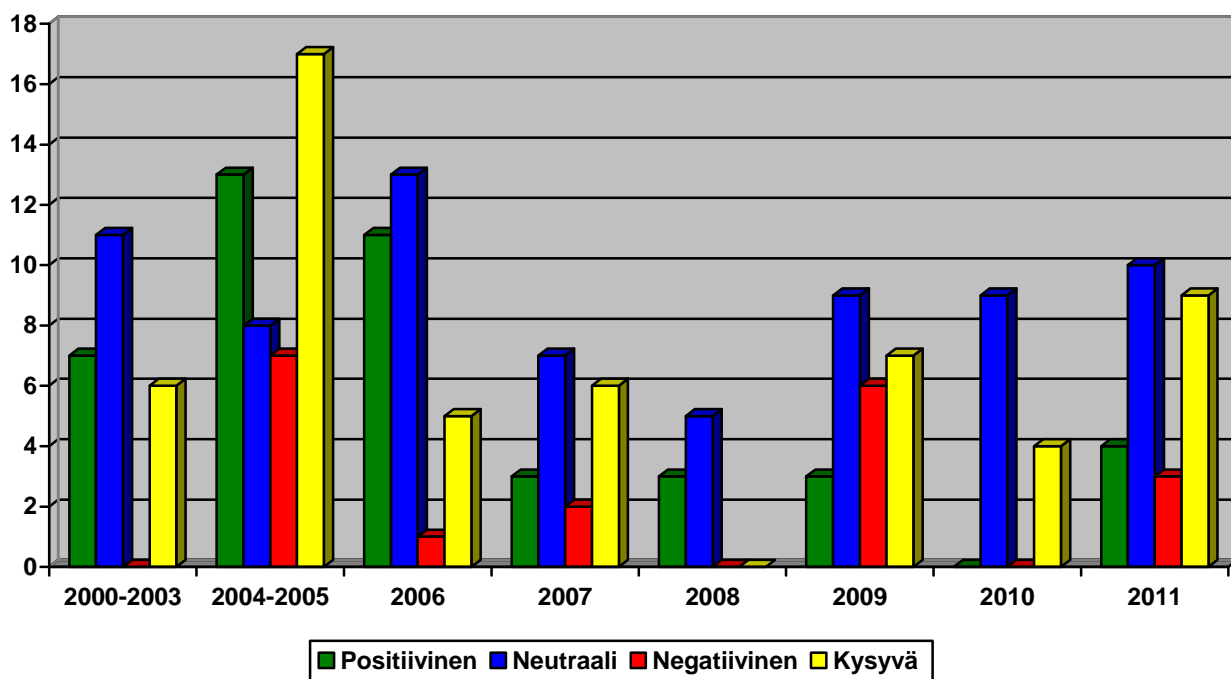
”Suomalaisen sotilaan kuolema Afganistanissa on vaikea ymmärtää. Niin pitääkin olla. Ei saa olla helppoja tapoja lähettää ihmisiä kriisinhallintatehtäviin, jotka Afganistanissa tarkoittavat osallistumista sotatoimiin... Valtiojohto esitti nopeasti surunvalittelunsa ja osanotonsa... poliittisten johtajien pitää olla valmiita kertomaan... Se on päätöksentekijän vastuu...”¹¹². Suomalaisen henkilön menehtyminen on tietysti negatiivinen asia. Jutussa asia kuitenkin kerrotaan hyvin selkeästi ja asiallisesti. Pyritään tuomaan esille perusteluita, miksi operaatioon tulee osallistua. Kirjoituksessa ilmenee selkeästi valtion johdon toiminta. Juttu sijoitettiin neutraalin sävyn alle.

6.1.2. Sävyjen muutokset ja mielikuvien rakentuminen

Juttujen sävyerojen tulkitseminen ei ole yksioikoista. Tässä työssä sävyjen tulkinnassa käytyt teemat eivät ole säilyneet samana koko tarkasteltavan ajanjakson aikana, joten kirjoitusten sisältö on tietenkin erilaista. Halusin kuitenkin säilyttää saman linjan läpi tutkimuksen ja siksi sävyjenkin tulkinnassa käytin aihealueita (teemoja), jotka ovat olleet aikansa kirjoitetuimpien joukossa.

Alla olevaan taulukkoon on koottu sävyjen määrä koko tarkasteltavan ajanjakson ajalta. Sininen ja keltainen palkki ovat yleisesti ottaen kaikkein hallitsevimmissa asemassa. Tämä kertoo neutraalin kerronnan ja kysyvän pohdinnan hallinneen pääkirjoituksia. Otos on kuitenkin niin pieni, että tällä tuloksella ei voi tehdä kovin laajasti yleistettäviä päätelmiä. On muistettava, että sävyjä on tulkittu pienestä osasta kokonaisuineista ja juttuja toisiinsa vertaamalla. Kaikki tulokset ovat riippuvaisia siitä, kuka juttua lukee. Voi olla, että eri henkilöt kokisivat mielikuviansa rakentuvan eri tavalla. Tutkijan taustat ja ennakko-olettamukset vaikuttavat osaltaan tuloksiin, ja tietty kriittisyys on paikallaan tuloksia tulkittaessa. Myös joidenkin vuosien juttumäärä oli paljon pienempi kuin toisten. Tämä on osasy syy siihen, että joiltakin vuosilta puuttuu kokonaan tietty sävyt. En kuitenkaan koe tiettyjen vuosien heilahtelujen vaikuttavan kokonaistulokseen.

¹¹² HS pääkirjoitus 16.2.2011 ”Raskas hinta pitää perustella”.



Taulukko 14. Sävyjen jakaantuminen vuosina 2000–2011.

Ensimmäisenä ajatuksena neutraalista sävystä tulee mieleen, että se ei herätä suuria tunteita lukijassa. Tämä ei tarkoita, ettei kirjoituksella voida herättää joitain mielikuvia. Täytyy muistaa, että valitsemani tekstit ovat neutraaleja omassa viitekehyksessään keskenään vertaillessa. Myös neutraalilla sävyllä vaikutetaan ihmisten käsityksiin asioista. Neutraali sävy ei välttämättä ole neutraali mielikuva; mielikuva on jotain sävyä syvempää ja henkilökohtaisempaa.

Mitä mielikuvia kirjoitukset saavat aikaan lukijassa? Mielikuvien syntyminen perustuu osittain siihen, mitä ihminen on aiemmin kokenut. On helppo vetää yhtymäkohtia tällaisen mielikuvien syntymisen perustelun ja sosiaalisen konstruktivismin välille. Mielikuvat ovat täten henkilökohtaisia. Jos kirjoittaisin mielikuvien muodostuneen tietynlaisiksi, pitäisi juttuihin uppoutua syvemmälle ja analyysin tulisi perustua mielestäni muuhunkin kuin sävyjen arviointiin. Tässä työssä mielikuvien muodostumista käsitellään kuitenkin enimmäkseen sävyjen näkökulmasta.

Voidaan kuitenkin sanoa lehtien juttujen tuottaneen enimmäkseen neutraalin sävyisiä mielikuvia. Tarkastelujakson alussa positiivisen sävyiset mielikuvat ovat olleet vahvemmin esillä kuin keskivaiheen jälkeen. Aineistosta, joka käsittelee useita eri aiheita sotilaallisen kriisinhallinnan alla ja joka jakaantuu pitkälle aikavälille, löytyy todella paljon erilaisia mielikuvia. Mielikuvien kertominen sävyihin perustuen on yleistävää, mutta antaa riittävän hyvän kuvan pitkällä ajanjaksolla. Lehdet eivät ole halunneet pelkästään kritisoida tai kehua sotilaallista

kriisinhallintaa. Tärkeimpänä tehtävänä lehdet ovat kokeneet tiedon levittämisen neutraalisti ja keskustelun herättämisen.

Miten lukijaan yritetään vaikuttaa? Mihin yhteyteen juttu rakennetaan ja miten lukija sitoutetaan juttuun? Lukemalla kirjoituksia ja hakemalla vastauksia ylempänä oleviin osakysymyksiin pystyn lopulta vastaamaan tutkimuskysymykseen *miten jutuilla on haluttu muodostaa mielikuvia?* Tätä varten keräsin sellaisia kirjoituksia, joiden koen olevan omien sävyjensä parhaita edustajia. Aineisto kerättiin kahdelta ajanjaksolta. Vuodelta 2011 ja vuosilta 2004–2005. Tämä tuo kattavasti aineistoa eri ajanjaksoilta mukaan.

Mielikuvien rakentumista tutkittaessa juttuun täytyy uppoutua syvälle. Siksi kirjoitusten määrä ei voi olla tässä vaiheessa tutkimusta suuri. Otanta, jolla määritin jutut tutkimuksen tähän vaiheeseen, perustuu omaan näkemykseeni siitä, mitkä kirjoitukset edustavat parhaiten erilaisia sävyjä. Kirjoitukset edustavat tasapuolisesti eri lehtiä. Jutut on valittu kirjoituksista, joita käsiteltiin sävyjä määritettäessä.

Ensimmäiseksi analysoidaan kirjoituksia vuodelta 2011.

Neutraalissa sävyssä asian tärkeyden korostamiseksi ydinsanomaa voidaan toistaa usein. Esimerkissä Helsingin Sanomien pääkirjoitus ”*Toimettomuus uuvuttaa EU-joukot*” otsikossa esiintyvää toimettomuutta toistetaan usein. Ensimmäisen kappaleen aikana jokaisessa lauseessa toistettiin sana *toimettomuus* kerran tai useammin. Haluttiin siis vakuuttaa lukija siitä, että EU-joukot ovat tosiaan ilman tehtävää. Presidentin ja puolustusministerin mielipiteillä tuotiin esille päättäjien näkemykset. Nämä näkemykset puolsivat mielikuvaa vajaakäytössä olevasta sotilasjoukosta.¹¹³

Toinen neutraalin jutun esimerkki vuodelta 2011 on Turun Sanomien pääkirjoitus 17. helmikuuta ”*Turvallisuusriskit lisääntyvät*”. Kirjoitus on suomalaisen sotilaan menehtymisen jälkeen laadittu juttu. Jutun pääsanoma on otsikon mukainen. Kirjoituksessa halutaan kertoa kasvaneista turvallisuusriskeistä suomalaisten toiminta-alueella. Lukijalle syntyy mielikuva kohonneesta riskitasosta, jolla tulisi kuitenkin operoida. Riskien kohoaminen linkitetään suomalaisen kaatumiseen, vallanvaihdon vaihtumiseen suomalaisten alueella ja Etelä-Afganistanissa toimiviin joukkoihin, jotka ovat nostaneet taisteluiden tempoa. Tekstissä esiin-

¹¹³ HS pääkirjoitus 4.1.2011 ”*Toimettomuus uuvuttaa EU-joukot*”.

tyy väreitä ilmauksia, joilla turvallisuusriskien kohoamista halutaan tuoda esille.

”Kirpaiseva muistutus...murheellinen tapaus...Suomesta on tullut sodan osapuoli”.

Lehti haluaa kuitenkin ilmaista mielipiteensä toiminnan jatkumisesta monin keinoin. Kerrotaan muiden maiden suuremmista tappioista, Suomen tarpeellisesta osasta monikansallista joukkoa ja toiminnan siirtymisestä siviilikriisinhallintaan, jossa olemme hyviä. *”Leimauttamatta rintamakarkureiksi...uskottavuuttaan menettämättä”.* Edelliset lainaukset kertovat taas ilmaisuista, joilla halutaan korostaa, miksi toimintaa tulisi jatkaa.

Kaksi esimerkkiä edellä antaa kuvan neutraalin sävyisistä kirjoituksista, joilla kuitenkin luodaan mielikuvia lukijoille. Saattaa tulla mieleen ajatus tekstien kuulumisesta muun sävyn alle. Seuraavilla esimerkeillä kumoan tämän ajatuksen. Neutraaleissa teksteissä kuitenkin käytetään lievempiä ilmaisuja kuin muissa sävyissä. Mielenkiintoinen vertailukohta neutraalin ja kysyvän sävyn välillä löytyy Aamulehden tekstistä. Aihe ja ajankohta on sama kuin Helsingin Sanomien tekstissä, jonka esittelin hiukan aikaisemmin. Aamulehti pohtii pääkirjoituksessaan 4.1.2011 otsikolla *”Palokunta paikalla mutta mihin?”* EU-joukkojen käyttöä. HS:n jutussa ei ollut ainuttakaan kysymyslausetta, kun taas AL:n kirjoitus sisältää niitä otsikkoa myöten useita. Juttu herättää lopulta mielikuvan nykyisen nopean toiminnan joukkojen järjestelmän toimimattomuudesta. Nopean toiminnan joukot ovat edelleen tarpeen, mutta voidaanko EU:n ja Naton päällekkäisistä järjestelmistä päästä eroon.

Jutussa käytetään vastakohtia. Kysymyksiin vastataan asiaa useasta laajasta näkökulmasta katsoen. Kysymykseen annetaan vastaus, joka herättää uuden kysymyksen. Lopussa esille tulee mielipide, jolla jutun mielikuva luodaan. Aiempi kirjoitus on pohjan luomista ja ajatusten herättämistä lopun mielikuvan herättämistä varten.

Toisenlainen esimerkki kysyvän sävyn mielikuvien luomisen keinoista on Turun Sanomien juttu 23.11.2011 *”Turvallisuus sanelee vetäytymistä”.* Jutussa luodaan mielikuva Afganistanista, joka tarvitsee edelleen apua ulkovalloilta, ja Suomen tulisi olla mukana tukemassa maata niin pitkään, kuin se apua tarvitsee. Kirjoituksen alussa käydään hyvin luettelonomaisesti läpi valtioiden linjauksia Afganistanista vetäytymisen aikatauluista. Jutun toisessa puolikkaassa käytetään värikkäitä ilmaisuja kuten *”on ilmiselvää”* kuvaamaan Afganistanin vaikeaa sisäistä tilannetta. Jutussa Afganistanin ja Libanonin operaatio asetetaan vastakkain. Libanonin operaatiota kutsutaan *turvallisuusneuvoston jäsenkampanjaksi*. Tuolla tavoin haluttiin osaltaan korostaa juuri Afganistanin operaation tärkeyttä. Lukija pyritään vakuuttamaan, että

Suomen sisäpolitiikka ja sen tavoitteet eivät saa olla tärkeämpiä kuin heikompiensaisten tukeminen.

Keskisuomalaisen pääkirjoituksessa 6.12.2011 *”Koulutus on Suomen vahvuusaluetta”* käsitellään kriisinhallintatehtäviä Suomen itsenäisyyspäivänä. Jutusta syntyvä mielikuva on otsikon mukainen. Positiivissävyyiseksi luokiteltu teksti olisi neutraali, elleivät käytetyt sanat olisi niin värittyneitä. *”Todellinen vahvuutemme...maailmanluokan huipputyötä”*. Suomalaista osaamista kriisinhallinnan kouluttajina kehutaan. Myös Libanon-operaatio liitetään juttuun. Suomalaiset mainitaan *”kansainvälisinä rauhanrakentajina”* pyrkimyksistään palata Libanoniin. Jutussa suomalaiset mielletään oikeastaan vain kriisinhallitsijoiden kouluttajiksi. *”YK:n turvallisuusneuvoston vaihtuvaksi jäseneksi pyrkivälle maalle aktiivisuus myös kenttätöissä sopii mainiosti”*. Sana myös synnyttää mielikuvaa tilanteesta, jossa meillä ei ole sotilaita kentällä ollenkaan.

Negatiivisista teksteistä otin Aamulehden jutun *”Epäsuosittu ja loputon sota”*, joka julkaistiin 3.7.2011. Lukijalle syntyvä mielikuva näyttää Afganistanin operaation vaarallisena ja tehotomana. Suomalaisten osallistumiseen juttu ei ota suoraan kantaa, mutta syntyvä mielikuva vahvistaa pikaista operaatiosta vetäytymistä. Kirjoituksessa asia sidotaan pääosin Yhdysvaltojen tilanteeseen, mutta koska Suomi mainitaan tekstissä, syntyvä mielikuva yhdistää tilanteen myös Suomeen. Juttu sitoo ISAF-operaation huonon tilanteen tappioihin, Yhdysvaltojen sisäpoliittiseen tilanteeseen, taloustilanteeseen, turvallisuustilanteen heikkenemiseen, Afganistanin korruptioon sekä siviilien huonoon asemaan. Mielikuva halutaan synnyttää useilla argumenteilla, joita perustellaan lyhyesti. Teksti on asiallista faktaa, mutta jutulla halutaan selkeästi vaikuttaa tietynlaisen mielikuvan syntymiseen.

Toisena esimerkkiajanjaksona toimivat vuodet 2004–2005.

Tuolloin kaikkia sävyjä ja juttuja esiintyi runsaasti, joten joukosta on helppo etsiä aikakautensa malliesimerkit. Lisäksi ajallinen etäisyys vuodesta 2011 on riittävä, jolloin voidaan arvioida mielikuvien muodostamisen eroja eri aikoina.

HS kirjoitti 19.1.2005 *”Voimankäyttöön yhtäläiset valtuudet”* otsikolla EU:n nopean toiminnan joukoista. Syntynyt mielikuva oli suomalaisten poliitikoiden kesken vallitseva erimielisyys siitä, minkälaiset voimankäyttöoikeudet joukoille tulisi antaa. On kuitenkin selvää, että suomalaiset eivät voi lähteä mukaan toimintaan eri pelisäännöillä kuin muut kansallisuudet.

Mielikuvia luodaan sitomalla asia aikaisempaan poliittiseen keskusteluun rauhanturvain uudistamisesta. Lisäksi kerrotaan eri lehtien suorittaman kyselyn tuloksia, jotka osoittavat poliitikoiden näkemyksiä. Sitomalla asia poliittiseen keskusteluun ja vakavasti otettavaan kyselyihin saadaan luotua mielikuvalle pohjaa. Mielikuva pelisääntöjen samankaltaisuuteen saadaan aikaan yksinkertaisilla toteamuksilla operatiivisista toimintaedellytyksistä sekä Suomen vaikuttamismahdollisuuksista mahdollisiin operaatioihin. Toteamuksia ei juurikaan argumentoida, mutta ne luovat mielikuvan, koska muita vaihtoehtoja ei jutussa anneta. Juttu oli helppo sijoittaa neutraaliin sävyyn.

Negatiiviseen sävyyn luotuja mielikuvia edustaa Turun Sanomien 29.11.2005 ilmestynyt ”*Politiikka ja perustuslain tulkinta pidettävä erillään*”. Jutusta syntyi mielikuva, että hallituksen suhtautuminen perustuslakiovaliokunnan ratkaisuun kriisinhallintalaista oli väärä. Mielikuvan luomista vahvistavat tekstin tukena esiintyvät ilmaisut. ”*Masentavan kuvan, johto sättii, arvostelleet ankarasti, valiokunta yrittää alentaa...presidentin pelkäksi adjutantiksi, ennen kokematon, näin surkea*”. Lukija pyritään vakuuttamaan sanojen käytöllä. Perustuslakiovaliokunnan hyvälle työlle haetaan perusteita sitomalla heidän työnsä asiantuntijoihin, eduskuntaan ja juridisiin perusteisiin. Juttu oli hyvä esimerkki adjektiivien ja verbien valinnasta tietynlaisen mielikuvan luomiseksi.

Aamulehden 31.12.2005 julkaisema pääkirjoitus ”*Paineita laajaan kriisinhallintaan*” oli sävyltään positiivinen. Syntynyt mielikuva oli, että Suomi kyllä kelpuutetaan Naton nopean toiminnan joukkoihin, jos se vain sisäpoliittisesti halutaan tehdä. Mielikuva luotiin pääosin lainaamalla eri henkilöiden lausuntoja. Toistoa käytettiin vakuuttamaan Suomen kelpoisuus toimia Naton joukoissa, kun taas sisäpolitiikan epärointi tuotiin esille poliitikoiden lausunnoilla. Poliitikoiden lausuntoja argumentoitiin perustelluiksi.

Keskisuomalaisen pääkirjoitus ”*EU:n kriisinhallinta koettelee Suomen linjaa*” ilmestyi 4.12.2004. Juttu loi mielikuvan itsenäisen päätösvallan menettävästä Suomesta, mikäli suostumme EU:n määräävän kriisinhallintaamme liittyvissä asioissa. Kirjoituksen alussa tuodaan esille EU:n kasvava rooli sotilaallisena toimijana. Kriisien mahdollinen puhkeaminen nopeasti lähialueilla argumentoidaan Balkanin hajoamissodilla. Jutussa esitetään kysymyksiä, joita käsitellään verrattain laajasti. Lukija yritetään sitouttaa kansallisen itsemääräämisoikeuden puolelle Suomen ja Venäjän suhteella, joka sisältää usein keskinäistä vuoropuhelua yhteisöjen välisissä asioissa. Kansallinen etumme voisi myös kärsiä isojen jäsenvaltioiden ajaessa omia etujaan. Väitteitä vahvistavat ilmaukset kuten *suostuminen ajopuuksi*. Tällä viitataan ulkoisten suhteiden voimakkaaseen vaikutukseen Suomen sisäiseen päätöksentekoon.

Miten jutuilla on vaikutettu erilaisten mielikuvien syntymiseen? Tämä vaihtelee riippuen aiheesta ja sävystä, millä juttu on laadittu. Useimmiten jutusta syntyvä mielikuva tuli ilmi jo otsikossa. Väitteiden tai lausuntojen tukena käytettiin sellaisia sanoja tai ilmaisuja, joilla saatiin tukea oman sanoman välittymistä oikeanlaisena. Myös ydinkohtien tai perussanoman toistaminen käyttäen eri lähteitä vaikuttaa mielikuvaan siitä, mikä jutussa on tärkeää. Kirjoituksissa, joissa edettiin tarinassa eteenpäin, mielikuva oli laajempi kuin jutussa, jolla haluttiin luoda ytimekäs ja selkeä sanoma. Lukijan sitouttaminen juttuun on osa mielikuvan rakentamista. Vaikka jutussa käsiteltäisiin asiaa muun kuin Suomen näkökulmasta, Suomen mainitseminen sopivassa kohdassa saa lukijan ohjaamaan mielikuvansa Suomen tilanteeseen. Hyvin usein kirjoituksessa juttu sidottiin politiikan toimijoihin ja heidän sanomisiinsa. Myös erilaisten asiantuntijoiden lausuntojen siteeraaminen oli olennainen osa pääkirjoituksia. Tällöin tekstistä tulee virallisempaa, vaikka asia itsessään ei olisi edennyt päättäjien pöydällä eteenpäin.

6.2. Poliitiikan ja median vuorovaikutus

Tässä kappaleessa vastaan apukysymykseen: *miten kirjoituksissa ilmenee politiikan ja median vuorovaikutus?* En tavoittele kaikenkattavaa vastausta edellä olevaan kysymykseen. Pikemminkin tavoitteenani on kuvata vuorovaikutusta. Teen sen kahden eri case- esimerkin avulla. Tapaukset sijoittuvat eri aikakausille, mutta sijoittuvat saman teeman, politiikan alle.

Kriteereinä esimerkkien valinnalle oli tietysti, että siitä oli kirjoitettu aineistossa, jonka olen tutkimukseeni rajannut, sekä sen täytyi olla sidoksissa politiikkaan. Hyvää oli myös esimerkkien samankaltaisuus. Tämä mahdollistaa eroavaisuuksien tarkastelun eri aikakausina. Kerron lyhyesti tapauksen taustan ja sen jälkeen kuljetan politiikan kentällä tapahtuneita asioita ja jutuissa kirjoitettua rinnakkain. En käy läpi tapahtumien täydellistä kiertokulkua politiikassa. Se aiheuttaisi tutkimuksen muodostumisen tarinankerronnaksi, ja kaiken aineiston löytäminen olisi jo oma lukunsa. Tutkin sen sijaan median näkökulmasta politiikan sidonnaisuutta juttuihin. Mistä jutut ovat saaneet lähtönsä? Esimerkeikseni valikoitui Afganistanin ISAF-operaatio ja Libyan opposition tukeminen sotilaallisella väliintulolla.

6.2.1. Case Libya

Ajanjakson loppupäästä oli tarjolla useitakin aiheita: Atalanta-operaation merellinen elementti suomalaisten osalta, Libya-operaatio sekä UNIFIL- operaatio Libanonissa. Atalanta-operaatiosta ei kirjoitettu politiikan yhteydessä, vaan jutut koskivat enemmänkin juridisia asioita. Lisäksi juttujen määrä oli vähäinen, yhteensä neljä kappaletta. Libanonin operaatio osui tarkastelujakson loppupäähän ja siitä ei myöskään kertynyt tarpeeksi kattavaa aineistoa. Sen sijaan Suomen osallistumisesta Libyan-operaatioon kertyi aineistostani yhteensä 12 juttua. Lisäksi juttujen teemana on politiikka, jolloin politiikan ja median vuorovaikutus ilmenee näistä paremmin.

Pohjois- Afrikan kansannousut vaikuttivat Libyassa vuoden 2011 alussa. Maan silloinen johtaja Muammar Gaddafi pyrki tukahduttamaan kaduille siirtyneen kansan äänen väkivaltaisesti. Vuoden 2011 alussa muodostettiin väliaikaishallinto, *Transitional National Council* (TNC), jonka tavoitteena oli syöstä Gaddafin hallinto vallasta. YK:n turvallisuusneuvosto vaati välitöntä tulitaukoa ja hyväksyi kansainvälisen yhteisön muodostaman lentokieltoalueen Libyan ylle. Kapinalliset ottivat maan pääkaupungin Tripolin haltuunsa elokuussa 2011. Lokakuun lopussa kapinalliset vangitsivat ja surmasit Gaddafin. Heinäkuussa 2012 maassa pidettiin vaalit. Vaalien avulla muodostettiin hallinto ja myöhemmin valittiin hallinnon presidentti ja uusi pääministeri.¹¹⁴

Eduskunnan täysistunnossa asiasta keskusteltiin 24. helmikuuta 2011. Muutamat edustajat, vihreiden Pekka Haavisto ensimmäisenä, kysyivät hallituksen suhtautumisesta meneillään olevaan tilanteeseen. Libyan ja Balkanin tilannetta verrattiin toisiinsa. Kysymykset koskivat Suomen ja EU:n toimia siviileiden suojelemiseksi. Tässä vaiheessa pääministeri Mari Kiviniemi totesi asiaa pohdittavan EU:n piirissä, jotta asiassa voitaisiin edetä kohti demokratiaa ja oikeusvaltiota. Myös humanitäärisestä avusta keskusteltiin. Edustajat kysyivät myös, onko EU:n suunnalla ajateltu puututtavan suojelutarkoituksessa Libyan asioihin. Myös tähän kysymykseen hallituksen vastaus oli, että asiaa mietitään EU:n tasolla.¹¹⁵

EU oli maaliskuun aikana vaatinut päätelmissään väkivaltaisuuksien lopettamista. EU:n toiveena oli, että demokratiaan edettäisiin keskustelun kautta hyödyntäen yhteistyötä Arabiliiton

¹¹⁴ CIA:n verkkosivut. The world factbook, Libya. Viitattu 20.3.2013.

Eduskunnan verkkosivut. Ehdotus neuvoston päätökseksi rajoittaviksi toimenpiteiksi ottaen huomioon tilanteen Libyassa. Viitattu 20.3.2013.

¹¹⁵ Eduskunnan verkkosivut. Täysistunnon pöytäkirja PTK 161/2010 vp. Viitattu 20.3.2013.

kanssa. YK:n asettamien pakotteiden¹¹⁶ lisäksi EU asetti omiaan¹¹⁷ ja jatkoi humanitaarista apua. Libyaan perustettu siirtymävaiheen kansallinen neuvosto oli EU:n mukaan poliittinen keskustelukumppani.

Maaliskuun puolivälissä YK:n turvallisuusneuvosto hyväksyi lentokiellon muodostamisen Libyan ilmatilaan. Päätöslauselma ei hyväksynyt miehitysjoukkoja. Libyan ilmatilan käyttäminen kiellettiin ja kaikki tarvittavat toimet siviilien suojelemiseksi sallittiin. Koalition ilmaiskut voivat alkaa hyvinkin nopeasti päätöksenteon jälkeen.¹¹⁸

Maaliskuun 19. päivänä Yhdysvaltojen, Ranskan, Britannian, Kanadan ja Italian joukot aloittivat ilmaoperaation Gaddafin joukkoja vastaan. Alkuvaiheessa käytössä olivat risteilyohjukset sekä vaikuttaminen ilma-aluksista.¹¹⁹

Maaliskuun puolivälin jälkeen Lontoossa järjestettiin kokous Libyan tilanteesta. Antina oli vahvistus YK:n päätöslauselmien nopealle tuelle. Sotilaallisessa toiminnassa johtavan aseman otti Nato. Asevoimin toteutettava toiminta kattoi asevientikiellon valvonnan, lentokieltoalueen ylläpitämisen sekä siviilien suojelun. Pohjoismaista toimintaan osallistuivat Tanska, Norja sekä Natoon kuulumaton Ruotsi.¹²⁰

Maaliskuun loppupuolella aihetta käsiteltiin Helsingin Sanomissa ja Aamulehdessä¹²¹. Helsingin Sanomissa Libya- sotilasoperaatiota pohdittiin presidentti Tarja Halosen antaman TV-haastattelun pohjalta. Jutussa tuotiin esille Halosen varauksellinen kanta sotilasoperaatioon. Halonen ilmoitti myös odottavansa keskustelua mahdollisista siviiliuhreista. HS nosti esille presidentin käyttämän vertauskuvan Itävallasta. Myöskään Itävalta ei saanut kutsua Lontoon aiempaan Libya-kokoukseen. HS toi esille, että Suomella on Euroopan mittasuhteissa keski-koon ilmavoimat, Itävaltaan verrattuna nelinkertainen määrä hävittäjiä. Halonen piti haastattelussa Suomen ilmavoimien mahdollista osuutta vähäisenä.

Vaikka HS esitti positiivisesti presidentin kannanotot, tuli esille tyytymättömyys laajemman keskustelun puutteesta ennen päätöksiä. Lehden mukaan keskustelun tarve on herännyt, vasta kun Suomi on jäänyt ikään kuin ulkopuoliseksi tekijäksi eurooppalaisessa yhteistyössä. HS:n

¹¹⁶ HS uutiset 27.2.2011 ”YK:n turvallisuusneuvosto määräsi pakotteita Libyan”.
¹¹⁷ HS uutiset 28.2.2011 ”EU sopi Libya-pakotteista, Gaddafin varat jäädytetään”.

¹¹⁸ HS uutiset 17.3.2011 ”YK sallii ilmaiskut Libyaan”.

¹¹⁹ HS uutiset 19.3.2011 ”Gaddafin vastainen liittouma aloitti voimakkaat ilmaiskut”.

¹²⁰ Eduskunnan verkkosivut. UTP 20/2010 vp - jatkokirjelmä 2. UM 05.04.2011. Libyan tilanne ja kansainväliset toimet. Viitattu 20.3.2013.

¹²¹ HS pääkirjoitus 30.3.2011 ”Suomen ulkopolitiikan raja tuli vastaan”, AL pääkirjoitus 30.3.2011 ”Sanat eivät korvaa tekoja Libyaassa” sekä HS pääkirjoitus 31.3.2011 ”Ruotsi lähes yksimielisenä Libyaan”.

mukaan presidentti ja hallitus ovat nopeasti jättäneet mahdollisuuden sotilasoperaatiosta syrjään. Jutussa tuodaan esille osallistumispäätöksen mekanismi Suomessa ja sen läpimenon hankaluus. HS toivoi keskustelun jatkuvan, Suomen hyötyä miettien.

Aamulehti, aivan kuten HS osittain, nosti esille erot päätöksenteossa Suomen ja Ruotsin välillä. Jutussa tuotiin esille päättäjien, erityisesti presidentin, haluttomuus operaatioon, vaikka sillä oli takanaan YK:n hyväksyntä. AL otti jyrkemmän kannan tässä vaiheessa operaation puolesta kuin HS. AL:n mielestä Suomen tulisi toimia enemmän sanojensa mukaisesti ja tarjota apuaan, vaikkakaan ei välttämättä sotatoimissa. Jutussa todettiin poliittisilla päättäjillä olevan takanaan yksi vahva tekijä, joka ei puolla operaatiota: kansalaismielipide.

HS:n toisessa jutussa käsiteltiin Ruotsin nopeaa kykyä päätöksentekoon Libya- operaatiossa. Tämä nähtiin niin poliittisena kuin sotilaallisena onnistumisena ja myönteisenä tekona Ruotsille. Suomen ja Ruotsin politiikan välillä todettiin iso ero operaation kannatuksessa. Kaikissa jutuissa aiemmin Lontoossa pidetty kokous oli tekijä, joka nosti uutisointia esille. Suomen osallistumattomuus koettiin asiana, jolle piti löytää selitys.

Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen ministerivaliokunta (UTVA) ja presidentti Halonen kokoustivat huhtikuun alussa Libyan tilanteen johdosta. Tiedotteesta ilmeni EU:n päättäneen aloittaa kriisinhallintaoperaation suunnittelun. Operaatio käynnistyisi vain, jos YK sitä pyytäisi. Suomen ilmoitettiin seuraavan tilannetta ja osallistuvan Euroopan unionin EUFOR Libya-suunnitteluun. Suomen mahdollinen sotilaallinen osallistuminen päätettäisiin normaalisti kriisinhallintalain mukaisesti.¹²² Suomesta osallistuikin kolme henkilöä Roomassa operaation suunnitteluun¹²³.

Tämän kokouksen antia puitiinkin useimmissa lehdissä¹²⁴. Jutuissa käsiteltiin hiukan eri tavoin aihetta, mutta kaikissa oli kirjoituksen kimmokkeena UTVA:n kokous. AL käsitteli negatiivisesti Suomen ulkopolitiikan linjaa. Pidättyväsyyteen arveltiin olevan syynä tulevat vaalit. Vaalien arveltiin olevan syy, ettei varsinaisiin aktiivisiin toimiin haluttu ryhtyä. Myös muiden lehtien jutut tukivat samansuuntaisia arvioita. Suomen arveltiin jättäytyvän pohjoismaisen viiteryhmän ulkopuolelle luvattaan tukea myöhemmässä vaiheessa. Suomen valmiusvuoro EU:n nopean toiminnan joukoissa otettiin esille. Jos operaatio päätetään käynnistää,

¹²² Valtioneuvoston verkkosivut. EU:n kriisinhallintaoperaatio Libyassa. Viitattu 20.3.2013.

¹²³ valtioneuvoston verkkosivut. Suomalaisia esikuntatehtäviin EU:n Libyan operaatioon. Viitattu 20.3.2013.

¹²⁴ AL pääkirjoitus 6.4.2011 ”Libya jakaa Suomen eliitin”, KSML pääkirjoitus 6.4.2011 ”Suomi varautuu kriisinhallintaan” ja TS pääkirjoitus 6.4.2011 ”Kansainvälinen paine kasvaa”.

niillekin saattaa tulla vielä tarvetta. Pääkirjoituksessa toivottiin poliitikkojen muistavan tällaisista asioista päätettäessä muutakin kuin oman äänisaaliinsa varmistelun.

Suomen eduskuntavaalien jälkeen huhtikuussa 2011 HS:ssa pohdittiin Ruotsin ulkoministerin puhetta, jossa hän arvioi perussuomalaisten menestystä eduskuntavaaleissa. Ennen vaaleja Suomi jäi pois Libya-liittoumasta ja vaalien jälkeen oli mahdollista, että Suomen täytyisi päättää sotilaallisesta osuudestaan EU:n johtamassa Libya- operaatiossa. HS oli samaa mieltä Ruotsin ulkoministerin kanssa eristäytymisestä. Jos Suomi kääntäisi selkensä Euroopalle, se heikentäisi kauan rakennettuja suhteita nopeasti.¹²⁵

Pääkirjoituksissa Libyaa käsiteltiin vielä kesäkuussa, kun todettiin, että Suomen onneksi suunniteltua EU-operaatiota ei toteutettu. Arveltiin, että hallitusongelmien keskellä se olisi saattanut aiheuttaa vaikeuksia Suomelle.¹²⁶

Elokuussa jutuissa arveltiin Muammar Gaddafin ajan olevan ohi. YK:n sotilaallisen operaation arveltiin olevan todennäköinen valtion jälleenrakentamisen tarvetta ajatellen. Todettiin Suomen omaavan sellaista tietotaitoa, jota YK:n piireissä arvostettaisiin, joten osallistumispyyntö olisi todennäköinen. Tällöin Suomikin olisi mukana vaikuttamassa uudelleenrakentamiseen omalta osaltaan.¹²⁷

Näiden lisäksi joissakin jutuissa Libya mainittiin ohimennen, mutta se ei ollut niin keskeisessä asemassa, että olisin halunnut ottaa sen mukaan.

6.2.2. Case Afganistan

Toiseksi tarkasteltavaksi kohteeksi halusin jonkun tutkittavan ajanjakson alkupäähän sijoittuvan tapahtuman. Vaihtoehtoja olisi ollut muun muassa kriisinhallintalain uudistaminen, Kosovon operaatio, Afganistan, Irak sekä muita tapahtumia. Valintani kohdistui Afganistanin ISAF-operaatioon. Tämä oli selkeästi operaatio, johon lopulta mentiin ja siitä oli riittävästi juttuja. Kriisinhallintalain uudistamisesta kirjoitettiin enemmän, mutta keskustelu kesti pitkän aikaa, joten sen seuraaminen poliittisella tasolla olisi ollut hankalaa. Rajasin Afganistan-keskustelun vuosille 2001–2002. Tällöin keskustelu esiintyy omassa aineistossani vahvasti

¹²⁵ HS pääkirjoitus 22.4.2011 ”Suomen asemaa voi heikentää nopeasti”.

¹²⁶ HS pääkirjoitus 12.6.2011 ”Eurooppa punnitaan Pohjois-Afrikassa”.

¹²⁷ KSMML pääkirjoitus 24.8.2011 ”Vallankumouksen raunioilta on pitkä matka demokratiaan”.

operaation aloitukseen liittyvänä poliittisena keskusteluna. Afganistan-keskustelu on muuttunut operaation luonteen myötä, mutta tarkoitus ei ole käsitellä tuota asiaa.

Afganistanin pääkaupungissa Kabulissa toimintansa aloittanut YK- johtoinen rauhanturvaoperaatio alkoi tammikuussa 2002. Operaatio alkoi amerikkalaisten hyökättyä maahan syyskuun 11.päivän tapahtumien seurauksena. Tavoitteena oli tukea viranomaisia ja avustaa maan jälleenrakentamisessa. Operaatio siirtyi Nato- johtoiseksi vuonna 2003.¹²⁸

Eduskunnan täysistunnossa marraskuun 15. päivänä vuonna 2001 kansanedustaja Ben Zyskowitz esitti kysymyksen Suomen valmiudesta humanitäärisiin operaatioihin Afganistanissa. Zyskowiczin ajatuksena oli, että Yhdysvaltain sotilaalliset toimet ovat nimenomaan mahdollistaneet avun perille viennin. Ulkoasiainministerin vastauksena oli, että vielä ei tiedetä, minäkalaisia sotilaallisia jatko-operaatioita Afganistaniin tulee muodostumaan. Mainittiin kuitenkin Suomen olevan valmis toimimaan mahdollisissa YK-operaatioissa.

Marraskuun lopulla silloinen puolustusvoimain komentaja, amiraali Juhani Kaskeala kommentoi Suomen valmiutta. Kaskealan mukaan rauhanturvajoukkoja voidaan lähettää myös Suomesta. Jutussa todetaan, että mahdollisesta YK:n kutsusta ei voi kieltäytyä. Tulevasta tehtävästä ennakoitiin haasteellista niin aseellisten osapuolien kuin vieraan kulttuurin ja olojen takia.¹²⁹

Joulukuun lopulla vuonna 2001 Suomi ilmoitti valmistelevansa 50 sotilaan lähettämistä YK- johtoiseen ISAF-operaatioon (International Security Assistance Force). Asiasta päätettiin UTVA:n ja presidentin kokouksessa. Johtovaltiona operaatiossa aloitti Iso-Britannia. Suomalainen joukko koostuisi pääosin sotilas- ja siviiliyhteistyöhön suunnitellusta joukosta. Eduskuntaa kuultaisiin tammikuussa, jolloin lopulliset päätökset tehtäisiin.¹³⁰

Muutamassa pääkirjoituksessa asiaa kommentoitiin seuraavana päivänä¹³¹. Jutuissa kuvattiin YK:n turvallisuusneuvoston hyväksymän operaation olevan epämääräinen ja nopeasti kasattu. Myös olosuhteiden vaikeutta ja vallassa olevan Pohjoisen liiton haluttomuutta saada maahan rauhanturvaajia kuvattiin. Suomen joukkotyypin valintaa kommentoitiin positiivisesti. Jutuis-

¹²⁸ Puolustusvoimien verkkosivut. Kansainvälinen kriisinhallinta, Afganistan. Viitattu 21.3.2013.

¹²⁹ AL pääkirjoitus 30.11.2001 ”Vaativa tehtävä”.

¹³⁰ Ulkoasiainministeriön verkkosivut. Suomi valmistelee osallistumista Afganistanin rauhanturvaoperaatioon. Viitattu 21.3.2013.

¹³¹ AL pääkirjoitus 22.12.2001 ”Kaksi valttia: sotaväsymys ja raha” ja HS pääkirjoitus 22.12.2001 ”Sekavaa rauhanturvaa”.

sa uskottiin eduskunnan hyväksyvän joukkojen lähettämisen. Tulevaisuudesta ei esitetty vielä tässä vaiheessa suurempia visioita, tilanne kerrottiin sekavaksi. Jo tässä vaiheessa kirjoituksissa esiintyi epäuskoa keskushallinnon toimivuudesta Afganistanin kaltaisessa heimoyhteisöön perustuvassa maassa. Vaatisi aikaa, ennen kuin jatko selviäisi.

Presidentin lisäksi myös jutuissa korostettiin naisten aseman parantamista. Nähtiin, että sillä saavutettaisiin paljon tuloksia Afganistanin kaltaisessa maassa. Toiminta myönnettiin hankalaksi mutta samaan hengenvetoon arveltiin suomalaisen joukkotyypin voivan vaikuttaa juuri tähän kyseiseen asiaan.¹³²

Valtioneuvosto antoi selonteon eduskunnalle Afganistanin tilanteesta 4.2.2002. Eduskunta kutsuttiin koolle muutama päivä myöhemmin¹³³. Ulkoasiainvaliokunta antoi pikaisesti oman mietintönsä, jossa se totesi ISAF-operaatioon osallistumisen olevan Suomen etujen mukais-
ta¹³⁴. Samana päivänä 10.2.2002 eduskunta hyväksyi Suomen osallistumisen ISAF- operaatioon¹³⁵.

Seuraavana päivänä lehdissä oli useita juttuja aiheesta¹³⁶. Juttujen yleisvaikutelma oli myönteinen. Päätöksen kerrotaan olleen eduskunnassa helppo ja jo etukäteen tiedetty. Aikaisemmin jutuissa hiukan kummastellen suhtauduttuun nopeaan aikatauluun löytyi nyt ymmärrystä. Syyksi jutuissa arveltiin avun nopeaa tarvetta. Jotta apu saadaan riittävän nopeasti perille, päätöksentekokoneiston täytyy toimia ripeästi. Kaikissa jutuissa käsiteltiin rauhanturvaajiin kohdistuvia riskejä. Riskeiksi mainittiin niin aseelliset uhat kuin ymmärtämättömyys kulttuuria kohtaan.

Kabuliin lähtevälle osastolle annettu tehtävä nähtiin suomalaisten vahvuutena. Paikallisen väestön kanssa toimiminen nähtiin suomalaisille sopivimpana tehtävänä, jolla parannamme entuudestaan näkyvää osaamme rauhanturvaamisvaltiona. Kaikissa kirjoituksissa tulevaisuus oli edelleen arvailuiden varassa. Avun tarpeen nopea loppuminen ei olisi näköpiirissä.

¹³² HS vieraskynä 5.1.2002 ”Naisille rauhanturvaajilta erityissuojelu Afganistanissa”.

¹³³ Eduskunnan verkkosivut. EK 39/2001 vp - VNS 5/2001 vp. Viitattu 21.3.2013.

¹³⁴ Eduskunnan verkkosivut. Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 19/2001 vp. Viitattu 21.3.2011.

¹³⁵ Eduskunnan verkkosivut. Täysistunnon pöytäkirja PTK 161/2001 vp. Viitattu 21.3.2013.

¹³⁶ KSML pääkirjoitus 11.1.2002 ”Suomen Afganistan-operaatio perusteltu”, AL pääkirjoitus 11.1.2002 ”Mennä pitää, vaikka riskit ovat suuret” ja TS pääkirjoitus 11.1.2002 ”Afganistaniin lähtevillä rauhanturvaajilla on edessään vaativa ja vaikea tehtävä”.

Helmikuun lopussa pääkirjoituksessa kannettiin huolta Afganistanin poliisin ja armeijan kouluttamisesta. Kirjoituksen mukaan suomalaiset rauhanturvaajat ovat pärjännet mainiosti, mikä olisi positiivinen merkki kansainvälisten rauhanturvaajien lisäämiseksi maassa. Juttu perustui Yhdysvaltain keskustiedustelupalvelun arvioon Afganistanin ajautumisesta sisällissotaan.¹³⁷

Huhtikuun lopulla vuonna 2002 ilmestyi aineistoni viimeinen Afganistan-juttu. Jutussa käsiteltiin usein poliitikoilta kuultua toteamusta Suomen omien arvojen puolustamisesta. Teemmekö todella niin vai annammeko muiden hoitaa työn? Vaikka Suomi sitoutui nopeasti Afganistanin operaatioon, oliko tyttöjen paluu kouluun Suomen ansiota vai niiden, jotka osallistuiivat ”kovempiin” tehtäviin. Tässä jutussa Afganistan oli lähinnä esimerkkinä, kun käsittelyssä oli politiikka ja valtioiden suorittama humanitääriäinen väliintulo.¹³⁸

Tutkimuksessa mukana olleet kaksi viimeistä juttua eivät liittyneet suoraan poliittisiin tapahtumiin, vaan olivat nähdäkseni lehdissä muuten esiin nostettuja asioita.

6.2.3. Toteutuiko vuorovaikutus

Politiikan ja median vuorovaikutusta tutkittaessa juttujen yhteyttä politiikkaan ja siitä keskustelemiseen voi käsitellä monella eri tavalla. Oma käsittelyni oli suppea. Vaatisi paljon laajempaa perehtymistä aiheeseen, jotta pystyy toteamaan, liittyykö juttu sen aikaiseen *politiikan keskusteluun*. Tuota keskustelua on tapahtunut hyvin monessa erilaisessa mediassa. Normaali kansalainen on luultavasti puhunut eri näkökulmasta kuin poliitikko. Valitsemassani aineistossa on käsitelty tietyn tyyllisiä asioita ja olen sitonut jutut pääosin eduskunnassa käytyyn keskusteluun ja eduskunnan tapahtumiin. Tässä ei voida siis yksioikoisesti todeta vuorovaikutuksen toteutuneen tai jääneen toteutumatta, vaan antaa esimerkkejä vuorovaikutuksesta.

Eduskunnan tärkeistä päätöksistä kirjoitettiin pääkirjoituksissa lähes poikkeuksetta hyvin varhain päätöksen tapahduttua. Aihealueet, jotka olivat sidoksissa politiikkaan mutta joita ei edeltänyt aiempi poliittinen päätös tai keskustelu, olivat usein vieraskynä-kirjoituksia. Jutut olivat peräisin asiantuntijoilta tai poliitikoilta. Koin näiden kirjoitusten rakentavan eri tavalla vuorovaikutusta. Useinhan pääkirjoitus otti kantaa aiempaan tapahtuneeseen. Vieraskynässä taas lähdettiin rakentamaan vuorovaikutusta jutulla, median avulla. Asiantuntija tai poliitikko

¹³⁷ TS pääkirjoitus 22.2.2002 ”Afganistan on vaarassa ajautua heimojen väliseen sisällissotaan”.

¹³⁸ HS vieraskynä 29.4.2002 ”Puolustaako Suomi arvojaan tarvittaessa asevoimin?”

pystyy kirjoituksellaan herättämään keskustelua poliittisissa piireissä. Näihin kirjoituksiin vastataan omilla kirjoituksilla tai muussa mediassa. Joskus tällaiset asiat etenevät aina viralliseen poliittiseen keskusteluun.

Mielestäni hyvä esimerkki tällaisesta on Afganistan- keskusteluun liittyvä Suomen asema. Tutkimuksessani rajatun ajanjakson loppupäähän tultaessa suomalaisten toiminta ISAF- ope- raatiossa muuttui ja taistelutoiminta yleistyi. Tuolloin erään tutkijan toteamus julkisuudessa *Suomi on sodassa ja sisällissodan osapuoli* herätti laajempaakin yhteiskunnallista keskuste- lua.

Jälkikäteen arvioituna kuvittelin pääkirjoitusten reagoivan vielä tiiviimmin politiikan tapah- tumiin. Nyt hieman löyhälle yhteydelle on useita selityksiä. Ensinnäkin jutut joita käytän, ovat hyvin rajallinen otos. Aiheita käsitelleitä pääkirjoituksia on varmasti enemmän; nyt mu- kana ovat vain sellaiset, joissa sotilaallinen kriisinhallinta esiintyy. Toiseksi tutkimuksen tar- koitus ei ollut selvittää koko vuorovaikutusta, vaan antaa esimerkki minkälaista se voi olla. Voi olla myös mahdollista, että minulle on syntynyt ennen tutkimuksen tekemistä mielikuva politiikan ja turvallisuuden runsaasta esiintymisestä mediassa¹³⁹. Tämä mielikuva ei päde vält- tämättä pääkirjoituksissa.

Esimerkeistä voi todeta median kirjoittavan politiikkaan vastineita. Jutuista oli aistittavissa lehtien tyytymättömyys, ihmettely tai kannustus hallituksen kantoja kohtaan. Toisaalta polii- tikkoja ei syyllistetty suoraan. Usein herätettiin ajatuksia syistä, jotka tilanteeseen ovat johta- neet. Näin pienellä otannalla ei voi sanoa ykskantaan lehtien ottaneen tiettyä kantaa tai asen- netta tapahtumiin. Vuorovaikutus toimi omasta näkökulmastani yksipuolisesti. Poliitiikan ta- pahtumat ruokkivat mediaa, joka tuotti juttuja. Vaatisi erilaisen lähestymistavan ja laajemman aineiston, jotta voisi todeta juttujen vaikuttaneen politiikkaan, jolloin vuorovaikutus olisi ollut aitoa. Poliitiikan ja median välissä olisi ollut tällöin selkeä keskusteluyhteys.

Toisaalta joitakin merkkejä voi tulkita. Esimerkkinä Libya. Ensimmäisissä jutuissa arvostel- tiin Suomen linjaa ja haluttomuutta osallistua operaatioon. Myöhemmin jutuissa mainittiin muun muassa, miten arvostelu on purrut hallituksen jäseniin, vaikka he eivät halua sitä myön- tää, sekä kovempi yritteliäisyys osoittaa Suomen halukkuus Libyan tukemiseen. Ehkä tässä

¹³⁹ Suikkanen, Holma ja Raittila 2012, s. 14. Tutkimuksessa, jossa oli mukana muitakin medioita kuin sanoma- lehdet, politiikka ja turvallisuus nousivat uutisoitujen aihepiirien kärkeen.

asiassa jutut ovat vaikuttaneet yleiseen mielipiteeseen ja ruokkineet asian laajempaa käsitteilyä.

7. PÄÄTELMÄT JA LOPPUSANAT

7.1. Yhteenveto ja johtopäätökset tutkimuskysymyksistä

Tässä työssä on tarkoituksena vastata tutkimusongelmaan tutkimuskysymysten kautta. Asetin itselleni viisi tutkimuskysymystä, joihin vastaamalla pystyisin selvittämään varsinaisen ongelman. Kysymyksiä olen selvittänyt kahdessa eri luvussa, jotka muodostavat tämän työn tärkeimmän osan. Ensimmäisessä pääluvussa tulkitsin aineistoa teemoittelun avulla. Toisessa pääluvussa analysoin teemoittelun avulla rajattua aineistoa vielä tarkemmin käyttäen apuna tutkimuskysymyksiä. Tässä kappaleessa esittelen tulokset kootusti noista kahdesta pääluvusta.

Millä teemoilla sotilaallista kriisinhallintaa on kuvattu lehtien pääkirjoituksissa vuosina 2000–2011? Teemat, jotka loin aineiston ja tutkimuksessa käytetyn teorian pohjalta, esiintyivät vaihtelevasti. Aineistosta muodostui eripituisia ajanjaksoja, joista erottuivat vahvimmat teemat. Yleistäen voidaan sanoa *politiikan* teeman olleen kaikkein hallitsevin.

Teemoista *taistelun* teema tuli mukaan vuonna 2006 ja on esiintynyt sen jälkeen säännöllisesti tarkastelujaksolla. Tätä aikaisemmin kyseinen teema esiintyi vain muutaman kerran. Tämä oli ainoa teema, jossa oli näin selkeä puuttumisen ja esiintymisen vaihe.

Koko tarkastelujaksoa katsottaessa *politiikka* ja *perustelu* ovat kaksi teemaa, jotka ovat aina olleet vahvasti mukana. Juuri noilla kahdella teemalla on kuvattu suomalaista sotilaallista kriisinhallintaa vuosien 2000–2011 aikana. Se, että aineiston muodostivat pääkirjoitukset, vaikuttaa varmasti tulokseen. Pääkirjoituksillahan tuodaan esille lehden tai pääkirjoittajan kantaa. *Politiikka* aiheena koskettaa koko yhteiskuntaa, jolloin se on tarpeeksi painava aihealue pääkirjoittajan käsiteltäväksi.

Miksi teemat ovat muuttuneet käsiteltävänä ajanjaksona? Pääkirjoitukset edustavat yhteiskunnan ajankohtaisia aiheita. Jutuissa näkyy pitkällä aikavälillä esiin nousseet ja muuttuneet asiat. Kuten aikaisemmassa luvussa jo totesin, kirjoituksista voidaan nähdä Suomen sotilaallisen kriisinhallintapolitiikan muutos. Sotilaallinen kriisinhallinta, joka vuosituhannen alussa

liittyi pitkälti Yhdistyneiden kansakuntien järjestön toimintaan, sai rinnalleen Euroopan unionin kriisinhallintajärjestelmän. Yhteistyö Naton kanssa sai aikaan paljon poliittista keskustelua Suomen turvallisuuspoliittisista linjauksista, vaikka kyseessä olisi ollut vain harjoitustoiminta. Afganistanin operaation turvallisuustilanteen muutoksen myötä suomalaisten tehtävien sisältö muuttui, mikä heijastui yhteenottojen määrässä. Aseellista voimaa käytettiin enemmän kuin ennen. Tilanteen muuttuminen kohdemaassa ja Suomen sitoutuminen laajassa monikansallisessa poliittisessa rintamassa operaatioon heijastui kirjoituksiin. Myös muiden maiden päätökset vaikuttivat meihin konkreettisesti. Teemat ovat muuttuneet suomalaista yhteiskuntaa koskevien asioiden mukana.

Mitä mielikuvia kirjoitukset saavat aikaan lukijassa? On hankala määrittää pieni joukko mielikuvia, jotka sopisivat useimpien henkilöiden ajatusmaailmaan. Tässä työssä mielikuvia lähestyttiin erilaisten sävyjen kautta. Pääkirjoituksilla ei ole haluttu antaa vain myönteisiä tai kielteisiä näkemyksiä sotilaalliseen kriisinhallintaan. Sävyjen kautta tarkasteltuna lehtien pääkirjoitusten tuottamat mielikuvat ovat olleet neutraaleja tai kysyviä. Kokonaisuutena ajatellen lehdet ovat halunneet pääkirjoituksillaan toimia tiedon levittäjänä ja keskustelun herättäjänä. Tämä kuvaa mielestäni hyvin sitoutumattoman lehdistön tehtävää.

Miten jutuilla on vaikutettu erilaisten mielikuvien syntymiseen?

Kirjoituksella voidaan luoda haluttu mielikuva käyttäen erilaisia keinoja. Usein jo otsikko loi jonkinlaisen mielikuvan koko kirjoituksesta. Kirjoituksessa voitiin esittää väitteitä, joiden tueksi esitettiin sopivia perusteluita. Perusteluita saatatettiin esittää myös useammalta näkökannalta, jolloin mielikuvan yksiselitteisyys muuttui kysyvämpään suuntaan. Tärkeän asian perustelu ja toistaminen on yksinkertainen keino jättää lukijan mieleen tekstin ydinsanoma. Jos mielikuvaksi on haluttu luoda jokin vaikuttava tai kantaaottava asenne, lukija on pyritty sitouttamaan tekstiin. Näitä sitouttamisen keinoja on monia. Auktoriteettien näkemyksien esiintuominen ja myötäily tuo asialle perusteluita; toisaalta tällaisten auktoriteettien näkemykset voidaan käsitellä huonoina ja perustella lehden näkemystä kansalaisten etuna. Tärkeintä mielestäni on, että lukija tai hänen tärkeäksi kokemansa asia hyötyy lehden esittämästä vaihtoehdosta. Mielenkiintoisena yksityiskohtana esiintyi sanojen *rauhanturvaaminen* ja *kriisinhallinta* käyttö. Laki tuntee nykyisin sanan kriisinhallinta. Sanoilla kuitenkin luodaan mielikuvia ja monesti sanaa rauhanturvaaminen käytettiin, kun haluttiin korostaa osaamisemme perinteitä ja tehtävän merkitystä laajemmalle yhteisölle. Kriisinhallinnalla taas luotiin usein väkivaltaisempi kehys jutulle.

Miten kirjoituksissa ilmenee politiikan ja median vuorovaikutus?

Vuorovaikutus ei toimi välttämättä sanomalehtien pääkirjoituksissa sellaisena, kuin me sen ymmärrämme. Jutut ottivat kyllä kantaa poliittisiin tapahtumiin, mutta hyvin harvoin pääkirjoitukset ja niiden aiheuttama keskustelu vaikuttivat politiikkaan. Toisaalta aineiston suppeus vaikutti tähän näkemykseen. Tapauksen täytyi olla suuri, jotta useampi lehti kirjoitti aiheesta toistuvasti. Yhteenvetona voi sanoa lehtien pääkirjoitusten seuraavan tarkasti politiikan tapahtumia sotilaallisen kriisinhallinnan osalta. Muuten johtavana teemana tuskin olisi politiikka.

7.2. Tutkimusongelma

Varsinainen tutkimusongelma, johon tällä työllä halutaan vastata, on *minkälainen näkemys suomalaisesta sotilaallisesta kriisinhallinnasta on syntynyt painettujen sanomalehtien pääkirjoitusten perusteella ja miten se on muuttunut vuosina 2000–2011?*

Tämä kysymys on tutkimuksen ydin. Sotilaallisen kriisinhallinnan kuvaa on katsottu tässä tutkimuksessa erilaisista näkökulmista. Sosiaalinen konstruktivismi on tekijä, joka yhdistää nuo näkökulmat. Sosiaalisen konstruktivismin teoriasta vahvimpana ajatuksena minulla on ollut maailmankuvamme rakentuminen jaettujen ajatusten kautta. Sotilaallisen kriisinhallinnan kuva on muodostettu tässä tutkimuksessa painettujen sanomalehtien pääkirjoituksista. Pääkirjoitusten aihepiirit ja jutuista lukijalle syntyvä mielikuva sekä näiden muutos ovat olleet analyttisimmän tarkastelun alla.

Sotilaallista kriisinhallintaa koskevien pääkirjoitusten määrä on kasvanut tarkastelujakson aikana. 2000-luvun alkupuolen määristä on tultu kaksinkertaiseen määrään ja joskus senkin yli. Alkuaikoina kirjoitukset jakautuivat usean teeman alle, myöhemmin tietyt teemat nousivat selkeämmin esille. Suomen linjaukset turvallisuuspolitiikassa ja tapahtumat kriisinhallinnan alalla ovat vaikuttaneet tiettyjen teemojen ajoittaiseen nousuun. Poliitiikan teema on ollut kaikkein selkeimmin esillä koko tarkastelujakson aikana.

Pääkirjoitusten tarkoituksena on ollut tuottaa selkeää tekstiä ilman asenteellista kantaa. Jutuisa on useasti pyritty haastamaan lukija ajattelemaan ja luomaan oma mielipiteensä annetuista vaihtoehdoista. Mikäli lukijaan on haluttu vaikuttaa, kirjoituksessa lukija on sitoutettu tekstiin jollakin hänelle tärkeällä asialla. Vaikka turvallisuuspolitiikan päätökset ovat mielestäni kaukaisia suurimmalle osalle yhteiskuntaa, tulee muistaa Suomen sotilaallisen puolustuksen ra-

kentuminen pääasiassa reserviläisjoukkojen varaan. Tämä tarkoittaa mielestäni, että suuri osa kansalaisista, ainakin miespuolisista, omaa kosketuspinnan sotilaalliseen kriisinhallintaan oman varusmiespalveluksensa kautta. Tätä kautta lukijan on helpompi sisäistää argumentit sotilaallisesta toiminnasta.

Politiikan tapahtumat ruokkivat median uutisointia. Vaikka politiikan teeman uutisoinnin määrä on noussut tarkastelujakson alusta nykypäivää kohti, tästä ei voi tehdä liian yleistäviä johtopäätöksiä. Sotilaallinen kriisinhallinta on entistä useamman kansainvälisen toimijan kanssa suoritettavaa, jolloin poliittisten päätösten merkitys ja määrä kasvaa. Tällöin voi ajatella juttujen reagoineen tapahtuneeseen.

Vaikka kirjoituksissa arvosteltiin tai osoitettiin tyytymättömyyttä asioihin, ei esiin noussut mitään kestoaihetta, josta kirjoitettaisiin negatiivisesti. Suomalaista kriisinhallintaa ja sen perinteitä korostettiin myönteisellä tavalla useassa kirjoituksessa. Pääkirjoitukset ovat koko tarkastelujakson aikana säilyttäneet neutraalin kerronnan ja ajatuksien herättäjän roolinsa.

Tutkimuksen aineistosta lukijalle syntyvä näkemys, minun tulkitsemani, on suomalaisen sotilaallisen kriisinhallinnan vahva sidonnaisuus politiikkaan. Tarkastelun puolivälissä juriidikka ja järjestöjen yhteys on ollut suurempi kuin muulloin. Loppujaksolla käsitys sotilaallisen kriisinhallinnan riskeistä on muuttunut uutisoinnin myötä. Toiminta on muuttunut vaarallisempaan suuntaan. Suhtautuminen on ollut koko jaksolla neutraalia tai asiaa eri kannoilta tarkastelevaa.

7.3. Tutkimuksen arviointi ja jatkotutkimus

Tutkimuksessa pystyin vastaamaan mielestäni kaikkiin tutkimuskysymyksiin ja tutkimusongelmaan. Riippuu paljolti aineistosta ja menetelmistä, minkä kaltaisia vastauksia saadaan. Käyttämällä määrällisiä menetelmiä olisin voinut saada enemmän vastauksia joidenkin aineistoluokkien tai sanojen vaihteluihin. Mielestäni tutkimus olisi jäänyt silloin pinnalliseksi. Määrällisen ja laadullisen menetelmän yhdistäminen toimi tässä opinnäytteessä mainiosti.

Tutkittaessa tekstiä ja sen antamia merkityksiä täytyy muistaa lukijan ja tekstin välinen yhteys. Tekstiä on hankala, ellei jopa mahdoton erottaa ympäristöstä. Tarkoitin tällä lukijan muodostavan käsityksensä tekstistä kaiken aikaisemmin kokemansa perusteella. Lukijalla oleva

ennakkotieto vaikuttaa paljon siihen, miten teksti ymmärretään. Tämä tarkoittaa, että tutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa täytyy huomioida tämä tekijä. Toisenlaisen kokemustaustan omaava ihminen, vaikkapa kielteisesti asevoimiin suhtautuva henkilö, jolla ei ole kosketuspintaa sotilaalliseen kriisinhallintaan, havaitsee jutuista erilaisia teemoja. Mielikuvat saattavat rakentua eri tavalla hänen ajatuksissaan. Tutkimustuloksia ei siksi saa pitää ehdotomana totuutena, toki tähän ei ole pyrittykään.¹⁴⁰

Tulokset suhtautuvat sosiaaliseen konstruktivismiin tavalla, jota teoria tukee. Asiat, jotka ovat ihmisille tärkeitä, nousevat keskustelussa pinnalle. Jutuissa halutaan vaikuttaa ja muokata ympäristöä sekä tehdä itselle tärkeitä asioita yhteisesti hyväksytyiksi.

Tutkimusta voidaan pitää perustutkimuksena. Tutkimustuloksien hyödynnettävyys ja tiedon lisääntyminen tutkittavalla alueella ei ole suuren suuri. Tutkimuksen määrällinen aineisto on mielestäni yleistettävissä ja voi antaa jatkoa ajatellen hyödyllistä tietoa. Varsinkin teemoitteluvaiheessa käytetyn aineiston koko antaa asioille selkeät mittasuhteet. Aineiston valikoituneisuus teemoitteluvaiheessa oli selkeä. Myöhemmässä analyysissä aineiston koko pieneni ja mukaan tuli väistämättä tutkijan omia näkemyksiä. Itse pidin tutkimusta tarpeellisena. Erilaisen muuttujien arviointia on tehty mediasta, mutta näin laajalle aikakaudelle ulotettua tutkimusta en löytänyt. Tässä mielessä tutkimus on mielenkiintoinen läpileikkaus pääkirjoituksiin pidemmällä aikakaudella.

Jatkotutkimusta ajatellen työ herätti paljon ajatuksia. Teemojen muutoksen tutkiminen pidemmällä aikavälillä, mutta aineiston ollessa pääkirjoitusten sijaan lehden sisältämät uutiset, olisi mielenkiintoinen. Tällöin päästäisiin ehkä lähemmäksi totuutta siitä, mitä lehdet kirjoittavat. Aineiston rajaaminen tiettyyn tapahtumaan, esimerkiksi Afganistanin-operaatioon, saataisi antaa näkökulmaa mielikuvien muokkaamisen muutoksesta ja tavasta. Sanomalehdistön kirjoitusten lisäksi kuvien ottaminen mukaan antaisi lisää luotettavuutta tutkimukselle. Mielestäni lehdistön lisäksi tällaisessa työssä aineistona voi toimia mikä tahansa media. Mielikuvien muokkaamista käsittelevään tutkimukseen yhdistetty kysely antaisi laajemman pohjan näkemyksistä mielikuviin. Sanomalehtien, etenkin pääkirjoitusten, osuus nykypäivän mielipidemuokkaajana kansalaisten joukossa ei ole välttämättä vahva kaikissa yhteiskunta- ja ikäluokissa. Tällöin pitää harkita, mitä mediaa käytetään ja mitä halutaan tutkia.

¹⁴⁰ Lehtonen 2000, s. 106–117. Kirjoittaa tekstistä fyysisenä ja semioottisena oliona ja tekstin merkityksien muodostumisesta. Hän omaa kriittisen kannan ajatukseen tekstin irrottamisesta kontekstistaan. Hänen mukaansa tekstin merkitys ei ole pelkästään tekstin fyysisessä merkityksessä, vaan se muodostuu tekstin ja lukijan kohtaamisessa. Ks myös Kakkuri-Knuuttila ja Ylikoski 2004, s. 24–29.

Strategian ja politiikan tiiviin suhteen vuoksi erityisen ansiokasta olisi yhdistää saatuihin tuloksiin poliittisen ilmaston muutokset. Teemojen ja/tai sävyjen muutoksiin yhdistettäisiin esimerkiksi vaalien ajankohdat, puolustusvoimain komentajan vaihdot, ministeriöissä tapahtuneet henkilömuutokset ja niin edelleen. Kirjoituksia ja tapahtumia tarkemmin analysoimalla saataisiin kenties parempi kuva median ja politiikan vuorovaikutuksesta. Tutkimusaineisto täytyisi tosin pro gradu -tasoisessa työssä olla tällöin rajattu käsittelemään lyhyempää aikaväliä.

TUTKIMUKSEN AINEISTO JA LÄHTEET

AINEISTO

Aamulehden kirjoitukset

13.4.2000	Selvennystä tarvitaan
24.5.2000	Äkkilähtö Libanonista tuo uusia vaaroja
4.6.2000	Kansa tukee, mutta raha on tiukassa
16.7.2000	EU kasvanut suomalaisten turvaksi
22.11.2000	Kriisinhallinta on muutakin kuin sotilaallista voimaa
13.12.2000	Ulkopolitiikan värisuoraan luotetaan
6.4.2001	Sotilaat ja siviilit yhdessä
10.8.2001	Helppoja vaihtoehtoja ei ole
15.9.2001	Helikopterit ja strateginen isku
30.11.2001	Vaativa tehtävä
22.12.2001	Kaksi valttia: sotaväsymys ja raha
11.1.2002	Mennä pitää, vaikka riskit ovat suuret
31.5.2003	Rauhaa nyt
6.9.2003	Puolustusyhteistyö on otettava todesta
19.5.2004	Takatalvi jähmetti EU:n perustuslain
4.12.2004	Ulkopoliittinen paimennus on turhaa
26.1.2005	Presidentin taisteluterveiset
12.2.2005	Sitä saa tasavallan presidenttikin, mitä tilaa
3.3.2005	Ristiriitaisia turvallisuustavoitteita
5.5.2005	Kuka haastaa kenet presidentinvaaleissa?
11.5.2005	Kriisinhallintalaissa uutta lähinnä nimi
24.11.2005	Kriisinhallintalaista tuli uusi arvovaltakiista
26.11.2005	Uusi aika, uudet uhat
31.12.2005	Paineita laajaan kriisinhallintaan
10.1.2006	Nopeaa toimintaa yhteisvoimin
15.2.2006	Hallitus sai näpeilleen
20.2.2006	Uhkakuvia sankan sumun seassa
27.7.2006	Paine tulitaukoon kasvaa Libanonissa
1.8.2006	Rauhanturvaajat ristivedossa
9.8.2006	Tehtävä Libanonissa panee empimään

19.8.2006	Kaksinkertaisen hankala tehtävä
29.8.2006	Operaatio ruutitynnyri
9.9.2006	Suomi teki velvollisuutensa
15.9.2006	Afganistan koettelee Naton uskottavuutta
11.11.2006	Oheisvahingosta pitää oppia
3.12.2006	Kylmä aamu Kabuln laitamilla
17.4.2007	Nato-joukot ulkopoliitiikan kuuma peruna
24.5.2007	Afganistania ei saa jättää yksin
18.5.2007	Nato-luulo ei ole tiedon väärti
2.8.2007	YK pääsee pahasti myöhässä Darfuriin
15.8.2007	Valtakunnan johto julkisuusapajilla
28.11.2007	Outo armahdus
7.2.2008	Kriisinhallinnan valinnat
16.2.2008	EU haukkasi jättipalan
8.3.2008	Luontevia valintoja ulkopoliitiikassa
10.1.2009	Suomi kantaa yhteisvastuutaan
28.7.2009	Afganistan testaa Suomen tahtoa
1.8.2009	Suomalaista vastuuntuntoa
17.8.2009	Miksi me olemme Afganistanissa?
22.10.2009	Turva-aukko
23.1.2010	Rankka urakka Afganistanissa
11.3.2010	Mitä peliä keskusta nyt pelaa?
16.9.2010	Suomen riitaisat rauhantekijät
18.10.2010	Talibanien jalka valtaoven rakoon
4.1.2011	Palokunta paikalle mutta mihin?
20.1.2011	Ylipäällikkö eturintamalla
16.2.2011	Taliban tähtää kotirintamalle
30.3.2011	Sanat eivät korvaa tekoja Libyassa
6.4.2011	Libya jakaa Suomen eliitin
17.4.2011	Ensin opetettava lukemaan
3.7.2011	Epäsuosittu ja loputon sota
30.11.2011	Lähtölaskenta Afganistanista

Helsingin Sanomien kirjoitukset

10.2.2000	Suomen Unifil-joukon tulevaisuus arvioitava
17.2.2000	Kosovon tilanne tulehtuu
22.3.2000	Rauhanturvalain vinoutuma
30.4.2000	Siviilikriisinhallinnan vauhdittajat
26.9.2000	EU:n etujen puolustus hahmottumassa vauhdilla
22.11.2000	EU:n kriisinhallintakyky alkaa saada uskottavuutta
27.4.2001	Suomi tarvitsee uuden turvallisuuspoliittisen opin
20.8.2001	Rauhanturvaamisen suurvalta vetäytyy Etelä-Libanonista
29.8.2001	Uusi turvallisuusympäristö II
6.9.2001	Ajopuu kulkee
22.12.2001	Sekavaa rauhanturvaa
5.1.2002	Naisille rauhanturvaajilta erityissuojelu Afganistanissa
29.4.2002	Puolustaako Suomi arvojaan tarvittaessa asevoimin?
20.12.1002	Suomi ja Ruotsi luovivat turvallisuuden ristiaallokossa
1.6.2003	Järjestyksenpito Irakissa kuuluu miehittäjävalloille
16.6.2003	Afganistanin tilanne käy yhä vaarallisemmaksi
17.6.2003	Lipponen jatkaa keskustelua Suomen Irakin-politiikasta
20.7.2003	Bosnia on vielä holhottu
13.8.2003	Nato toteuttaa uutta linjaansa sekasortoisessa Afganistanissa
31.12.2003	Kuljetuskalustoa kriisinhallintaan
11.3.2004	Eduskunta hypistelee varoen kysymystä Naton jäsenyydestä
8.4.2004	Pääministeri toimii
17.4.2004	Turvallisuuspolitiikan linjat lukittu jo ennen selontekoa
5.7.2004	Kansainvälinen toiminta tukee kansallista puolustusta
25.9.2004	Kansallinen puolustus ja kansainvälinen yhteistyö
4.10.2004	Naapurusten erilaiset uhkakuvat
16.11.2004	Suomen puolustusmullistus
19.11.2004	”Liittoutumaton” Suomi sai Vanhaselta uusia ääriveriivoja
24.11.2004	EU:n taistelujoukoista voi tulla kovien haasteiden paikka
26.11.2004	Suomen ei ole viisasta osallistua taistelujoukkoihin
14.12.2004	Taivastelusta ulkopoliittikkaan
15.12.2004	Nopean toiminnan joukot ja päätöksentekojärjestelmä
29.12.2004	Kriisinhallinnan toimittava nopeasti vaikeissakin oloissa
6.1.2005	YK:n kirjain ja henki

19.1.2005	Voimankäyttöön yhtäläiset valtuudet
30.1.2005	EU ja kriisinhallinta
8.2.2005	Tuulahdus menneestä
12.2.2005	Suomi tarvitsee toimivan rauhanturvamandaatin
4.3.2005	Presidentin korjausliike
30.4.2005	Upseeriliitto ampuu turhan kovilla
16.9.2005	Hyvin valmisteltu kriisinhallintalaki
24.11.2005	Tuleva kriisinhallintalaki eduskunnan tarkassa syynissä
15.2.2006	Kiistalle kriisinhallintalaista saatiin siedettävä päätös
7.4.2006	Edistynyt Nato-kumppanuus vastaa Suomen toiveita
15.6.2006	Ahdaskatseisia fundeerauksia
22.7.2006	Kriisinhallinnasta tukea Suomen puolustukseen
26.7.2006	Kriisinhallinta yhdistää sotilas- ja siviilihankkeet
27.7.2006	YK-tarkkailijan kuolema näytti sodan järjettömyyden
29.7.2006	Kriisinhallinta muuttuu yhä haasteellisemmaksi
3.8.2006	Rauhanturvatyö on kehitysapua
6.8.2006	Monikansalliset joukot vaativat joustavan johdon
11.8.2006	Vakaa kansainvälinen järjestys on kaikkien etu
16.8.2006	Suomen ei nyt sovi jättää vastaamatta YK:n kutsuun
27.10.2006	Rauhanturvaajat kahden tulen välissä
6.11.2006	Suomalaissotilaisiin kohdistuviin rikosepäilyihin pitää varautua
20.11.2006	Vaalit muuttavat Nato-väittelyn
19.1.2007	Pohjoismaiden sotilasyhteistyö ei ole lääke Nato-allergiaan
25.5.2007	Avunannosta Afganistanille on tullut pitkä ja raskas tie
26.5.2007	Afganistanin epävakaus on monen ryhmittymän tavoite
1.6.2007	Pohjoismaiden sotilasyhteistyö tiivistyy
9.6.2007	Uudenlaiset konfliktit vaativat monipuolisempaa kriisinhallintaa
30.6.2007	Afganistanin lisäpanostus vaatii eduskunnan tuen
2.7.2007	Naton valmiusjoukoissa on paikka Suomelle
21.7.2007	Kesäkeskustelu ulkopolitiikasta tuo esiin selviä näkemyseroja
29.7.2007	Yritys pelastaa Afganistan kysyy sitkeyttä ja yhteistyötä
25.11.2007	Empimistä kriisinhallinnan linjassa
28.1.2008	On aika liittyä NRF:ään
26.5.2008	Suomi ja Ruotsi tiivistävät yhä puolustusyhteistyötään
25.7.2008	Kriisinhallintatoiminta ja kehitysapu
23.9.2008	Afganistan ei rauhoitu asevoimin

30.9.2008	Kriisinhallinta vaatii yhteistyötä
5.2.2009	Arvojohtajuus on arvossaan
21.2.2009	Suomen puolustamista ei pidä altistaa suhdanteille
27.2.2009	YK:n rauhanturvaaminen jäi köyhien maiden sotilaille
3.3.2009	Suomalaisia tarvitaan Afganistanissa
17.4.2009	Naton epäyhtenäisyys vaikuttaa myös Suomeen
24.7.2009	Suomi on paraikaa sotaa käyvä maa
29.7.2009	Pako Afganistanista olisi huonoin tie
31.7.2009	Työläisperheen poika ottaa komennon
12.8.2009	Suomen on tuettava Afganistania tiellä kohti rauhaa
19.8.2009	Afganistanin vaalit ovat tärkeitä
27.8.2009	Kriisien hallinta vaatii tehostettua yhteistyötä
10.9.2009	Afganistanin kriisinhallinnan onnistumiselle on ahtaavat ehdot
16.9.2009	Sekasorron tiekartta
1.10.2009	Afganistanin-operaatioon osallistumista arvioitava uudelleen
23.10.2009	Kenelle eversti kirjoittaisi
19.1.2010	EU-joukoista voimaa YK:lle
31.1.2010	Karzain hallitus on vaikein haaste
2.2.2010	Epäusko kalvaa Afganistan-liittoumaa
16.2.2010	Afganistanin-operaatiolla pyritään torjumaan kriisin laajentuminen naapurimaihin
4.3.2010	Suomi voi edistää Naton tasapainoa
10.4.2010	Karzai vaarantaa Afganistanin avun
25.5.2010	Suomen brändiksi laaja-alainen rauhantyö
28.7.2010	Kriisinhallintamme kaipaa selviä tavoitteita
11.10.2010	Kriisinhallinta vajoaa yhä syvempään kriisiin
26.10.2010	Kriisinhallintajoukkojen asenteet arveluttavat
27.10.2010	Afganistanista lähtöön tarvitaan askelmerkit
27.10.2010	Kriisinhallinnan koulutus osaksi asepalvelusta
3.11.2010	Päätös Afganistanista mursi jäätä Ruotsissa
19.11.2010	Suomi kuuntelee Natoa oven takaa
4.1.2011	Toimettomuus uuvuttaa EU-joukot
16.1.2011	Pohjanmaa ja pohjoinen
10.2.2011	Afganistanissa pitää olla ripeä
16.2.2011	Raskas hinta pitää perustella
30.3.2011	Suomen ulkopolitiikan raja tuli vastaan

- 31.3.2011 Ruotsi lähes yksimielisenä Libyaan
- 9.4.2011 Emme ole sodassa
- 22.4.2011 Suomen asemaa voi heikentää nopeasti
- 8.5.2011 Silmät kosteina rauhanturvaamisesta
- 12.6.2011 Eurooppa punnitaan Pohjois-Afrikassa
- 14.7.2011 Afganistania on vaikea jättää omilleen
- 24.10.2011 Unifil-operaatio ei tuo rauhaa Libanoniin
- 17.11.2011 Afganistanin avuntarve ei lopu vuonna 2014
- 5.12.2011 Afganistanin avulla ei voi olla takarajaa

Keskisuomalaisen kirjoitukset

- 13.4.2000 Rauhanturvalaki venyy ja paukkuu
- 24.7.2000 Menestynyt rauhanturvaaja
- 28.7.2000 Onnistuminen kruunasi hankalan YK-tehtävän
- 21.11.2001 EU:n kriisinhallinta kysyy kansallista rahaa
- 11.1.2002 Suomen Afganistan-operaatio perusteltu
- 27.10.2002 Nato-jäsenyyden hyödyt yhä selvittämättä
- 17.9.2003 Rauhanturvaaminen Irakissa on vaarallista
- 4.6.2004 Kansainväliset vastuut maanpuolustuksen tuki
- 16.7.2004 Ulkoministeriöltä viisas kannanotto
- 4.12.2004 EU:n kriisinhallinta koettelee Suomen linjaa
- 4.1.2005 Viisaan valtiomiehen varoittavia lausumia
- 7.2.2005 Yleinen asevelvollisuus on yhä perusteltu malli
- 24.3.2005 Kriisinhallintaan vahvistusta
- 29.4.2005 Kansainväliset tehtävät ovat tärkeitä upseereille
- 29.11.2005 Perustuslakiovaliokunta teki oikein hyvää työtä
- 10.12.2005 Koplauspoltikointi kostautuu herkästi
- 24.1.2006 Outo kiista päällystön värväämistoiminnassa
- 1.6.2006 Suomalaiset aktiivisia rauhanturvaamisessa
- 28.7.2006 Sota vaatii aina viattomia uhreja
- 18.8.2006 Libanoniin lähtö päätettäneen tänään
- 2.9.2006 Rauhanturvaamiseen sisältyy myös riskejä
- 6.9.2006 Libanoniin on lähdeittävä
- 11.9.2006 Kosovo on kova haaste
- 15.9.2006 Afganistan vakautuu oletettua hitaammin

- 6.10.2006 Rauhan turvaamisen riskit tulleet selvästi ilmi
- 3.11.2006 Afganistan, monien ongelmien sotatanner
- 25.5.2007 Sotatoimialue sisältää aina riskinsä
- 30.6.2007 Aselahjoitukset olisivat arveluttavia
- 3.7.2007 Suomen pitäydyttävä rauhan turvaamisessa
- 6.7.2007 Varusteet kuntoon tai suomalaiset kotiin
- 6.8.2007 YK lähtee nyt isoon ponnistukseen
- 13.8.2007 Rauhan turvaamisesta ei politiikan kiistakapulaa
- 15.8.2007 Suutarin on syytä pysyä lestissään
- 10.9.2007 Suomen panos vähäinen Afganistanissa
- 27.2.2008 Suomalaiset tekevät tärkeää työtä Tshadissa
- 27.3.2008 Suomi ja Ruotsi eri tahdissa NRF-joukkoihin
- 20.11.2008 Merirosvous uhkaa kauppaa ja luontoa
- 10.7.2009 Suomalaiset rauhan turvaajat kovassa paikassa
- 28.7.2009 Suomen päämäärät on linjattava selkeästi
- 1.8.2009 Kansa vastasi niin kuin siltä kysyttiin
- 6.8.2009 Keskustelu suomalaisten roolista kiihtyy
- 4.9.2009 Suomi ei lämpene lisäjoukkojen lähettämiseksi
- 22.9.2009 Suomalaisten kotiuttaminen olisi perusteltua
- 24.10.2009 Kiusallisesta tietokatkoksesta on otettava opiksi
- 29.10.2009 Kiitokset sotilaille, moitteet ministereille
- 23.1.2010 Tärkein perustelu on yhä kuulematta
- 28.5.2010 YK-joukot vetäytyvät huonolla hetkellä
- 3.11.2010 Ruotsin päätös oli helpotus Suomen johdolle
- 9.1.2011 Kansanäänestys on vasta yksi askel
- 4.4.2011 Suomen arvostus näkyy nimityksissä
- 6.4.2011 Suomi varautuu kriisinhallintaan
- 24.8.2011 Vallankumouksen raunioilta on pitkä matka demokratiaan
- 30.11.2011 Suomen joukkojen vähentämispäätös on perusteltu
- 6.12.2011 Koulutus on Suomen vahvuusalue
- 17.12.2011 Kahdenlaista aktiivisuutta

Turun Sanomien kirjoitukset

- 4.11.2001 Aiheellinen lakimuutos
- 12.12.2001 Suomalaiset kaihtavat Natoa

- 11.1.2002 Afganistaniin lähtevillä rauhanturvaajilla on edessään vaativa ja vaikea tehtävä
- 22.2.2002 Afganistan on vaarassa ajautua heimojen väliseen sisällissotaan
- 17.9.2003 Rauhanturvalain muuttamista syytä ryhtyä valmistelemaan
- 21.3.2004 Räjähdysherkkä Kosovo tarvitsee rauhanturvaajia vielä pitkään
- 6.4.2004 EU-varauksellisuus vaihtui yhteisvastuun julistamiseen
- 7.4.2004 Suomi valmistautuu ottamaan lisää vastuuta turvallisuudesta
- 18.9.2004 Suomi etsii kumppaneita
- 5.11.2004 Rauhanturvalaki remonttiin
- 18.11.2004 Unionin oma hyväksyntä riittää EU:n kriisinhallintatehtäviin
- 24.11.2004 Avoimesti EU:n joukoissa
- 25.2.2005 EU-joukkoihin liittyvä lakien viipyminen huolettaa Kaskealaa
- 11.5.2005 Kriisinhallintatehtäviin riittäisi työryhmän mielestä EU:n lupa
- 11.7.2005 Srebrenican vuosipäivä sisältää selvän viestin
- 26.11.2005 Hallitus voi syyttää itseään
- 29.11.2005 Poliitiikka ja perustuslain tulkinta pidettävä erillään
- 25.1.2006 Keskeneräinen laki hankaloittaa EU-taisteluosaston värväämistä
- 27.7.2006 Rauhanturvaajat Libanonissa tarvitsevat vahvat valtuudet
- 15.8.2006 Tulitauon alkaminen ei takaa rauhaa runnellulle Libanonille
- 17.8.2006 Jäitä kypärään Suomi
- 29.8.2006 Libanonin hauras rauha kaipaisi tuekseen nopeita edistysaskeleita
- 9.9.2006 EU:lla tilaisuus nostaa profiiliaan Lähi-idän konfliktin välittäjänä
- 15.9.2006 ”Operatiivinen erehdys”
- 27.10.2006 Rauhanturvaaja tarvitsee asianmukaiset varusteet
- 1.12.2006 Resurssit rajana kriisinhallinnassa
- 18.3.2007 Isafin toimenkuva puhuttaa
- 25.5.2007 Afganistanin turvallisuustilanteen kehitys huolen aihe Suomessakin
- 2.7.2007 Asemateriaalin lahjoittaminen Afganistanille antaa väärän viestin
- 3.8.2007 Suomen apu Darfurin pakolaisille
- 15.8.2007 Kepun Darfur-linja löytyi
- 20.8.2007 Suomen strategia hukassa Afganistanin operaatiossa
- 27.9.2007 YK ja EU käsiksi Darfurin katastrofiin Tshadin kautta
- 29.11.2007 Afganistanilaista oikeutta
- 5.1.2008 Pohjoismainen yhteistyö ja Nato eivät kilpaile keskenään
- 8.3.2008 Ulkopoliittisen päätöksenteon superperjantai: Kosovo ja NRF
- 22.5.2008 Rauhanturvaajille pitää järjestää henkistä huoltoa

8.7.2008	Seitsemän vuotta kestänyt Afganistanin sota kärjistyy
10.1.2009	Paine laajempaan osallistumiseen Afganistan-operaatiossa kasvaa
18.5.2009	Rauhanturvaajien kotiuttaminen Tshadista tarkkaan harkintaan
25.7.2009	Haasteet kovenevat Afganistanissa
1.8.2009	Uuden komentajan haasteet
10.8.2009	Afganistanin presidentinvaalit ovat monimutkaiset ja vaikeat
22.9.2009	Paineet lisäjoukkoihin kasvavat
10.10.2009	Afganistan nobelistin pääsärkynä
24.10.2009	Kotiutustieto ei kulkenut
7.11.2009	Kohti siviilivetoisuutta
19.1.2010	Suomi lähettäne lisäjoukon
18.4.2010	Hallituksen uskottavuus kateissa
16.9.2010	Pohjanmaa merirosvojahtiin
29.10.2010	Tehtävä Afganistanissa jatkuu
5.1.2011	Kallista ja turhauttavaa valmiutta
17.2.2011	Turvallisuusriskit lisääntyvät
6.4.2011	Kansainvälinen paine kasvaa
8.4.2011	Merirosvoista oikeusongelma
22.4.2011	Jahtia pakko jatkaa
23.11.2011	Turvallisuus sanelee vetäytymistä

JULKAISEMATTOMAT LÄHTEET

Karhuvaara Eero, Puolustusvoimien pääesikunnan viestintäosaston tiedotuspäällikkö. Henkilökohtainen tapaaminen 5.4.2013.

Koivula Tommi ja Sipilä Joonas. Tutkimusmenetelmäopintojen luennot Maanpuolustuskorkeakoulun Strategian laitoksella 26.9.2011. Luentomuistiinpanot tekijän hallussa.

JULKAISTUT LÄHTEET

Internet lähteet

CIA:n verkkosivut [<https://www.cia.gov>]

The world factbook, Libya.

[<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ly.html>] Viitattu 20.3.2013

Eduskunnan verkkosivut [<http://web.eduskunta.fi>]

Ehdotus neuvoston päätökseksi rajoittaviksi toimenpiteiksi ottaen huomioon tilanteen Libyassa.

[<http://217.71.145.20/TRIPviewer/show.asp?tunniste=UTP+16/2010&base=ueasia&palvelin=www.eduskunta.fi&f=WORD>] Viitattu 20.3.2013.

EK 39/2001 vp - VNS 5/2001 vp. Valtioneuvoston selonteko Suomen osallistumisesta sotilaalliseen kriisinhallintaoperaatioon (ISAF, International Security Assistance Force) Afganistassa.

[http://www.eduskunta.fi/faktatmp/utatmp/akxtmp/ek_39_2001_p.shtml] Viitattu 21.3.2013.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi sotilaallisesta kriisinhallinnasta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

[<http://217.71.145.20/TRIPviewer/show.asp?tunniste=HE+5/2006&base=erhe&palvelin=www.eduskunta.fi&f=WORD>] Viitattu 19.2.2013.

Täysistunnon pöytäkirja PTK 161/2001 vp.

[http://www.eduskunta.fi/faktatmp/utatmp/akxtmp/ptk_161_2001_p.shtml#kohta_linkki1]
Viitattu 21.3.2011.

Täysistunnon pöytäkirja PTK 161/2010 vp.

[<http://217.71.145.20/TRIPviewer/show.asp?tunniste=UTP+16/2010&base=ueasia&palvelin=www.eduskunta.fi&f=WORD>] Viitattu 20.3.2013.

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 19/2001 vp.

[http://www.eduskunta.fi/faktatmp/utatmp/akxtmp/uavm_19_2001_p.shtml] Viitattu 21.3.2011.

UTP 20/2010 vp - jatkokirjelmä 2. UM 05.04.2011. Libyan tilanne ja kansainväliset toimet.

[<http://217.71.145.20/TRIPviewer/show.asp?tunniste=UTP+20/2010+2.+UM+05.04.2011&base=euykirj&palvelin=www.eduskunta.fi&f=WORD>] Viitattu 20.3.2013.

Finlex verkkosivut [www.finlex.fi]

Lainsäädäntö, säädökset alkuperäisinä 750/2000.

[<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2000/20000750#Pid1906218>] Viitattu 19.2.2013

Perustuslakikiistan aiheuttanut sotilaallinen kriisinhallintalaki tuli voimaan.

[<http://www.finlex.fi/fi/uutiset/59>] Viitattu 11.4.2013.

NATOn verkkosivut [<http://www.nato.int>]

SFOR -operaatio.

[<http://www.nato.int/sfor/indexinf/164/p08a/t02p08a.htm>] Viitattu 18.2.2013

Puolustusvoimien verkkosivut [<http://www.puolustusvoimat.fi>]

Kansainvälinen kriisinhallinta, Afganistan.

[http://www.puolustusvoimat.fi/portal/puolustusvoimat.fi!/ut/p/c5/vZPNjqpAEIWfxQfQroaWhmUDLaA0_yCyMYiOygg6avDn6a83k8xiknFlrFqeVH3nVFKoQI9uy267Ls_bfVvuUI4KZa7IfMI9i2AwDR2cGDhvxvTGOU4KmKAcyj-vbwbl_3qMariKmm]

SMW1UWY_OKIO-EddeGZnhuncPeSUDrX8dXjcINKw9ko5Mw7EBqeeo9dxX-

aJSmqPQas-RPxoP

kuZNQNsGHBcx3wt_7j1goM8nBrplqSUtlKlafzfkS_dfijGKAZKuhf1zBlQMkLr_GMlRjK-
1hMej1LD7PE4rIPqmkPwYkkSdV1DftvzYXfx1LfmEulb2QNX8oao2K7aAaXqhnAQFM0jJ
Xh41uxgjHlaFrP9leTOBfOF3NjfZPh0C3bERa105BPXUy65WZIJLCff1RxdFvJlMpysywha
dM-C92m1c_9TVkGLGdBvnHXnQj1ymA7dyFGdOLvR0keUK3OAqZ3Wv9
LiY5qky_F1C-Y5FyCPglZN3Z2M69zTtnXcYttN-at5mpYmXFyqj8oi4nd
VLFDQmM0rynGc8asAjLeQ569b1bo0HQHHtn3_FevWK_3DzJN5lo!/dl3/d3/L2dBISEvZ0F
BIS9nQSEh/?pcid=afe8d7804054ac09a66def51339495b4] Viitattu 21.3.2013.

Kriisinhallintaoperaatioiden historia.

[[### *Operaatioiden toimeenpanijat.*](http://www.puolustusvoimat.fi/portal/puolustusvoimat.fi!/ut/p/c5/vZPLjqJQEIafxQfQc-F2WILnyP2OIGwMKmODotDYOPD046STWUzSroxVyz9V3_9XUiAHj74UQ3UsbtX1UpzBBuTiVuSYx_yNR5AuVWhEkPG2a6JozYMUbCC_jeqxNabTFNZThF26hw4N7g5lyKkVfluju2NnMK5D_xYHo1s72GX8hPYySIYBU3yv_HBOs8eu_C9NwyLRTYhkh3IeNM-GiWT7aKnB5zpE3_o_t5q_5B9u6VqO1xKnrcWn814ofevwh1IgyEAu_XQNykeEQv_Aaz1jxUnwfS8GvZ6lBEmuM8yChugCNEGOiqjLy3poLvY9F3piLSG9kCS9lmSCvds3ivm8WcCGLMkKi8PhWJCIEOZDW2SjR3rhTlmzbEBO3lQQ1KAKmWnfDdbSs1YuktObbVILUD383lAfjt8AdvPzoapAqZc7vhiFxu4k7wtMv88j8iH4qtYF6ncpV16iH6UzkbDKhQsmh8_F13_NIWH9JZIP3dNs5TZGebosLHsldm5eX3bWMG---slJyzSwVQq2GOXx1mDbGRmmxHPiXbhK-e86yPap_V0V3DiS6Bsb973-CWfA1a9NCdpmaFmoT5v_ulRmsz-gdGw2/dl3/d3/L2dBISEvZ0FBIS9n_QSEh/?pcid=39710100452035908393a7e9236313f5] Viitattu 18.2.1013</p>
</div>
<div data-bbox=)

[

ZdiSzKW09fgsC8Prk0dpuk3ZPSl6eHQayX1o1pMaStQ2y2ZvxY0NL3S_
Sg9w7q9G574leAYs7dwUoGseneJpY_SfF3g2-wakgKxh/dl3/d3/L2dBISEv
Z0FBIS9nQSEh/?pcid=51c4a7004086664b9bdbdb41769b726c] Viitattu 19.2.2013.

Saaranen-Kauppinen Anita ja Puusniekka Anna (2006) *KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Retorinen analyysi*. Tampere, Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto.
[http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_6_5.html] Viitattu 27.2.2013.

Saaranen-Kauppinen Anita ja Puusniekka Anna (2006) *KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Teoria ja tutkimus*. Tampere, Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto.
[<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/index.html>] Viitattu 31.3.2013.

Sanomalehtien liiton verkkosivut [<http://www.sanomalehdet.fi/index.phtml?s=2473>] Viitattu 5.4.2013.

Suomen erityisedusto Natossa verkkosivut [<http://www.finlandnato.org>]
Suomi ja Nato - usein kysyttyä.
[http://www.finlandnato.org/public/default.aspx?nodeid=31563&#Kuinka_Suomi_osallistuu_Naton_NRF-joukkoihin] Viitattu 12.4.2013.

Ulkoasiainministeriön verkkosivut [<http://formin.finland.fi>]
EU:n sotilaallinen kriisinhallinta
[<http://formin.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=34631&contentlan=1&culture=fi-FI>]
Viitattu 18.2.2013 ja 19.2.2013.

Keskeisiä käsitteitä liittyen EU:n sotilaalliseen kriisinhallintaan
[<http://formin.finland.fi/public/default.aspx?contentid=70031>] Viitattu 18.2.2013.

Naton rauhankumppanuus.
[<http://formin.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=32298&contentlan=1&culture=fi-FI>]
Viitattu 19.2.2013.

Suomen osallistuminen Nato-johtoisin kriisinhallintaoperaatioihin.

[<http://formin.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=32299&contentlan=1&culture=fi-FI>]

Viitattu 18.2.2013.

Suomen osallistuminen YK:n rauhanturvatoimintaan

[<http://formin.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=32296&contentlan=1&culture=fi-FI#UNSMIS>]

Viitattu 18.2.2013.

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka

[http://formin.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=32280&contentlan=1&culture=fi-FI#Kv_kriisinhallinta]

Viitattu 18.3.2013.

Suomi valmistelee osallistumista Afganistanin rauhanturvaoperaatioon.

[<http://formin.finland.fi/public/default.aspx?contentId=56252&nodeId=15906&contentlan=1&culture=fi-FI>] Viitattu 21.3.2013.

Valtioneuvoston verkkosivut [<http://valtioneuvosto.fi>]

EU:n kriisinhallintaoperaatio Libyassa.

[<http://valtioneuvosto.fi/ajankohtaista/tiedotteet/tiedote/fi.jsp?oid=325477>] Viitattu 20.3.2013.

Suomalaisia esikuntatehtäviin EU:n Libyan operaatioon.

[<http://valtioneuvosto.fi/ajankohtaista/tiedotteet/tiedote/fi.jsp?oid=325575>] Viitattu 20.3.2013.

Tutkimukset ja opinnäytteet

Holmberg Jukka (2004) *Etusivun politiikkaa, yhteiskunnallisten toimijoiden representointi suomalaisissa sanomalehti uutisissa 1987-2003*. Journalistiikan väitöskirja. Jyväskylä University Printing House.

Sitran raportteja 65 (2006) *Media uudistuvassa yhteiskunnassa, Median muuttuvat pelisäännöt*. Edita Prima Oy.

Suikkanen Risto, Holma Aino ja Raittila Pentti (2012) *Muuttumaton uutinen? Suomalaisen uutismedian vuosiseuranta 2007-2012, loppuraportti*. Journalismin, viestinnän ja median tutkimuskeskus COMET, Tampereen yliopisto.

Kirjallisuus

Burchill Scott, Linklater Andrew, Devetak Richard, Donnelly Jack, Paterson Matthew, Reus-Smit Christian ja True Jacqui (2005) *Theories of International relations*. Palgrave Macmillan.

Eskola Jari ja Suoranta Juhani (2003) *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*, 6. ed. Vastapaino.

Jackson Robert ja Georg Sorensen (2007) *Introduction to international relations. Theories and approaches*, 3 ed. Oxford University Press Inc.

Jyrkiäinen Jyrki ja Savisaari Eero (2001) "Sanomalehdistön nykytila", Wiio Osmo A ja Nordenstreng Kaarle (toim). *Suomen mediamaisema*. WSOY.

Kakkuri-Knuuttila Marja-Liisa ja Ylikoski Petri (2004) "Merkitys ja tulkinta", Kakkuri-Knuuttila Marja-Liisa (toim). *Argumentti ja kritiikki. Lukemisen, keskustelun ja vakuuttamisen taidot*, 6 ed. Gaudeamus.

Kullberg Rolf (2009) "Suomalaiset rauhanturvaamis- ja kriisinhallintaoperaatioissa". Haavisto Lauri (toim). *Suomalainen Sotilas Jääkäristä Rauhanturvaajaan*. Weilin+göös.

Kunelius Risto (2002) "Askel sivuun. Johdannoksi viestinnän jäljille", Kivikuru Ullamaija ja Kunelius Risto (toim). *Viestinnän jäljillä. Näkökulmia uuden ajan ilmiöön*, 1.–2 ed. WS Bookwell Oy.

Kuutti Heikki (2006) *Uusi mediasanasto*. Gummerus.

Lehtonen Mikko (2000) *Merkitysten maailma. Kulttuurisen tekstintutkimuksen lähtökohtia*, 4 ed. Vastapaino.

Lintonen Raimo (1996) *Johdatus kansainvälisen politiikan tutkimukseen*. Maanpuolustuskorkeakoulu, strategian laitos.

Luukka Minna-Riitta (2000) "Näkökulma luo kohteen: diskurssintutkimuksen taustaoletukset", Sajavaara Kari ja Piirainen-Marsh Arja (toim). *Kieli, diskurssi ja yhteisö*. Soveltavan kielentutkimuksen keskus. Jyväskylän yliopistopaino.

Nieminen Hannu ja Pantti Mervi. (2012) *Media markkinoilla. Johdatus joukkoviestintään ja sen tutkimukseen*, 3 ed. Vastapaino Tampere.

Nurmi Timo, Rekiaro Ilkka ja Rekiaro Päivi (1992) *Suomen kielen sanakirja*. Gummerus

Onuf Nicholas (1998) "Constructivism: A user's manual", Kubalkova Vendulka, Onuf Nicholas and Kowert Paul (toim). *International relations in a constructed world*. M.E.Sharpe.

Raitasalo Jyri (2008) *Turvallisuusympäristön muutos ja Suomen puolustus*. Maanpuolustuskorkeakoulu, strategian laitos. Edita Prima Oy.

Tilastokeskus (2000) *Joukkoviestimet Finnish Mass Media 2000*. Hakapaino Oy.

Tilastokeskus (2012) *Joukkoviestimet 2011 Finnish Mass Media*. Edita Prima Oy.

Tuomi Jouni ja Sarajärvi Anneli (2003) *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Wendt Alexander (1999) *Social Theory of International Politics*. Cambridge University Press.

Wiio Osmo A ja Nordenstreng Kaarle (2001) "Viestintäjärjestelmä", Wiio Osmo A ja Nordenstreng Kaarle (toim). *Suomen mediamaisema*. WSOY.

Artikkelit

Karvonen Erkki (1/2013) "Tieto paitsi kuvaa todellisuutta myös rakentaa sitä", Hetemäki Ilari (toim). *Tieteessä tapahtuu*. s. 18–24.

Massinen Aimo (2009) "Poliittinen journalismi on nopeaa ja pinnallista", Harju Auli (toim). *Journalismikritiikin vuosikirja 2009*. s. 44–46.

Noppari Elina (3/2010) "Ihmisiä tässä kaikki ollaan" Suomalaisten päättäjien ja journalistien vuorovaikutus ja luottamuksen rakentumisen käytännöt", Heikkilä Heikki (toim). *Media & viestintä: Kulttuurin ja yhteiskunnan tutkimuksen lehti*. s. 32–49.

Lehdet

HS uutiset 27.2.2011 ”YK:n turvallisuusneuvosto määräsi pakotteita Libyalle”.

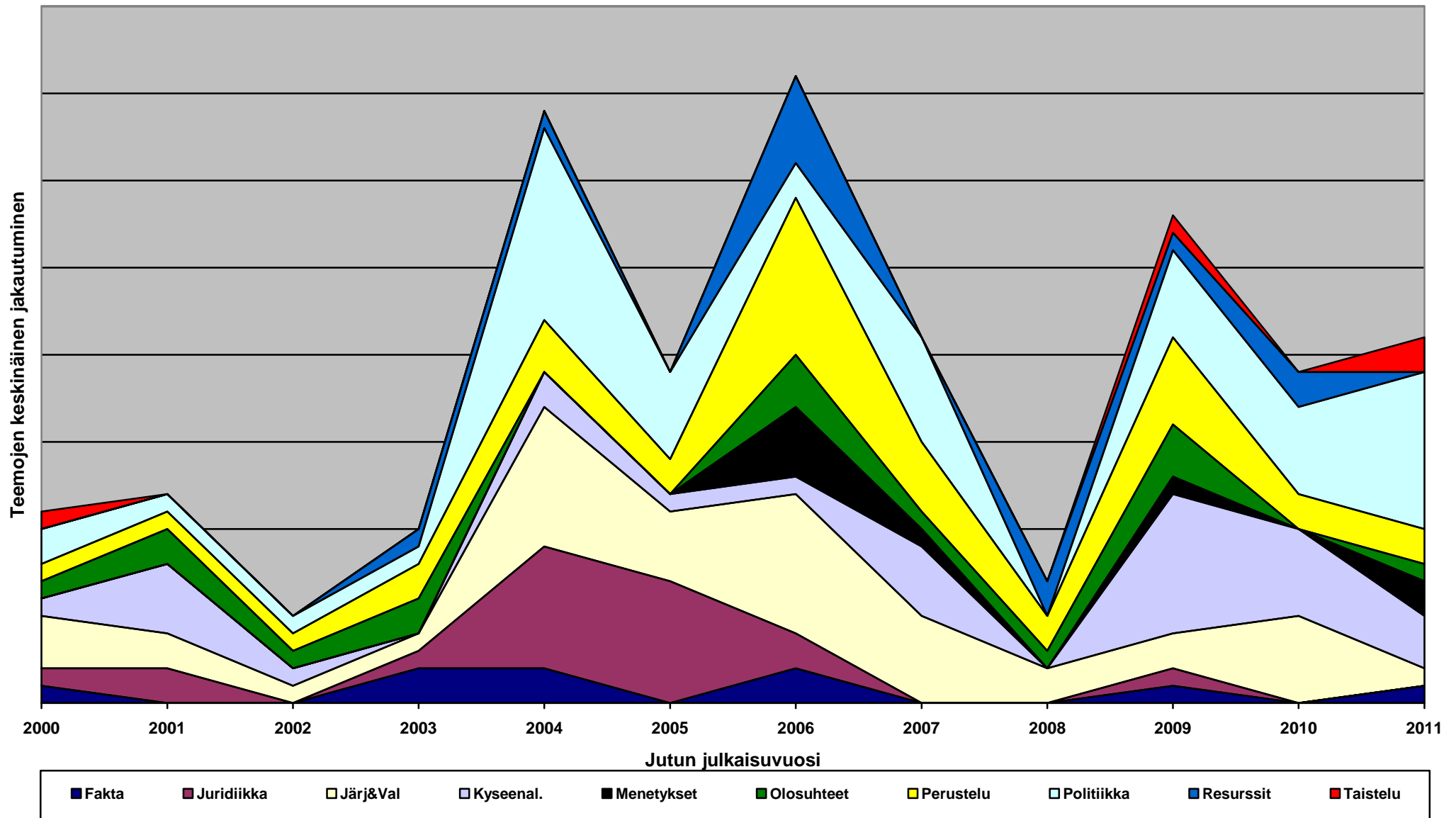
HS uutiset 28.2.2011 ”EU sopi Libya-pakotteista, Gaddafin varat jäädytetään”.

HS uutiset 17.3.2011 ”YK sallii ilmaiskut Libyaan”.

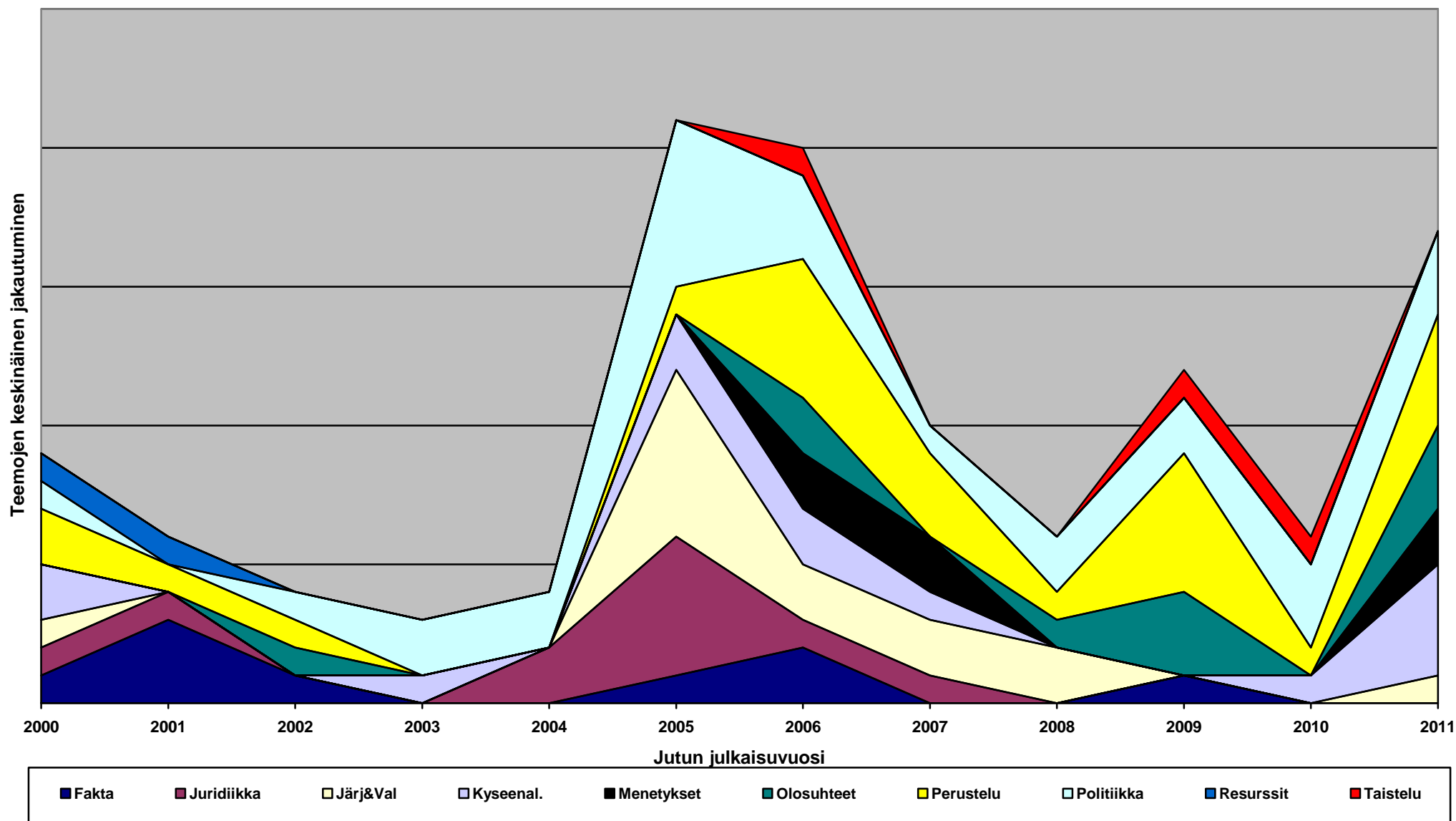
HS uutiset 19.3.2011 ”Gaddafin vastainen liittouma aloitti voimakkaat ilmaiskut”.

LIITTEET

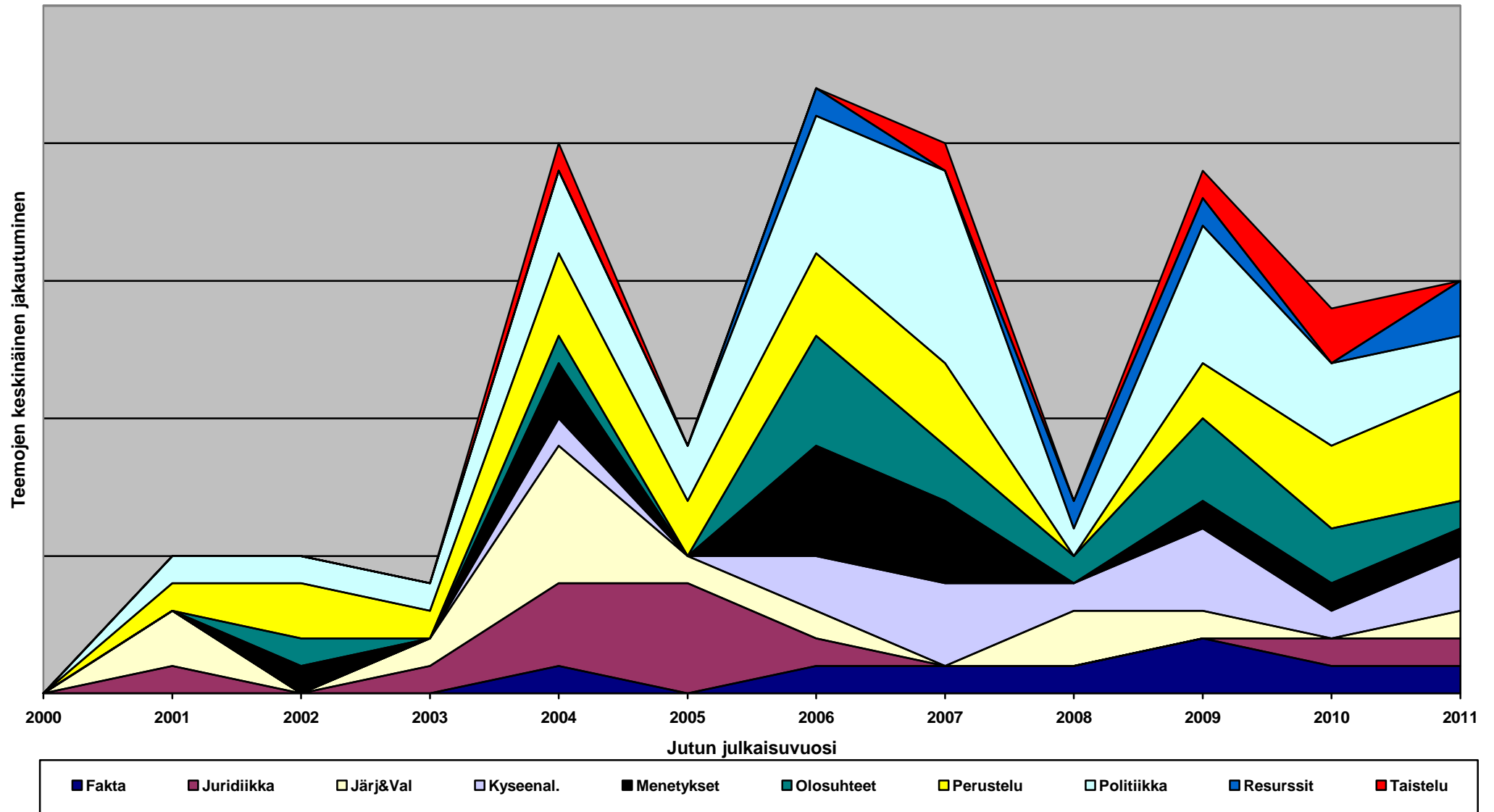
- Liite 1. Teemojen jakautuminen HS:ssa ajallisesti.
- Liite 2. Teemojen jakautuminen AL:ssä ajallisesti.
- Liite 3. Teemojen jakautuminen TS:ssa ajallisesti.
- Liite 4. Teemojen jakautuminen KSML:ssa ajallisesti.
- Liite 5. Teemojen jakautuminen jutuissa ajallisesti.



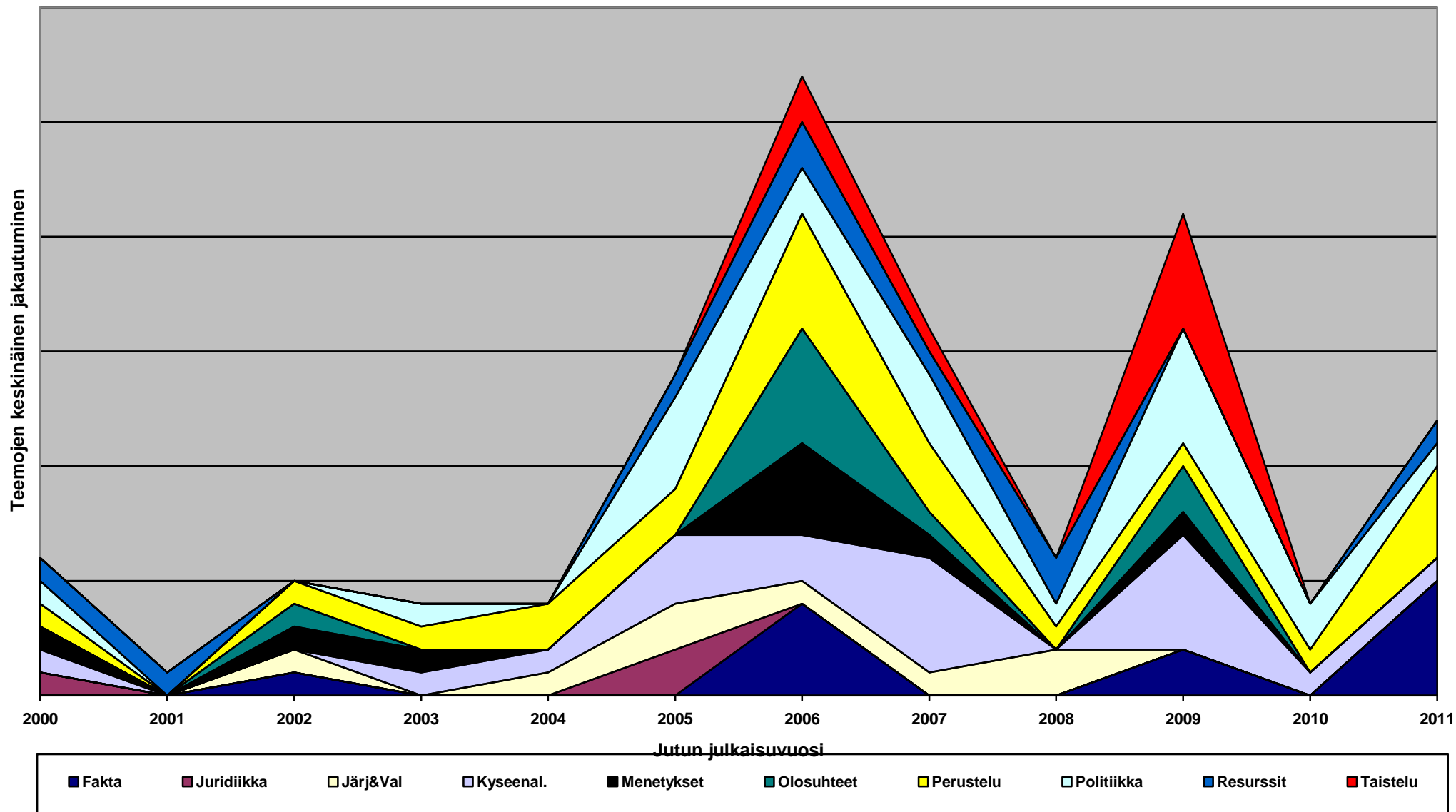
Liite 1. Teemojen jakautuminen HS:ssa ajallisesti.



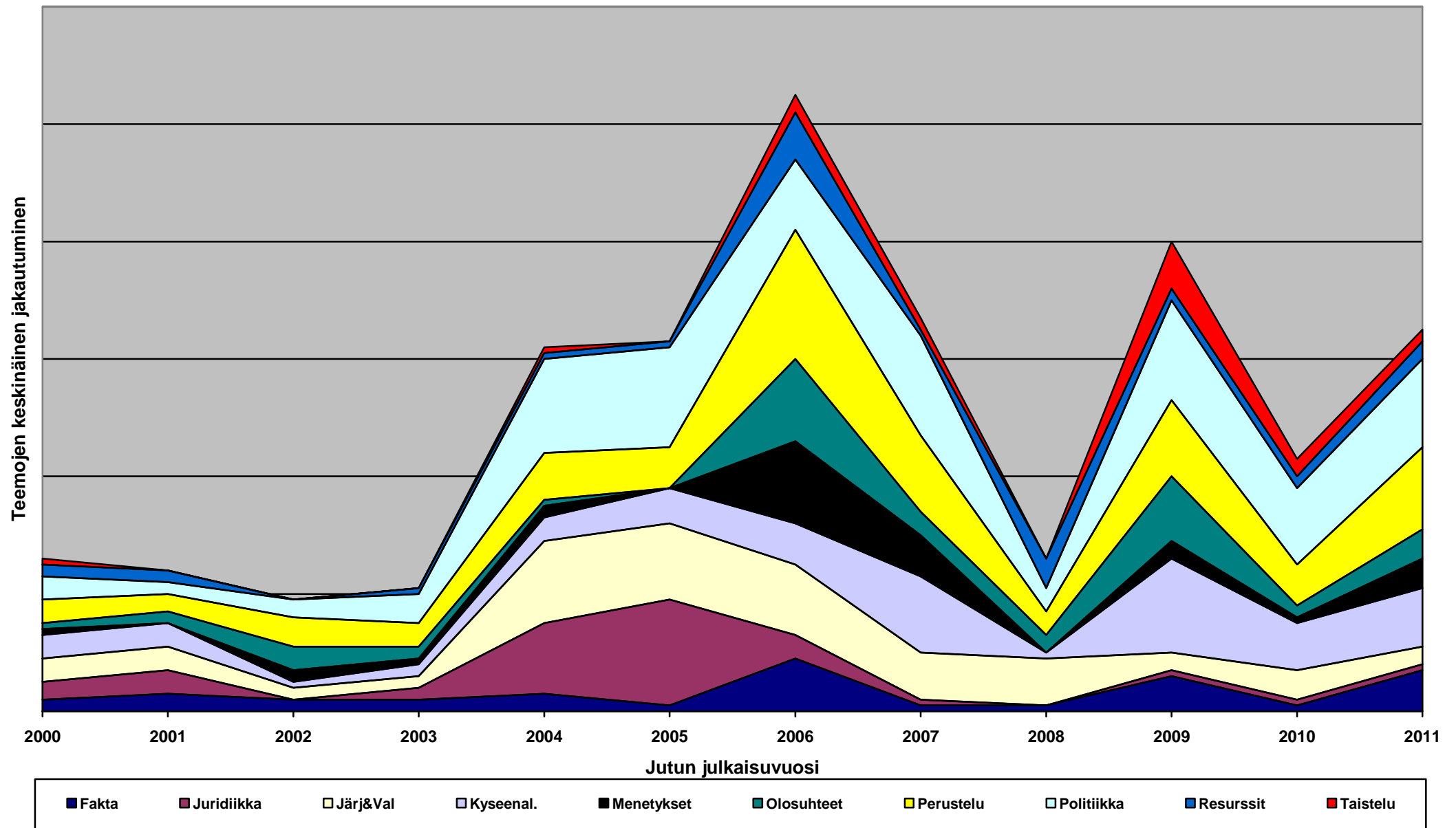
Liite 2. Teemojen jakautuminen AL:ssä ajallisesti.



Liite 3. Teemojen jakautuminen TS:ssa ajallisesti.



Liite 4. Teemojen jakautuminen KSML:ssa ajallisesti.



Liite 5. Teemojen jakautuminen jutuissa ajallisesti.